

Biblioteca

Revistă de bibliologie și știința informării

4 / 2021

EDITORIAL

Unde sunt noile generații de bibliotecari?
Mircea Regnealăp. 1

REPERE PROFESIONALE. METODOLOGIE

Angajamentul digital al Bibliotecii Naționale a Republicii
Moldova în contextul proiectului național 2021 - declarat
an al amplificării digitalizării activității bibliotecilor
Diana Silivestrup. 4
Comunicarea în bibliotecă sub semnul empatiei
Matei Avrămuț.....p. 11

VIAȚA BIBLIOTECILOR

Personalitatea marcantă a ilustrului om politic Armand
Călinescu (22 mai 1893-21 septembrie 1939)
Cristina Baciup. 18
Biblioteca Bucovinei „I.G.Sbiera” 2020 - posibile
reevaluări și orizonturi: studiu de caz
Simona Teodora Ienache.....p. 21

PATRIMONIU

Legile din vechime în Țara Românească
Gabriela Tomescu.....p. 23

MERIDIAN BIBLIOLOGIC

Kosmos - noua bibliotecă pe roți a bibliotecii din Tampere
Raluca Man.....p. 26

GALAXIA GUTENBERG

Principii pentru creșterea rațională a educatorilor în
secolul XIX reflectate în „Cărticica Furnicilor” de
Cristian G. Salzmann (în traducerea profesorului Petru
Garboviceanu)
Elisaveta Drăghicip. 29
Platforme educaționale virtuale
Mihaela Cotfas, Paula Luiza Chiru..... p. 35
Victor Petrescu la 80 ani
Mircea Regneală..... p. 37

COLEGIUL EDITORIAL:

COMITET ȘTIINȚIFIC

prof. univ. dr. DOINA BANCUI
prof. univ. dr. AGNES ERICH
lect. univ. dr. MARIA MICLE
ELENA PINTILEI
conf. univ. dr. CRISTINA POPESCU
prof. univ. dr. ANGELA REPANOVICI
prof. univ. dr. ELENA TÎRZIMAN
acad. FLORIN FILIP
prof. univ. dr. ZANFIR ILIE
prof. univ. dr. MIRCEA REGNEALĂ
dr. OCTAVIAN MIHAIL SACHELARIE

COLEGIU CONSULTATIV

EUGENIA BEJAN
dr. ADRIANA-ELENA BORUNĂ
NICOLETA MARINESCU
dr. FLORICA-ELISABETA NUȚIU-VULCĂNESCU
VERA OSOIANU
dr. CARMEN-LEOCADIA PESANTEZ POZO
prof. univ. dr. hab. NELLY ȚURCAN
dr. ing. MIHAELA VOINICU
lect. univ. dr. ROBERT CORAVU
lect. univ. dr. CONSTANTIN ITTU

COLECTIV REDACȚIONAL

coordonator: dr. RALUCA MAN
tehoredactare computerizată: FLORIN NISTOR
distribuție: ALEXANDRINA GABOR

Adresa: B-dul Unirii, nr. 22, București,
cod poștal 030833, OP 4, sector 3,
telefon: 021.3142434/1075,
e-mail: raluca.man@bibnat.ro
sanda.gabor@bibnat.ro (a se vedea coperta 3)

*Responsabilitatea pentru conținutul articolelor
aparține autorilor.*

Unde sunt noile generații de bibliotecari?

prof. univ. emerit Mircea Regneală
e-mail: m_regneala@yahoo.com

Conform accepțiunii clasice, acceptată de mai multă vreme, o generație durează în jur de 25 de ani. Dacă însă luăm în calcul precocitatea copiilor de astăzi, ea ar fi în jur de 15-20 de ani sau chiar mai puțin, deoarece diferența dintre generații transcende timpurile și zonele geografice, maturizarea indivizilor făcându-se cu o rapiditate uimitoare în timpurile noastre, încât aceste diferențe calculate de noi între generații devin din ce în ce mai mici. Așadar, a defini generațiile numai după vârstă este incomplet și irelevant. Am făcut acest comentariu drept preludiv la cele despre care am de gând să scriu în rândurile următoare.

Să ne amintim, că meseria de bibliotecar ca profesie remunerată, a apărut relativ târziu, abia spre sfârșitul secolului al XIX-lea, când absolvenții de la École Nationale des Chartes din Paris sunt angajați ca bibliotecari „cu studii” la Bibliothèque Nationale de France, deși specialitatea lor de bază era de arhiviști și paleografi. Era perioada când Leopold Delisle, administratorul (directorul) renumitei biblioteci naționale vorbea de caracterul tehnic al pregătirii profesionale a bibliotecarului și necesitatea înființării de școli speciale pentru formarea bibliotecarilor. Abia odată cu pregătirea pentru profesia de bibliotecar putem vorbi de o profesie în adevăratul înțeles al termenului. Este o eroare să considerăm că această profesie exista la apariția cărții lui Gabriel Naudé, *Advis pour dresser une bibliothèque*, în 1627. Naudé, el însuși era medic de profesie, medicul personal al lui Ludovic al XIII-lea, și din prea mult respect pentru cărți a făcut pe bibliotecarul organizând biblioteca lui Mazarin. Ideile despre cum ar trebui organizată o bibliotecă și principiile pe care le-a enunțat în renumita lucrare, care a făcut epocă, s-au născut lucrând într-o bibliotecă. Naudé era un erudit, așa cum au fost toți cei care s-au ocupat de biblioteci, care se revendicau mai degrabă ca bibliofili sau cel mult bibliografi, dar nu bibliotecari. E bine să ne reamintim că marii savanți au fost cei care au dat sens profesiei până aproape de secolul XX. Așadar, în epoca mai veche, oamenii de știință s-au ocupat de biblioteci din dragoste pentru carte, carte pe care doreau să o regăsească cât mai repede într-o colecție. Se știe, de asemenea, că prima școală superioară pentru pregătirea bibliotecarilor apare abia în 1887, la Columbia College, sub numele de School of Library Economy, sub conducerea lui Melvil Dewey. Este de notorietate scandalul iscat de Dewey prin faptul că a înscris între studenți și fete - socotind că este o meserie potrivită pentru femei, ceea ce timpul a confirmat - fapt care l-a determinat să mute cursurile la Universitatea din New York, revenind la Columbia abia în 1926.

Sursa: <https://www.librarianshipstudies.com/2021/06/evolution-of-noble-librarian-infographic.html>

La noi, situația educației de bibliotecă nu a fost deloc una propice dezvoltării profesiei. Cultura noastră, se știe, s-a dezvoltat prin copierea modelelor occidentale, așa cum demonstrează cu argumente clare Eugen Lovinescu în *Istoria civilizației române moderne*. În 1924, la stăruința lui Alexandru Sadi-Ionescu, de la Biblioteca Academiei, ia naștere Școala Superioară de Arhivistică și Paleografie, după modelul oferit de École Nationale des Chartes, care urma să aibă drept absolvenți arhiviști și bibliotecari. A urmat anul

1932 când învățământul bibliologic (avea același sens cu cel biblioteconomic de astăzi) este înființat la două universități de prestigiu, București și Cluj, sub îndrumarea lui Nicolae Georgescu-Tistu și, respectiv, Ioachim Crăciun. Acest început de studii de specialitate se sfârșește brusc în perioada comunistă, rămânând doar un curs facultativ la Universitatea din București, ținut succesiv de Mircea Tomescu (1960-1969), Dan Simonescu (1970-1972), Corneliu Dima-Drăgan (1972-1978). După această dată până în 1990, practic nu a existat nicio formă de pregătire profesională, totul făcându-se prin transmiterea cunoștințelor biblioteconomice prin viu grai de la cei mai în vârstă la cei tineri, conform zicalei, *zicând și făcând*. Nu e bine să uităm că eram singura țară europeană care nu aveam nicio formă de învățământ de bibliotecă, fapt ale căror consecințe le resimțim și astăzi. Perioada care s-a scurs de la 1990 încoace este, în general, cunoscută și nu intenționez să zăbovesc asupra acesteia din acest punct de vedere. Detalii asupra acestei perioade sunt consemnate în *Tratatul de biblioteconomie*.

Revenim la tema în discuție cu o întrebare: pentru perioada veche, avem sau nu generații de bibliotecari? Să vedem cum stau lucrurile.

O primă generație ar fi dată de cei pregătiți în străinătate la centre importante de studii bibliologice și arhivistice: Nicolae Georgescu-Tistu, Ioachim Crăciun, Dan Simonescu, Grigore Botez, Maria Dumitrescu și Getta Elena Rally. Toți aceștia au condus biblioteci importante ori au transmis cunoștințe biblioteconomice bibliotecarilor sau studenților. Generația următoare a fost a elevilor lui Tistu și Crăciun, din rândul cărora trebuie amintit în primul rând numele lui Mircea Tomescu, fost director al Bibliotecii Centrale Universitare din București, autorul lucrării *Istoria cărții românești de la începuturi până în 1918*, mult citată astăzi. A urmat o altă generație, reprezentată de studenți ai lui Mircea Tomescu, din perioada în care exista o secție de biblioteconomie în cadrul Universității din București. Numele cel mai cunoscut din rândul acelei generații este cel al lui Ion Stoica care, mai multe decenii, a încercat să ridice nivelul profesiei de bibliotecar la cerințele epocii. Tot ca student al lui Mircea Tomescu, dar dintr-o generație mai tânără, când se desființase secția de biblioteconomie, fac și eu parte, urmând doar cursuri opționale în anii patru și cinci de studii. Atât eu cât și Ion Stoica ne-am completat formația profesională cu studii doctorale, obținând titlul de doctor, ambii în 1977, cu profesorul Dan Simonescu. Existau doar aceste două titluri de doctor în biblioteconomie în țară în 1990.

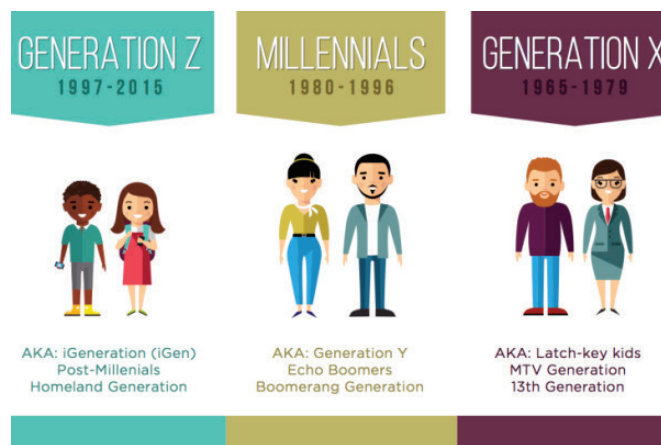
Începând cu anul 1990, învățământul biblioteconomic a fost recreat, mai întâi la nivel de licență de patru ani, apoi și la nivel de colegiu și mai târziu și la nivel de doctorat. Aceste trei forme sunt prezente numai în București. Colegiile de biblioteconomie s-au înființat în mai multe orașe, dintr-o nevoie acută a bibliotecilor de oameni pregătiți, dar, rând pe rând, s-au desființat din lipsă de studenți. Astăzi, învățământ de specialitate, sub diferite forme, mai funcționează, în afara Bucureștiului, la Cluj-Napoca, Timișoara și Sibiu.

Pentru a face o analiză asupra foștilor noștri studenți, astăzi în câmpul muncii, care au optat din capul locului pentru profesia de bibliotecar vom lua în calcul generațiile de tineri stabilite de sociologi în categoriile X, Y și Z.

Generația X (cu vârste cuprinse între 40 și 55 de ani) este reprezentată de primele noastre promoții, tineri născuți în comunism, în perioada de cumplită sărăcie, care au cunoscut

frigul și foamea, provenind din familii modeste, serioși, dornici să-și facă o meserie, nu spectaculoasă, dar din care să poată trăi liniștiți. Aproape toți sunt de sex feminin - în fiecare an doar 2-3 băieți erau prezenți, dar care nu s-au afirmat, cu una-două excepții, neatașați, în general, de profesie (între studenți erau anual și una-două persoane mai în vârstă dornice să-și ia o calificare, pentru un salariu mai mare). Majoritatea celor care sunt din această generație, din primele patru-cinci promoții, lucrează în biblioteci sau instituții naționale sau internaționale cu departamente de informare (în primul rând la Uniunea Europeană), o bună parte și-a continuat studiile prin doctorat. Câțiva, ambițioși, au devenit cadre didactice în științele bibliotecii în țară sau străinătate. Unii au ajuns conducători de mari biblioteci, dar după politizarea instituțiilor culturale românești sau din cauza incapacității lor manageriale, au fost obligați să părăsească aceste poziții. La acest din urmă aspect, avem o situație recentă la Biblioteca Națională a României (BNaR), când o absolventă de studii biblioteconomice la origine, ajunsă director general al mării biblioteci, cu sprijin politic, după o perioadă execrabilă în tratamentul instituției și al colegilor (umiliți și înjosiți, mai ales cei cu studii doctorale) a fost pur și simplu înlăturată de pe acest post. Tot ea rămâne în analele biblioteconomiei românești, asemeni cizmarului care a pus foc pe Acropole spre a rămâne în istorie, persoana care a dat afară din BNaR, unde ocupa un spațiu modest, Asociația Bibliotecarilor din România, când în majoritatea țărilor europene, asociațiile profesionale ale bibliotecarilor sunt găzduite cu titlu gratuit în biblioteca națională. Nu a fost de acord nici să negocieze măcar plata unei chirii. Pur și simplu a vrut „să-și arate mușchii”, cum spun tinerii. Iată și un exemplu negativ al acestei generații. Unii dintre bibliotecarii din generația X, puțini la număr, e adevărat, au, cum zice francezul, *amour du métier*, se simt atașați de profesie, activează în asociații profesionale și au o activitate științifică constantă.

Generația Y, cunoscută și sub numele de Millennials, spun sociologii, este formată din persoane care au astăzi între 28 și 39 de ani. Bibliotecarii din această generație nu au cunoscut ororile comunismului, sunt mai pragmatici și mai curajoși. În ciuda celor spuse de sociologi despre această generație, persoanele de sex feminin cu studii biblioteconomice nu se simt atrase de tehnologiile moderne, informatice, legate de

Library generations_2

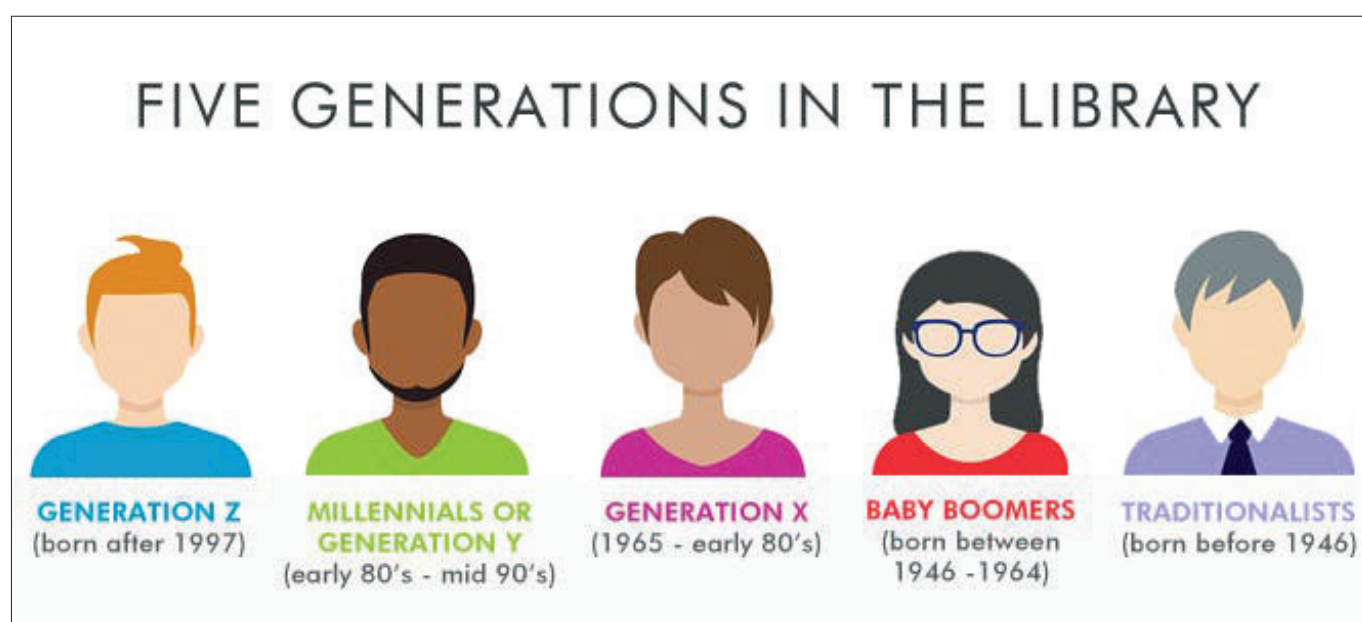
Sursa: <http://www.streampage.com/streampage/streampage/5258/the-abc-of-marketing-to-generations-x-y-z>

stocarea, regăsirea și diseminarea informațiilor, aplicate în bibliotecă, și atât de necesare profesiei, și nu manifestă niciun interes spre a și le însuși. Explicația se află în faptul că majoritatea fiind înclinată spre domeniul umanist, tehnologia nu le preocupă decât cu totul marginal și numai forțată de situații. Aici se cuvine o explicație: biblioteconomia sau știința bibliotecii (*library science*), cum se spune astăzi în lumea anglofonă, care nu mai folosește termenul de biblioteconomie (*librarianship*), nu este mai apropiată de științele umaniste decât de științele exacte, cum cred mulți din afara bibliotecii, ea având un caracter interdisciplinar vizibil. Bibliotecarii din această categorie sunt mult mai dinamici decât colegii din generația X, adesea tratează cu indiferență sau dispreț munca de bibliotecă pe care o găsesc anostă și nu-i preocupă gândul că și-ar putea pierde locul de muncă. Se izolează de cei mai în vârstă și evită adesea să discute cu ei. Fac ce li se cere, dar fără atracție, adesea în silă. Pleacă fără regret spre alte domenii de activitate, deși profesia lor de bază este știința bibliotecii cu toate ramificațiile ei legate de informare.

Generația Z, numită de sociologi „nativi digitali”, reprezintă pe cei care au acum vârsta de până la 27 ani. Mă gândesc la ultimele generații de absolvenți ai facultății, și încerc să le descriu comportamentul din timpul studiilor și ulterior. Țin să precizez că anual, în anul I de facultate, sunt toate locurile ocupate la București (a cărei situație o cunosc bine). În cursul anului, numărul studenților este în continuă scădere, ajungând la sfârșitul anului la ceva peste două treimi. Primii care dezertează sunt băieții în căutare febrilă de locuri de muncă cât mai bănoase. Unii continuă să rămână ca studenți, deși nu dau decât rar pe la facultate, alții, cei mai mulți, nu rămân. Nu sunt preocupați dacă obțin sau nu licență. Deși știu că pot deveni nu doar bibliotecari, ci și experți în informație, solicitați de instituții române și străine, profesie de mare căutare în lume, cei mai mulți vor altceva. Le este destul de neclar ce caută. Se gândesc doar să fie ceva bine remunerat și dacă se poate... cât mai puțină muncă. În anii următori, numărul celor care abandonează facultatea devine tot mai

mare. Și unele fete urmează această cale, dar în mai mică măsură. O bună parte dintre studenți devin salariați în timpul studiilor, cei mai mulți în perioada masterului. Numărul celor interesați de profesie este extrem de redus, doar 3-4 într-un an de studii. Și aici apare un aspect care merită a fi spus și care și-ar cere rezolvare. Majoritatea absolvenților nu pot lucra în bibliotecă pentru că nu sunt locuri libere. Aproape toate posturile care devin vacante sunt ocupate de absolvenți de alte specialități, toți licențiați, cei mai numeroși fiind ingineri, rămași șomeri sau încă neîncadrați, care găsesc cu sprijin în bibliotecă un loc cald, fără a fi atrași de profesia ca atare. Aceștia, în intervalul a doi ani, fac cursuri postuniversitare sau programe de master, așa cum prevede Legea bibliotecilor, și se definitivează ca bibliotecari. Numărul acestora, numai la cursurile postuniversitare din București, depășește 50 de persoane anual. În aceste condiții și cei care ar dori să lucreze ca bibliotecari sunt îndepărtați de specialitatea în care s-au format. Revenind la cei 3-4 interesați de profesie, care în cadrul unor sesiuni studențești, dovedesc temeinice cunoștințe profesionale, scriind despre lucruri de care este interesată întreaga breaslă și care sunt publicate, în condițiile în care nu pot lucra într-o bibliotecă, sunt pierduți pentru biblioteconomia românească. Oare n-ar trebui ca asociațiile profesionale ale bibliotecarilor să facă demersuri ca cei cu studii de profil să poată lucra în domeniu?

Iată așadar o situație destul de neclară pentru absolvenții de studii de biblioteconomie care ar putea da alt curs domeniului, dacă ar fi ajutați să rămână în profesie, dacă s-ar ține seama că un curs postuniversitar nu poate avea niciodată valoarea pe care o are o facultate făcută la cursuri de zi. Dar în condițiile în care nimeni nu se ocupă de bibliotecă, când Legea bibliotecilor, văzută și revăzută de specialiști, zace de aproape zece ani la parlament și nu este băgată în seamă de nimeni, este puțin probabil să vorbim de un reviriment biblioteconomic românesc prin cuprinderea în marile biblioteci a cadrelor tinere. Ce se va alege de biblioteconomia românească în următorul deceniu? E greu de răspuns.

Library-five-generations_1

Sursa: <https://libgig-media.imgix.net/wp-content/uploads/2017/05/library-five-generations.png?auto=format%2Ccompress>

Angajamentul digital al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în contextul proiectului național 2021 - declarat an al amplificării digitalizării activității bibliotecilor

Diana SILIVESTRU, drd., șef centru
Biblioteca Națională a Republicii Moldova
Direcția Resurse Informaționale
Centrul Național de Digitizare
e-mail: lupusor.diana@gmail.com

1. Proiectul Național 2021 - declarat an al amplificării digitalizării activității bibliotecilor din Republica Moldova

Pentru comunitatea bibliotecară din Republica Moldova, anul 2021 a fost declarat anul amplificării digitalizării activității bibliotecilor. Această declarație a fost anunțată în cadrul Forumului Managerilor din cadrul Sistemului Național de Bibliotecă, care și-a desfășurat lucrările online, la 4 noiembrie 2020 și a dezbătut o temă de mare actualitate - „Identitatea bibliotecii în noua normalitate: tendințe și priorități 2021.” „Proiectul național al anului 2021 - anul amplificării digitalizării activității bibliotecilor” stabilește unele priorități strategice, dintre care: *tehnologiile informaționale în activitatea bibliotecilor - imperativul supraviețuirii, incluziunea digitală a personalului de specialitate din bibliotecă, dezvoltarea serviciilor în bază de TIC, accesibile de la distanță*. Această decizie a fost fundamentată pe realitățile „noii normalități”, dar și pe faptul că pe timp de pandemie au fost vizibile doar bibliotecile care au avut în dotare tehnologii și bibliotecari pregătiți pentru a le face față.¹ În noua normalitate, bibliotecile au fost nevoite să caute și să găsească cele mai bune modalități de adaptare a serviciilor oferite la noul context, alte formule prin care să ajungă la publicul lor, să identifice noi oportunități și procedee prin care să țină „viu” patrimoniul cultural acumulat, de-a lungul timpului, în colecțiile lor. Mai mult, importanța abilităților de alfabetizare și a tehnologiilor digitale a fost subliniată în 2020-2021, când lumea s-a confruntat cu pandemia Covid-19. Necesitatea excluderii interacțiunii fizice din viața de zi cu zi a dus la telemuncă, educația la distanță și la consumul crescut de suporturi digitale pe tot parcursul anului. Managerii pot vedea uriașe provocări în procesul de a face față schimbărilor dinamice care rezultă din era informațională, iar problema transformării digitale semnifică una dintre abordările importante în procesul de dezvoltare și gestionare a strategiilor și viziunilor pentru o instituție de memorie culturală.

2. Situația actuală privind informatizarea bibliotecilor publice

Necesitatea salvagărdării patrimoniului cultural național, precum și prestării unor servicii noi, superioare calitativ, provenite din solicitările utilizatorilor în societatea informațională impune implementarea noilor tehnologii digitale. De mai bine de jumătate de an, bibliotecarii, și în

mod special managerii sunt preocupați de implementarea de soluții cu resurse financiare mai mici sau mai mari și/sau sunt în căutare de modele de infrastructură IT potrivite care ar veni în sprijinul *activității bibliotecilor, în dezvoltarea serviciilor în bază de TIC, accesibile de la distanță și digitalizarea activității bibliotecii în ansamblu*. Aceste preocupări au fost și reprezintă în continuare priorități importante pentru managerii de nivel superior atunci când își planifică activitatea și bugetele de fiecare dată. Potrivit datelor statistice privind activitatea Sistemului Național de bibliotecă în anii 2017-2020, reflectate în tabelul 1, ne punem întrebarea: În ce măsură se pot descurca bibliotecile publice de toate tipurile fără TIC în dotare, în contextul în care din cele 2.655 de bibliotecă publice de toate tipurile, doar 1.832 (68,7%) dețin calculatoare și doar 144 (5,4%) dispun de site-uri sau bloguri?²

	2017	2018	2019	2020
<i>Bibliotecă publice de toate tipurile</i>	2704	2690	2679	2655
<i>Bibliotecă care dețin calculatoare</i>	1692	1774	1811	1832
<i>Bibliotecă conectate la internet</i>	1527	1566	1621	1683
<i>Nr. de pagini web și bloguri</i>	28/122	30/115	29/115	31/120

Tabel 1 Date statistice privind activitatea Sistemului Național de bibliotecă în anii 2017-2020

Problema informatizării bibliotecilor este una națională, multe bibliotecă, alături de alte organizații din sectorul public, s-au confruntat în ultimii ani cu reduceri de bugete și dotări tehnologice; în rezultat avem astăzi ceea ce avem, bibliotecă care activează în lipsă de TIC în dotare și o gamă joasă de servicii dezvoltate în bază de TIC. Digitalizarea patrimoniului documentar al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM) și dezvoltarea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica reprezintă o direcție prioritară în programul de dezvoltare a infrastructurii tehnologice a bibliotecii și care

fac obiectul cercetării acestui articol. De rând cu realizările obținute pe parcursul ultimilor ani, BNRM se confruntă în continuare cu probleme dificile ce au impact negativ asupra dezvoltării bibliotecii, aceasta fiind limitată în echipamente și tehnologii digitale, mijloace financiare insuficiente în raport cu statutul, misiunea, funcțiile și atribuțiile specifice unei biblioteci naționale. Informatizarea și asigurarea tehnologică a BNRM este necesară a fi apropiată de modelul de infrastructură tehnologică în acest sens al bibliotecilor naționale europene, membre ale CENL: Biblioteca Națională a Marii Britanii, Biblioteca Națională a Franței, Biblioteca Națională a Olandei, Biblioteca Națională a Finlandei etc.

Legislația națională definește obligațiile și responsabilitățile BNRM referitoare la informațiile despre patrimoniul cultural documentar, la administrarea, continuitatea disponibilității și conservarea acestuia. Potrivit Legii cu privire la bibliotecă (2017), BNRM are responsabilitatea coordonării Sistemului Național de Bibliotecă pe toate segmentele de activitate, inclusiv digitizarea patrimoniului cultural scris.³ Digitalizarea activității bibliotecii în ansamblu și digitizarea resurselor bibliotecilor reprezintă o mare provocare pentru principalii factori interesați, atât pentru managementul bibliotecii, angajați, cât și utilizatorii acesteia. Atunci când vorbim de digitalizarea activității bibliotecii în ansamblu ne referim la termenul de digitalizare și mai puțin la conceptul digitizare, cel din urmă semnificând automatizarea proceselor manuale și pe hârtie existente, permise prin digitizarea informațiilor de la un analog la unul digital.

Digitizarea este utilizată în multe contexte, este foarte des confundată și/sau utilizată în mod interschimbabil cu digitalizarea. Conform dicționarului Merriam-Webster⁴, prima utilizare cunoscută a verbului digitiza datează din 1953. În prezent, sensul digitizării este „conversia informațiilor analogice sub orice formă (text, fotografii, voce etc.) în formă digitală cu dispozitive electronice (scanere, camere etc.), astfel încât informațiile să poată fi procesate, stocate și transmise prin circuite digitale, echipamente și rețele”. O altă semnificație este: „integrarea tehnologiilor digitale în viața de zi cu zi prin digitalizarea a tot ceea ce poate fi digitalizat”. Digitalizarea activității bibliotecii în ansamblu are în vedere activarea, îmbunătățirea și/sau transformarea operațiunilor, funcțiilor, modelelor/proceselor și activităților, prin utilizarea tehnologiilor digitale, utilizarea unui context mai larg al datelor digitizate, transformate în inteligență și cunoștințe acționabile, având în vedere obținerea unui beneficiu specific.⁵ A doua definiție este mai largă și se aplică pe deplin patrimoniului cultural. Ca urmare a digitalizării în masă la începutul secolului XXI, apar termeni noi, precum „moștenire digitală”, „științe digitale”, „curator digital” etc.

În Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 478 din 04.07.2012 „Cu privire la Programul național de informatizare a sferei culturii pentru anii 2012-2020”⁶ este stipulată sintagma digitalizare - digitalizarea activității în ansamblu a bibliotecilor și digitalizarea patrimoniului național cultural care constituie a fi unul dintre obiectivele principale. Tot această hotărâre mai menționează faptul că prin programul de digitalizare a bibliotecilor este recunoscută importanța bibliotecilor ca punct de acces al informației, ca instrument de dezvoltare educațională și, totodată, ca punct de acces al serviciilor publice. Serviciile prestate de bibliotecile publice cuprind servicii de împrumut, de rezervare online a unei cărți, de accesare online a cărților, de utilizare a internetului și de utilizare a materialelor de studiu

online. Mai mult decât atât, în toate programele și strategiile de țară⁷ printre obiectivele urmărite se mai numără: reducerea decalajelor digitale, dezvoltarea competențelor digitale, dotarea bibliotecilor și altor instituții cu echipament necesar pentru digitizare, asistența utilizatorilor pentru valorificarea conținutului științific digital, creșterea vizibilității interne și internaționale a acestuia.

3. Informatizarea BNRM - grație sprijinului proiectelor europene pentru digitalizare

Ani de-a rândul, principalul impediment în realizarea obiectivelor Hotărârii de Guvern sus menționate a constituit lipsa tehnologiilor digitale și a echipamentelor necesare pentru digitizarea resurselor culturale. Pe linia digitalizării, BNRM, pe perioada Programului național de informatizare a sferei culturii pentru anii 2012-2020 și a altor strategii, a trebuit, practic, să supraviețuiască din punct de vedere tehnologic pe cont propriu. Procesul de dotare tehnologică și digitalizare a luat amploare la BNRM în anul 2008, atunci când BNRM devine membru TEL, fiind deja membru cu drepturi depline a Conferinței Directorilor Bibliotecilor Naționale ale țărilor membre ale UE (din 2005) și aderă ulterior la Biblioteca Digitală Europeană (TEL - The European Library), un program derulat la nivelul Uniunii Europene, care prin intermediul proiectului FUMAGABA obține finanțare pentru achiziționarea unui scanner manual de carte veche și rară, server performant și soft de bibliotecă digital, lansând în 2010 proiectul Biblioteca Națională Digitală Moldavia (BND Moldavia) (Figura 1)

Figura 1 Portalul BND Moldavia – Interfață: www.moldavica.bnrm.md

Timp de 10 ani, activitatea de digitalizare a decurs lent și n-a putut lua amploarea preconizată, principalul motiv fiind insuficiența echipamentelor performante. În pofida lacunelor și obstacolelor întâmpinate, BNRM a continuat să asigure diseminarea și promovarea direcționată a patrimoniului cultural al țării în cadrul platformei digitale europene pentru patrimoniul cultural – EUROPEANA, Biblioteca Digitală Națională Moldavia fiind și un furnizor de metadate de documente digitale pentru această bibliotecă. Această realizare a fost posibilă din anul 2017, atunci când BNRM a devenit membră a platformei EUROPEANA, asumându-și sarcina de a participa la edificarea bibliotecii digitale europene, care asigură accesul cetățenilor din toate țările participante la proiect

la moștenirea culturală scrisă, numerică și imprimată a fiecărei țări acceptată în acest proiect.⁸ Esența acestui proiect rezidă în digitalizarea de către biblioteci, arhive și muzee din țările europene a moștenirii culturale scrise și imprimate, păstrătoare a memoriei popoarelor de pe acest continent, și asigurarea accesului la expresia numerică a acestor comori spirituale în mediul internet, prin mijlocirea unui serviciu web comun, constituindu-se astfel o bibliotecă numerică paneuropeană. EUROPEANA joacă un rol remarcabil în educarea generațiilor tinere, în cercetarea, conservarea, salvagardarea și valorificarea moștenirii culturale scrise, imprimate și numerice, în asigurarea accesului europenilor la „memoria Europei”. Biblioteca Națională Digitală Moldavica, parte componentă a celei europene, prin resursele culturale naționale digitizate și incluse în EUROPEANA, contribuie la creșterea vizibilității țării noastre prin expunerea în lume a patrimoniului național și evidențierea apartenenței sale la cultura europeană. BNRM se integrează, prin acest proiect, în rețeaua bibliotecilor, arhivelor și muzeelor europene, aducându-și, în acest fel, partea sa de contribuție la integrarea europeană a Republicii Moldova.

4. BND Moldavica și partenerii strategici pe linia Programului Național „Memoria Moldovei”

În prezent, Biblioteca Națională Digitală Moldavica oferă acces integrat la publicațiile de patrimoniu, aproximativ 6.559 de unități bibliografice (Figura 2), toate din colecțiile BNRM, cărți, manuscrise, tipărituri vechi și rare, alte documente patrimoniale incluse în Registrul programului național „Memoria Moldovei”.

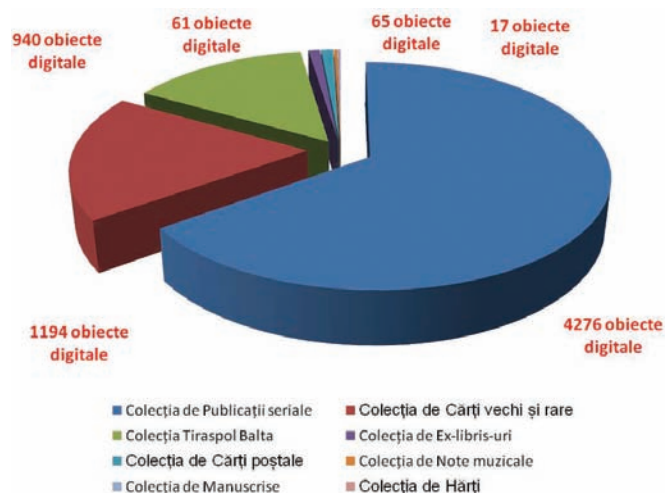

Figura 2 Colecțiile BND Moldavica.
Date oficiale din Raportul BNRM pentru anul 2020

Registrul programului național „Memoria Moldovei”, elaborat în baza unei munci de cercetare efectuată în instituțiile deținătoare de documente patrimoniale (6 biblioteci, 5 muzee, Camera Națională a Cărții și Agenția Națională a Arhivelor) a servit drept bază la crearea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica. Programul național „Memoria Moldovei” fiind întemeiat, conceptual și metodologic, pe programul UNESCO “Memory of World”, integrează eforturile și strategiile celor mai importante biblioteci și muzee în ceea ce privește conservarea, valorificarea și comunicarea către generațiile tinere a patrimoniului național scris și imprimat.⁹

Cealalți parteneri din cadrul programului „Memoria Moldovei”, cu excepții nesemnificative, precum Camera

Națională a Cărții, Agenția Națională a Arhivelor și Biblioteca Științifică (Institutul „Andrei Lupan” a Academiei de Științe a Republicii Moldova au înregistrat rezultate modeste pe segmentul de digitalizare a resurselor culturale de patrimoniu. Din numărul total de documente de patrimoniu, parte a Registrului programului național „Memoria Moldovei”, a fost valorificat prin digitalizare doar 23%. În tabelul 2 se observă numărul de documente patrimoniale incluse în Programul Național „Memoria Moldovei”.¹⁰

Denumirea instituției/ parteneri	Nr. de documente patrimoniale incluse în Programul Național „Memoria Moldovei”
Agenția Națională a Arhivelor	3750
Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan”	1381
Muzeul Literaturii Române „Mihail Kogălniceanu”	431
Biblioteca Științifică a Uni- versității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”	102
Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”, orașul Bălți	1352
Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei	264
Muzeul Pedagogic Republican	178
Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală	242
Biblioteca Republicană Științifică Agricolă a Universității Agrare de Stat din Moldova	80
Muzeul Național de Arte Plastice al Republicii Moldova	28
Camera Națională a Cărții din Republica Moldova	347
Biblioteca Universității de Stat din Tiraspol	2
Biblioteca Centrală a Universității de Stat din Moldova	60
Total	8039 unități

Tabel 2 Documente patrimoniale păstrate în instituțiile partenere ale Programului Național „Memoria Moldovei”

Bibliotecile din alte instituții din țară care dețin fonduri patrimoniale, inclusiv cele din programul „Memoria Moldovei”, nu dețin puterea financiară necesară pentru procurarea unor echipamente specializate, care pentru realitatea noastră se dovedesc a fi destul de costisitoare. În diferite biblioteci se desfășoară activități de digitizare în afara acestui program, dar și acestea se dovedesc a fi niște înregistrări la fel de modeste; în acest sens, putem face referire la Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu”.

5. Proiectul de digitalizare a activității Bibliotecii Naționale, îmbunătățirea echipamentelor de digitizare și crearea în baza secției Colecții digitale a Centrului Național de Digitizare

Conform Strategiei de dezvoltare a BNRM 2019-2021¹¹, digitalizarea patrimoniului cultural scris din biblioteci și integrarea lui în circuitul informațional național, european și universal rămâne o direcție prioritară de acțiune pentru BNRM. Una dintre direcțiile prioritare se constituie a fi și îmbunătățirea echipamentului de digitizare, precum și extinderea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavia. În scopul digitalizării celor mai valoroase lucrări de patrimoniu și pentru a asigura prezervarea și păstrarea pentru generațiile viitoare, dar și asigurarea accesului la aceste valori, BNRM a solicitat ajutorul Agenției Japoneze de Cooperare Internațională pe marginea îmbunătățirii echipamentelor de digitizare și crearea în baza secției Colecții digitale a Centrului Național de Digitizare. Ideea a avut ca punct de pornire Grantul de susținere a culturii (Cultural Grant) al Japoniei, anunțat în 2018 de către Ministerul Afacerilor Externe al Japoniei în cadrul Proiectului Cultural Grant Assistance (procurement of equipment).¹² De-a lungul multor eforturi depuse de persoanele implicate în mai multe etape ale acestui proiect, într-un final, a fost acceptat Proiectul de digitalizare a activității BNRM pe marginea îmbunătățirii echipamentelor de digitizare. Grantul, în valoare de 409 mii dolari SUA, este destinat conservării și protejării patrimoniului cultural în cadrul instituțiilor sistemului național de biblioteci și lărgirii accesului cetățenilor la informație prin achiziționarea echipamentului modern și digitalizarea BNRM. Proiectul prevede procurarea a patru scanere pentru cărți: unul automat, două semiautomate, un scanner pentru microfșe și un server de capacitate mare pentru stocarea informației digitizate. Cu echipamentele menționate, BNRM va digitiza lucrările de patrimoniu și cele cu solicitare sporită din partea utilizatorilor din colecțiile bibliotecii.

La nivel instituțional, BNRM a instituit un grup de lucru care a analizat unele dintre problemele legate în mod specific de selectarea, prioritizarea, digitizarea și punerea la dispoziție a conținutului patrimoniului cultural. În proces de lucru se află proiectul-program de numerizare planificată a colecțiilor BNRM. În prima etapă a acestui proiect, BNRM va acorda prioritate colecțiilor proprii, în special cele de patrimoniu; în cea de-a doua etapă, BNRM va coordona procesul de digitizare a colecțiilor de patrimoniu din cadrul partenerilor BNRM pe linia Programului Național „Memoria Moldovei”. Urmează ca la această etapă să fie integrate obiectele digitale ale tuturor documentelor incluse în Registrul Programului Național „Memoria Moldovei”, cuprinse în colecțiile celor 7 biblioteci mari, 5 muzee, a Camerei Naționale a Cărții și Agenției Naționale a Arhivelor. Iar în cea de-a treia etapă va fi extinsă digitizarea la toate nivelurile, se va acorda o atenție sporită lucrărilor foarte valoroase ce se vor regăsi în

colecțiile bibliotecilor mari din Chișinău și în cele din 37 de biblioteci municipale, raionale și orășenești din întreaga republică.

Concomitent cu procesul de digitizare, BNRM va dezvolta în continuare sistemul de gestionare și conservare a obiectelor digitale, va dezvolta prima etapă a sistemului de gestionare a drepturilor de autor și de licențiere a conținutului digital ca până la sfârșitul anului 2025, proiectul să poată completa conținutul digital actual al BNRM și a altor instituții culturale. Unicitatea colecțiilor acestui proiect va fi determinată, în mare măsură, de colecțiile sale speciale - colecția de documente numerice de Moldavistică, documente numerice referitoare la Exteriorica, precum și colecția de cărți și manuscrise rare, colecția de hărți, colecția de partituri și materiale audiovizuale, colecția de artă, colecția de microfilme și microfșe etc.

În luna martie a anului curent, BNRM și-a asumat responsabilitatea creării în baza secției Colecții digitale a unui Centru Național de Digitizare (CND), acesta constituind o subdiviziune inovațională în structura Direcției Resurse Informaționale. În vederea realizării concepției privind dezvoltarea și dotarea cu echipamente a CND, urmează a fi puse la punct un șir de acțiuni și lucrări referitoare la aspectele biblioteconomic, tehnologic, tehnic și organizatoric. Dotarea CND cu echipamentele aferente va asigura digitizarea, conservarea și salvagardarea patrimoniului cultural național existent în BNRM și în bibliotecile, muzeele și arhivele partenere, asigurarea păstrării pe termen lung a conținutului digital, valorificarea și îmbunătățirea accesului la aceste valori culturale.

Principalele obiective propuse pentru realizarea misiunii CND sunt:

- ▶ Amplificarea, dinamizarea și accelerarea procesului de digitizare a valorilor de patrimoniu deținute de partenerii BNRM în programul „Memoria Moldovei”;
- ▶ Coordonarea eforturilor de digitizare a colecțiilor relevante din instituțiile deținătoare de colecții de patrimoniu, precum și cărți de valoare deosebită din întreg teritoriul Republicii Moldova;
- ▶ Asigurarea unității strategice și tactice a activității bibliotecilor și instituțiilor participante în programul „Memoria Moldovei”;
- ▶ Organizarea și livrarea de instruiți în dezvoltarea competenței personalului responsabil de crearea conținutului digital.

CND îi va reveni responsabilitatea pentru instruiți în dezvoltarea competenței digitale, prin urmare instruițiile vor fi organizate în conformitate cu un program bine planificat. Dezvoltarea competenței va acoperi digitalizarea și formarea în domeniul gestionării, conservării și difuzării informațiilor despre conținutul digital, precum și conștientizarea și adoptarea practicilor de operare recomandate în cadrul organizațiilor. Respectarea standardelor, conținutului/metadatelor de înaltă calitate și practicilor comune vor avea o mare semnificație în ceea ce privește funcția generală. Așa cum în Republica Moldova nu există o structură specializată în digitizarea documentelor, care ar putea oferi servicii de digitizare sau consultanță pe acest segment de activitate, ne propunem ca CND din cadrul BNRM să devină cea entitate competentă care ar putea oferi expertiză în acest sens. BNRM va recurge la experiența deja acumulată și la toate documentele directoare europene și instituționale referitoare la cultura digitală.

CND urmează să devină complet operațional și funcțional, urmare definitivării structurale și tehnice: finalizarea procedurii de angajare a personalului calificat, primirea echipamentelor în perioada februarie-martie a anului 2022, precum și intrarea în faza de implementare activă a proiectului.

6. Ce avem de făcut? Principalele provocări și direcții viitoare

Analizând bine situația actuală și încercând să privim în viitor, ei bine, atunci, putem zice că ne așteptăm încă multe necunoscute, provocări, dar cert este faptul că tehnologia digitală oferă un imens potențial de dezvoltare. Pandemia Covid-19 a oferit șansa bibliotecilor să se reinventeze, biblioteca și-a definit esența ca instituție publică, multe biblioteci s-au autodepășit, au învățat lucruri noi, acum noile provocări sunt serviciile în mediul online. *Care sunt progresele și provocările actuale ale cercetării în ceea ce privește digitizarea patrimoniului, producția și diseminarea cunoștințelor?* Oricare ar fi răspunsul la aceste întrebări, mai ales în contextul actual impus de restricțiile determinate de pandemie, biblioteca trebuie să-și redefinească perspectivele și obiectivele, să-și promoveze mult mai intens rolul, pentru a rămâne instituție relevantă pentru comunitate și pentru societate, în ansamblul ei.

6.1 Contexte financiare: bugete insuficiente pe dimensiunea asigurare cu tehnologii și achiziție electronică

La ora actuală, a devenit din ce în ce mai pronunțată creșterea cărților electronice, iar pentru unii manageri de biblioteci precum SUA, Franța, Olanda, Marea Britanie, Germania etc. achiziția de cărți electronice și trecerea la modele de licențiere pentru cărți constituie prioritatea numărul unu. Acest lucru nu este deloc surprinzător, deoarece tendința pe termen lung către livrarea de conținut în rețea pare inevitabilă. Cu părere de rău, nu putem vorbi de o situație similară pentru BNRM sau alte biblioteci din țară, pentru că acestea se confruntă cu problema bugetului insuficient pentru experimentarea și implementarea tehnologiilor digitale, dezvoltarea de servicii în rețea și web, nemaivorbind de achiziția de cărți electronice. Resursele licențiate consumă acum cea mai mare parte a bugetelor pentru biblioteci. Pentru a gestiona resurse informaționale, este nevoie de softuri, mecanisme și instrumente digitale interoperabile, iar potențialul de utilizare a conținutului de cărți electronice, noile modele, platforme și mecanisme de achiziție, ridică o nouă provocare pentru BNRM.

6.2 Contexte de infrastructură și IT: softuri și conservarea datelor pe termen lung

În era digitală, cantitatea de date produse crește exponențial. *Care sunt soluțiile de conservare pe termen lung pentru obiectele de date ale conținutului patrimoniului cultural?*

Este demonstrat faptul că o copie digitală a unui document nu garantează supraviețuirea lui pe termen lung. Toate materialele digitale - copiile digitizate după originale cât și cele produse original în format digital, sunt dependente de software-ul creat pentru vizualizarea lor. Viteza cu care tehnologia se uzează moral, frecvența cu care apar pe piață noile versiuni software care nu sunt întotdeauna compatibile cu produsele create anterior, succesiunea generațiilor de hardware reprezintă o problemă în procesul de preservare.

BNRM și alte instituții responsabile de crearea și gestionarea conținutului digital se confruntă în prezent cu

unele provocări de infrastructură IT cum ar fi: colectarea și transferul de date către alte sisteme, servicii în rețea și web, stocarea datelor pe termen lung, backup gestionat, și anume backup-ul resurselor digitale privind recuperarea în caz de dezastru, diverse garanții și verificări pentru protejarea împotriva pierderii de date și pentru a asigura integritatea datelor. Instituțiile de memorie culturală nu se mai pot baza pe vechile metode de stocare a datelor și transmiterea cunoștințelor generațiilor viitoare. BNRM, ca și multe instituții cu bugete mai mici, a trebuit să aleagă tehnologia de stocare, precum discurile optice sau HDD-urile care pot fi înregistrate, în loc de tehnologia de stocare profesională. Cea mai folosită metodă de preservare este migrarea, adică transferul periodic al materialelor digitale de la o configurație hardware sau software la alta, sau de la o generație de tehnologie de calculatoare la alta.

În realitatea noastră, un număr din ce în ce mai mare de organizații au recurs la tehnologia cloud computing pentru a crea și stoca înregistrări digitale. Eficacitatea tehnologiei cloud computing constă în reducerea costurilor de TIC și creșterea indicilor de productivitate generală (timp, energie și forță de muncă).¹³ Principalul beneficiu al bibliotecilor în utilizarea tehnologiei cloud este utilizarea software-ului și hardware-ului necesar fără costuri de cumpărare. Folosind infrastructuri cloud, biblioteca doar cumpără spațiu pe un server și puterea de procesare la un cost redus. Chiar dacă cloud-ul vine astăzi nu numai cu soluții la nivel tehnologic, dar și cu politici de preț atractive, BNRM deocamdată nu își poate permite acest lux, întrucât costul de cumpărare pentru acest spațiu este destul de mare pentru bugetul instituției. Prezervarea conținuturilor digitale pe termen lung reprezintă a fi o altă provocare pentru BNRM.

6.3 Soft avansat pentru dezvoltarea sistemului de bibliotecă electronică

BNRM a adoptat metoda modelelor open source. Implementarea software pentru BND Moldavia este asigurată de mai bine de 10 ani de softul open source Greenstone Digital Library.¹⁴ Chiar dacă acesta acoperă funcționalitatea de bază a unui software de depozitare contemporan, este flexibil și ușor de utilizat, totuși, mai este nevoie de funcționalități diverse de implementare și soluții de proiectare îmbunătățite din partea personalului IT specializat pentru dezvoltarea și personalizarea colecțiilor. Este imperios necesară dezvoltarea unui sistem integrat de bibliotecă electronică în care se poate realiza și circuitul de achiziție digitală, precum și cel de evidență a documentelor digitizate.

6.4 Copyright și sisteme tehnice de protecție

Actualmente, dezideratul major la nivelul UE este consolidarea unei piețe digitale unice, iar drepturile de autor constituie o politică centrală în realizarea acesteia. Respectarea dreptului de autor în contextul digitalizării patrimoniului cultural și dezvoltării bibliotecilor digitale în Uniunea Europeană și Republica Moldova au constituit subiecte importante pe agenda forurilor și seminarelor din ultimii ani. Reglementările cu privire la aspecte cum ar fi drepturile de autor, operele orfane, protecția datelor și informațiilor din sectorul public, pun în dificultate bibliotecile atunci când vine vorba de crearea de colecții și servicii în baza de TIC accesibile fără restricții de acces sau constrângeri temporale sau geografice unui public cât mai larg.

BNRM urmează să inițieze sau să perfecționeze următoarele strategii și documente pentru a-și susține fluxul de lucru:

- ▶ Politica privind dispozițiile adecvate pentru respectarea drepturilor de autor, licențierea digitală și tratarea materialelor publicate cu mecanisme de protecție tehnologică;
- ▶ Politica și planificarea legată de scenariile viitoare privind conținutul digital-născut și depozitul legal digital;
- ▶ Politică clară privind prezervarea digitală, abordarea și stabilirea unor norme generale cu privire la metodele de prezervare, cu rang de standarde internaționale, astfel încât moștenirii culturale reprezentată de BND Moldavica să-i fie garantată supraviețuirea.

6.5 Colecții și servicii digitale conform așteptărilor utilizatorului

Tehnologia continuă să evolueze rapid, iar utilizatorul de astăzi caută colecții și servicii digitale noi, accentul tot mai mare fiind pus pe colecții și servicii digitale deschise, instantaneu și gratuite. Aceasta ar însemna că biblioteca în permanență trebuie să dezvolte colecții și servicii pentru a ține pasul cu așteptările utilizatorilor. Obiectivul BND Moldavica este de a oferi publicului larg furnizarea de servicii digitale și resurse de patrimoniu cultural în formatele de care utilizatorul are nevoie, precum și maximizarea utilizării colecțiilor digitale în învățare și cercetare.

6.6 Colaborare și parteneriate comune

La dezvoltarea și extinderea Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica, BNRM va recurge, în limitele prevăzute de legislația națională, la forme de parteneriat cu sectorul privat al economiei în proiecte de promovare și conservare a patrimoniului cultural, la creșterea capacităților profesioniștilor din domeniul informației în digitalizarea resurselor de patrimoniu, la cooperarea și colaborarea pe proiecte comune, prin schimb de informații și bune practici cu partenerii existenți, precum și construirea de alianțe puternice cu alte tipuri de biblioteci și organizații cheie de colaborare care împărtășesc obiective și angajamente comune, de conservare și valorificare a patrimoniului cultural național.

Provocările menționate constituie unele din imperativele programului de activitate al BNRM pentru anul 2021 și obiective planificate în următoarea strategie de modernizare tehnologică.

7. Concluzii

BNRM reprezintă instituția care contribuie la conservarea și promovarea patrimoniului cultural național în era digitală, își reexaminează în permanență politica de dezvoltare a colecțiilor și serviciilor și se implică în diferite inițiative de digitizare. Începând cu anul 2022, BNRM va avea capacitatea tehnologică de a crea colecții în diferite formate și va asigura accesul publicului la ele. Implementarea cu succes a acestui proiect va fi un rezultat prin care BNRM își va putea îndeplini misiunea sa esențială, și anume de a asigura accesul la colecțiile sale, atât generației de azi, cât și celor viitoare. La nivel național avem politici/programe publice neclare și resurse puține. Este necesară o politică coordonată și integrată în privința accesului la tehnologie și rezolvarea problemei privind accesul la resurse

electronice, să fie făcute investiții în infrastructura bibliotecilor prin proiecte naționale importante, susținute cu tehnică pe măsura acestui deziderat. Conservarea și comunicarea moștenirii digitale, împreună cu problemele și aspectele legate de dezvoltarea culturii electronice constituie o direcție de importanță strategică în evoluția societății, una care presupune, de asemenea, o revoluție tehnologică și de mentalitate.

Mulțumiri nestemate Japoniei, prin intermediul Agenției Japoneze de Cooperare Internațională, fondatorului Ministerului Educației Culturii și Cercetării, colegilor mei de la BNRM care investind în această instituție a comorilor naționale, împreună reușim să oferim o a doua viață, re(ins)-spirație Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica, și în acest context și-ar asigura o răsplată, o grațitudine și o pomenire în veac pentru finanțarea, competența, bunăvoința și cointeresarea cu care s-au implicat.

Note:

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 857 din 31-10-2013 cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020”. Disponibil pe internet la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=49441&lang=ro
2. Date statistice privind activitatea Sistemului Național de Biblioteci în anii 2017-2020 [online]. [citată 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://bnrm.md/files/accesDedicat/Date%20statistice%20comparative%20Sistemul%20Na%C8%9Bional%20de%20Biblioteci%20%C3%AE%20anii%202017-2020.pdf>
3. Legea cu privire la biblioteci nr. 160 din 20.07.2017 [online]. [citată 04.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Lege-cu-privire-la-biblioteci.pdf>
4. Dicționarul Merriam Webster [online]. [citată 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.merriam-webster.com/>
5. Digitizare. Digitalizare și transformare digitală [online]. [citată 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.i-scoop.eu/digital-transformation/digitization-digitalization-digital-transformation-disruption/?fbclid=IwAR3s9EoarXHY0oE9VywYBcN0CXaqq4A1xwoQPpAjrPui0JRKjYuxZ32L8>
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 478 din 04.07.2012 cu privire la Programul național de informatizare a sferei culturii pentru anii 2012-2020. Disponibil pe internet la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=20148&lang=ro
7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 857 din 31-10-2013 cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020”. Disponibil pe internet la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=49441&lang=ro
8. SILIVESTRU, Diana. Biblioteca Națională Digitală Moldavica în contextul societății informației și cunoașterii [online]. [citată 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: [http://bnrm.md/files/publicatii/Monografii-BNRM-meridianul-zero-Sistemului-National-Biblioteci-\(1991-2016\).pdf](http://bnrm.md/files/publicatii/Monografii-BNRM-meridianul-zero-Sistemului-National-Biblioteci-(1991-2016).pdf)
9. Modelul strategic al BND Moldavica / Biblioteca Națională a Republicii Moldova [online]. [citată 04.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://moldavica.bnrm.md/despre.html>

10. PINTILEI, Elena. Bibliotecile din Republica Moldova în dimensiuni digitale. Probleme și perspective [online]. [citât 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <https://library.usmf.md/sites/default/files/inline-files/Pintilei%20Elena.pdf>
11. Strategia de dezvoltare a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova 2019-2021 [online]. [citât 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://bnrm.md/files/biblioteca/Strategia%20de%20dezvoltare%202019-2021.pdf>
12. OSOIANU, Vera. Preistoria unui proiect cu țintă în viitor. În: *Magazin bibliologic*, 2020, nr. 3-4, p. 27-30. ISSN 1857-1476
13. GUȘEILĂ, Georgeta Ligia. Integrarea serviciilor de tip cloud Computing în centrele de prelucrare a Informațiilor [online]. [citât 03.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: https://www.unitbv.ro/documente/cercetare/doctorat-postdoctorat/sustinere-teza/2019/guseila-ligia/Rezumat_Guseila.pdf
14. Modelul strategic al BND Moldavica / Biblioteca Națională a Republicii Moldova [online]. [citât 04.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://moldavica.bnrm.md/despre.html>

Referințe bibliografice:

1. Date statistice privind activitatea Sistemului Național de Bibliotecă în anii 2017-2020 [online]. [citât 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://bnrm.md/files/accesDedicat/Date%20statistice%20comparative%20Sistemul%20Na%C8%9Bional%20de%20Bibliotecii%20%C3%AEn%20anii%202017-2020.pdf>
2. Dicționarul Merriam Webster [online]. [citât 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.merriam-webster.com/>
3. Digitalizare. Digitalizare și transformare digitală [online]. [citât 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.i-scoop.eu/digital-transformation/digitalization-digitalization-digital-transformation-disruption/?fbclid=IwAR3s9EoarXHY0oE9VywYBcN0CXaqqg4A1xwoQPpAjrPui0JRKjYuqxZ32L8>
4. GUȘEILĂ, Georgeta Ligia. Integrarea serviciilor de tip cloud Computing în centrele de prelucrare a Informațiilor [online]. [citât 03.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: https://www.unitbv.ro/documente/cercetare/doctorat-postdoctorat/sustinere-teza/2019/guseila-ligia/Rezumat_Guseila.pdf

5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 478 din 04.07.2012 cu privire la Programul național de informatizare a sferei culturii pentru anii 2012-2020. Disponibil pe internet la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=20148&lang=ro
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 857 din 31-10-2013 cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020”. Disponibil pe internet la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=49441&lang=ro
7. Identitatea bibliotecii în noua normalitate: tendințe și priorități 2021. Priorități naționale 2021. [online]. [citât 03.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://bnrm.md/files/accesDedicat/Priorit%C4%83%C8%9Bi%20profesionale%202021.pdf>
8. Legea cu privire la bibliotecă nr. 160 din 20.07.2017 [online]. [citât 04.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Lege-cu-privire-la-biblioteca.pdf>
9. Modelul strategic al BND Moldavica / Biblioteca Națională a Republicii Moldova [online]. [citât 04.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://moldavica.bnrm.md/despre.html>
10. OSOIANU, Vera. Preistoria unui proiect cu țintă în viitor. În: *Magazin bibliologic*, 2020, nr. 3-4, p. 27-30. ISSN 1857-1476.
11. PINTILEI, Elena. Bibliotecile din Republica Moldova în dimensiuni digitale. Probleme și perspective [online]. [citât 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <https://library.usmf.md/sites/default/files/inline-files/Pintilei%20Elena.pdf>
12. Programul de activitate al instituției publice Biblioteca Națională a Republicii Moldova pentru anul 2021. Chișinău, 2021. 56 p.
13. Raportul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova pentru anul 2020. Chișinău, 2021. 116 p.
14. SILIVESTRU, Diana. Biblioteca Națională Digitală Moldavica în contextul societății informației și cunoașterii [online]. [citât 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: [http://bnrm.md/files/publicatii/Monografii-BNRM-meridianul-zero-Sistemului-National-Bibliotecii-\(1991-2016\).pdf](http://bnrm.md/files/publicatii/Monografii-BNRM-meridianul-zero-Sistemului-National-Bibliotecii-(1991-2016).pdf)
15. Strategia de dezvoltare a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova 2019-2021 [online]. [citât 02.06.2021]. Disponibil pe internet la adresa: <http://bnrm.md/files/biblioteca/Strategia%20de%20dezvoltare%202019-2021.pdf>

BND Moldavica și colaborarea cu EUROPEANA?

În perioada septembrie 2016 – Ianuarie 2017 – participarea la proiectul **Colecții de Sud și Europa de Est în EUROPEANA (CSEEE - Collections of South and East Europe In Europeana)** prin digitalizare unei colecții noi de muzică și artă

Scopul acestui proiect a fost de a face disponibile mai multe elemente digitale prin intermediul TEL-ului în Europeana din partea bibliotecilor membre ale CENL-ului dar care sunt în afara UE (Albania, Bosnia și Herțegovina, Macedonia, Croația, Moldova, Serbia și Slovenia).

Ianuarie 2017 – BND Moldavica participă la expoziția virtuală pentru proiectul **Colecții de Sud și Europa de Est în EUROPEANA (CSEEE - Collections of South and East Europe In Europeana)**.

Competiția "Picture this" lansată de fundația EUROPEANA în cadrul proiectului "Colecții de Sud și Europa de Est în EUROPEANA". Iulie - august 2017

Sursa: https://issuu.com/bnrm/docs/bnd_moldavica_2020

Comunicarea în bibliotecă sub semnul empatiei

Matei Avrămuț
Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” Iași
e-mail: matyavram@yahoo.com

Sursa: <https://www.tvl.ro/roma/obiective-turistice/camerele-lui-rafael.html>

I. Argument

Subiectul acestei lucrări ne-a fost sugerat de o secvență din memoria noastră afectivă. Fiind într-o vreme de la început de mileniu student-cititor al unei biblioteci de prestigiu din Iași, am fost impresionat de următoarea întâmplare. Predasem printre fișele de comandă pentru lectura de a doua zi și una cu titlul unei culegeri mai rare de discursuri politice din secolul al XIX-lea. Bibliotecara, o doamnă distinsă cu părul alb, m-a avertizat că pentru acest volum e necesară aprobarea unui director adjunct. Cunoscându-l din vedere pe domnul important și distant indicat am făcut, probabil, o figură deznădăjduită. Și, poate, am schițat și un gest de renunțare. În fine, limbaj non-verbal va fi fost. Surpriza a venit însă a doua zi, când doamna aceea cu privirea ei comprehensiv-îngăduitoare mi-a întins și volumul căutat, cu „apostila” de rigoare. Îndeplinise pentru mine procedura care presupunea dificila întâlnire. Atunci nu am făcut decât să-i mulțumesc călduros. Mai târziu, întâlnind-o, o salutăm cu deferență și mi se părea că se bucură de prezența în Iași a încă unui absolvent de Politologie.

Doamna cu părul alb, despre care am aflat ulterior că era soția unui dizident ieșean, nu mai este printre noi. Gestul ei însă mi-a rămas în memorie. Încerc și acum să-mi explic resorturile acestuia. Trecând peste ideea vanitoasă că a fost impresionată de râvna cu care studiam în etapa aceea curriculară, am încercat să-mi lămuresc în vreun fel, printr-un transfer pe un plan mai general, natura relaționării bibliotecar-cititor. Adică în ce măsură această relație de comunicare ține de obligațiile din fișa postului și de rutina zilei de lucru și cât de mult se înscrie sub semnul inteligenței emoționale. Aceasta din urmă fiind înțeleasă desigur în varianta componentă a **empatiei**, adică a părții afective din atitudinea bibliotecarului.

II. Preambul cu definiții

Am optat să operăm cu menționatul concept de „empatie” în sensul larg, actualizat, al psihologiei contemporane. Aceasta a preluat termenul în extensiunea sa înscriindu-l în câmpul teoretic al **comunicării**, alături de „relaționare complexă” și „feed-back”. Printr-o astfel de înscriere definițiile celebre ale lui A. Riegl și Th. Lipps devin mai elastice, mai cuprinzătoare

prin aplicația în estetică. În acest sens, considerăm că cele mai potrivite accepțiuni ale empatiei se regăsesc la Wilhelm Worringer, dezvoltate într-o cunoscută lucrare, deja clasicizată, sub formula de **intropatie**, din sfera conceptului estetic de **einfuhlung**: „A savura estetic înseamnă a mă savura pe mine într-un obiect senzorial diferit de mine, a mă transpune în el”.¹

Nu întâmplător, mai aproape de zilele noastre, deschiderea conceptuală a empatiei se pare că l-a inspirat pe D. Goleman care a subsumat empatia unui proces psihamental, atât de invocat în prezent, denumit prin sintagma „inteligentă emoțională”.² Pornind de la această accepțiune, vom disocia și noi între I.Q. și E.Q., adică între capacitatea intelectuală și capacitatea emoțională a individului. Întreprindem această analiză pentru a evidenția și un alt orizont din activitatea bibliotecarului: cel emoțional, neglijat în prezent în favoarea multinvocatei „revoluții” tehnologice a informatizării biblioteconomice. Nu întâmplător cercetătorii actuali ai mijloacelor științei contemporane invocă frecvent și apăsat contraponerea subiectivității față de tehnicismul informării: „Computerul reprezintă un model util pentru a explica funcționarea minții, dar cu siguranță că nu putem procesa informații cu indiferența cu care o face o mașină. O mare parte din viața noastră mentală este alcătuită din senzații pe care le numim emoții. În fine, cel mai important aspect este acela că emoțiile sunt asociate cu manifestări comportamentale specifice”.³ Rezervăm pentru o lucrare separată un alt parametru al activității în bibliotecă, de actualitate în zona americană, anume F.Q. (adică FitQ). Acesta referindu-se (atât de interesant!) la prezența fizică a bibliotecarului. Deocamdată, în lucrarea de față vom analiza conceptele menționate: **simpatie**, **empatie**, **intropatie**, în relație cu tipurile de comunicare în care se angajează bibliotecarul, respectiv: **comunicare verbală**, **comunicare nonverbală**, **comunicare subliminală**. Trebuie să fim de acord să credem că mesajul empatic nu se manifestă doar la naturi hipersensibile. Adică analiza comunicării-comuniune nu este o operațiune factice. Desigur, această abordare analitică poate părea „ultrasensibilă” în epoca grăbită și tehnicizată de astăzi. Totuși, mai mult sau mai puțin mascat, această lectură empatică a comunicării bibliotecar-utilizator se poate raporta mai pronunțat, mai evident sau mai puțin decelabil, în funcție și de temperamentele utilizatorilor, nu numai în relație cu atitudinile bibliotecarului.

În activitatea bibliotecarului de comunicare, plasarea empatică presupune o permanentă cerere de feed-back de la cititor și de la carte. Trecând de la empatie la intropatie, care înseamnă o întoarcere în sine a bibliotecarului, o dare de seamă asupra poziției sale în comunicare, se realizează relaționarea activă cu cititorii și cu colecțiile bibliotecii. Iar biblioteca devine funcțională, o instituție vie, tocmai prin atitudinea deschisă a bibliotecarului. Comunicarea ideală cu cărțile și cu cititorii se manifestă în toate momentele activității din departamentul de comunicare a documentelor: chiar de la completarea permiselor de bibliotecă, trecând prin înregistrarea și monitorizarea împrumuturilor, fixarea termenului de împrumut, invitațiile la revenire pentru utilizator și vizitatorii potențiali. Fără îndoială, aceste componente ale situației empatice în bibliotecă recompun cu prevalență profilul ideal al bibliotecarului de la secția de împrumut. Este ideal ca el să aibă o atitudine deschisă și cooperantă, să fie flexibil și bun diplomat, dacă se poate să fie carismatic și prietenos, entuziast și curios. Dar toate aceste atitudini cerute se regăsesc, convergente, în rezonanța la nevoile celorlalți,

psihologic vorbind, în deschiderea față de alteritate: „Empatia se construiește pe conștientizarea de sine: cu cât suntem mai deschiși față de propriile noastre emoții, cu atât suntem mai capabili să interpretăm sentimentele altora. Cheia intuirii sentimentelor altcuiva stă în capacitatea de a interpreta și canalele nonverbale: tonul vocii, gestică, expresia feței și altele asemenea”.⁴

Sinteza enunțată de componente ale empatiei presupune însă și un echilibru temperamental, capacitatea de a lucra și cu aspectele negative induse de feed-back-ul cu cartea și cititorul. Inevitabilele aspecte negative ale comunicării cu ceilalți reclamă răbdare și prudență, spirit critic și autocritic, simț analitic drapat în amabilitate. Aceași disponibilitate către anularea surselor de stres, prin tact și răbdare, se manifestă și în relația cu ceilalți membri ai echipei de bibliotecari. Toate aceste exigențe țin de bunul simț și politețe, adică tot de empatie.

Sursa: <https://destepti.ro/empatia-o-atitudine-care-ne-apropie-sau-ne-desparte-de-ceilalti-cum-recunoastem-persoanele-empatice>

III. Cine cu cine empatizează?

Se naște, legitim, întrebarea: Cum putem vorbi de empatie când relaționarea directă cu utilizatorul este limitată temporal? Aceasta se poate manifesta doar în momentele împrumutului, al referinței, al cererii sau, pentru utilizatorii începători, în momentul inițial al instructajului? În realitate, relaționarea empatică se manifestă și în alte etape, indirect, prin perpetua raportare a activității de comunicare la utilizator. De pildă, tot despre o relaționare de domeniul inteligenței emoționale este vorba încă din etapa achiziționării documentelor. Bibliotecarul face propuneri de achiziție și achiziționează cu gândul la cerințele, interesul informațional, exigențele curriculare ale studentului cititor. De asemenea, în subsidiarul activității de constituire și gestionare a fondului de carte, stă permanent, chiar neexprimat, gândul la ținta acestor întreprinderi: servirea optimă a cititorului. Și, chiar dacă poate părea inobservabil pentru planul tehnicist al catalogării și indexării, activitățile de clasificare, ordonare, organizare riguroasă a colecțiilor nu au altă finalitate decât, în ultimă instanță, actul lecturii. În fond, fără această finalitate nu se găsește o altă motivație a eforturilor de maximă rigoare ale catalogatorului sau ale indexatorului. Iar această motivație nu este numai de natură

practică, materială, intelectuală, ci și de domeniul inteligenței emoționale. Mai puțin vizibilă, tensiunea empatică susține și în aceste paliere „tehnice” munca bibliotecarului clasificator. De aceea, după faza actuală de entuziasm tehnicist informațional (altfel zis, de TIC), cu tendința de preeminență a laturii tehnice a biblioteconomiei, opinăm că se va reveni treptat la o viziune unificatoare a muncii de bibliotecă. Această percepere solidară a compartimentelor info-documentare se va face sub zodia empatiei, în accepțiunea de liant intelectual-emoțional al serviciilor de bibliotecă. Prin urmare, discutând despre orizontul comun unificator, definitoriu al empatiei bibliotecar-utilizator, nu comitem un delict de simplificare silogistică. Nu exagerăm din dorința de teoretizare, ci propunem să se întrevadă o viitoare perspectivă biblioteconomică: **bibliotecarul complet** (cu abilități de comunicare, de catalogator, indexator, bibliograf, de referințe etc.). Altfel spus, e vorba de o revenire, o regăsire pe un alt plan al spiralei gnoseologice, a profilului tradițional de **bibliotecar cărturar**. Considerăm că numai astfel, prin sinteză de abilități (și nu prin segmentare, dezvoltare unilaterală de competențe) se poate și impune un statut ideal, de respect pentru bibliotecarul contemporan. Modificările instituționale ale bibliotecii au determinat mutații în relaționarea empatică bibliotecar-utilizator. În stadiul de **colecție**, tezaurul tipărit făcea, desigur, din bibliotecar un **colecționar**. Figura abstrusă a pasionatului colecționar nu se potrivește cu relaționarea modernă, comunicarea ca invitație la lectură, împărtășirea deliciilor acestui „viciu nepedepsit” al lecturii cum îl formula Valery Larbaud. Când, încă din Evul Mediu înspre Renaștere, cărturarul pasionat de propria colecție devine **cărturar-pedagog**, tensiunea de comunicare a informației tezaurizate în opurile rare devine evidentă. Fără îndoială, apariția tiparului a eliberat complet tendința relaționării cu cititorii, a diseminării informației. Treptat, de la colecția bibliotecii mănăstirești la repertoriul tipăriturilor din școli, colegii, universități, **comunicarea** informației prevalează în accepția bibliotecii ca instituție față de **custodia** tezaurului tipărit. Pentru ca, începând cu secolul XX, democratizarea culturală să-și pună pecetea asupra unei reale comunicări între bibliotecar și cititor. Diseminarea informației este, în ultimă instanță, semnul situației empatice a bibliotecarului modern în procesul info-documentar. Paradoxal, dematerializarea tehnologică din bibliotecile electronice sau virtuale nu înseamnă pierderea în eter a participării intelectuale din relația bibliotecar-utilizator. Mai mult, mutația accentului în modernitate și postmodernitate, de la **document** către **informație** introduce în câmpul instituțional al bibliotecii o relație triadică.

Pe lângă bibliotecar, utilizatorul poate relaționa și cu alți utilizatori din comunitate. Astfel, bibliotecarul devine actant într-un câmp extins de dialog intercultural. Iar această conectare participativă la răspândirea informației are ca termen comun obligatoriu disponibilitatea comunicativă a bibliotecarului. Prin implicarea sa în comunicarea informației, bibliotecarul contemporan își reafirmă poziția de factor activ și interactiv în acțiunile plurivalente ale bibliotecii moderne: culturale, formative, informative, recreative etc. Altfel spus, aplicații din speța Web 2.0 interferate în comunicarea cu utilizatorii devin adevărate canale de comunicare cu mai mulți membri ai comunității, semnale pentru evenimente organizate de bibliotecă, anunțuri și atenționări pentru activitatea instituțională, care servesc la obținerea unui feed-back al utilizatorilor. Așadar, implicarea triadică a utilizatorilor

în platformele și rețelele de socializare multiplică relația duală bibliotecar-utilizator într-o relație plurivocă. Totuși, comunicarea în relaționarea cu bibliotecarul nu se diluează decât aparent. Pe alt plan, cel al **tehnologiilor mobile actuale**, bibliotecarul de comunicare devine factor de interferență, nod informațional între textul scris și cel audio-vizual.

Dar, comunicarea este și o tensiune instituțională intrinsecă, definitorie pentru modul de funcționare a bibliotecii ca entitate. Frecvent, s-au făcut comparații sugestive între instituția bibliotecii și elemente constituente ale vieții cotidiene. De pildă, „biblioteca-fagure” sugerează pentru unii comentatori geometria perfectă a tezaurului de documente și de informație. Reprezentând însă grafic interrelația comunicantă dintre departamentele și serviciile din bibliotecă, noi am ajuns la o altă comparație emblematică: **amfora**, ca în reprezentarea de mai jos:

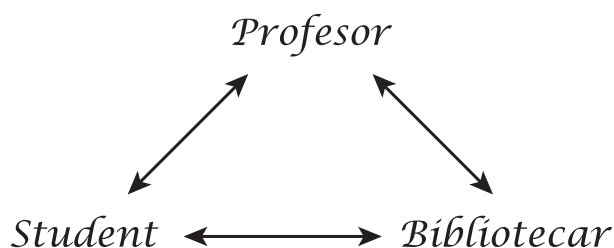
Cititorul se poate îndestula din conținutul de informații al amforei prin serviciile de împrumut. Nu întâmplător se insistă în prezent în redenumirea acestor servicii cu vocabula **comunicare**. Desigur, o comunicare în stare pură, concentrată, directă, vizibilă se face prin serviciile de împrumut, dar nu e mai puțin adevărat că toate celelalte departamente există și activează întru comunicare. Fără acest „principium movens” de rezonanță intelectuală nu ar avea sens activitățile de gestionare, catalogare, indexare, conservare etc., care alimentează stratul superior al împrumutului, din buza amforei din care se îndestulează utilizatorul, el bănuind numai straturile profunde ale tezaurului. Tocmai activitățile din aceste straturi profunde, din cauza tendinței de tehnologizare de la răscrucea secolelor XX-XI, sunt prezentate drept demersuri pur tehnice. Or, tehnică în sine, sau tehnicism de dragul tehnicității nu există niciodată, nici chiar în tehnica astronomică. Iată de ce considerăm că și inițiativele de electronizare, securizare magnetică, mecanizare și robotizare din chiar domeniul împrumutului nu iau în considerare aportul uman al bibliotecarului de comunicare, ca în tehnicile bazate pe codul de bare sau pe tehnologia RFID: „În cadrul sistemului de bibliotecă, fiecare document este identificat în mod unic de numărul de inventar, după cum și fiecare utilizator înscris la bibliotecă este identificat în mod unic de un număr, care se înregistrează în fișa împrumutătorului”.⁵

Mai mult, în marile biblioteci din România, această tendință de tehnologizare interpune între document și utilizator un nou serviciu: Marketing și Relații publice. Aceasta subînțelege că activitatea de popularizare a bibliotecii nu ar putea fi îndeplinită convenabil de bibliotecarul de comunicare, ci de un nou specialist bibliolog, focusat pe marketing, publicitate, valorizare prin reclamă și prin inițiative atractive pentru potențialii cititori. Și toate acestea pentru impunerea bibliotecii

în viața culturală a cetății. Iată de ce, în reprezentarea grafică a amforei am adăugat de la bun început marketingul, comunicarea înțeleasă și ca tehnică cu aspect comercial de atragere a cititorului înspre conținutul propriu-zis al amforei. Astfel, sensul vectorial se schimbă, de la baza amforei spre împrumut, se trece de la exterior spre deschiderea de bogăție informațională.

IV. Tipuri de comunicare în biblioteca universitară

Din punct de vedere biblioteconomic, comunicarea presupune și traseul triunghiular: **profesor - student - bibliotecar**. Între aceste trei noduri ale schimbului de informații se instituie relații biunivoce. Adică profesorul transmite studentului informație, dar își reglează debitul informațional după cerințele, capacitățile, opțiunile și întrebările studentului. De asemenea, între student și bibliotecar se stabilește tot un circuit informațional cu dublu sens. Studentul solicită informație bibliotecarului, iar acesta îl orientează în accederea la această informație. Între celelalte două noduri informaționale, bibliotecar-profesor, se stabilește deopotrivă o relație biunivocă. Profesorul solicită permanent să fie la curent cu baza infodocumentară din colecțiile bibliotecii, dar își reglează cerințele bibliografiei curriculare după oferta prezentată de bibliotecarul cunoscător al bazei infodocumentare din unitatea centrală, din filială, din bibliotecă partenere etc. Prin acest circuit relațional se conturează un triunghi formativ reprezentat de **informare** (profesor) – **beneficiar** (student) – **informație** (bibliotecar):

Numai prin acest flux triadic de circulație a informației se poate obține climatul intelectual optim pentru informarea și formarea beneficiarului student. Se vede clar că inserția bibliotecarului în acest flux al comunicării este efectivă și necesară. Această inserție se realizează atât prin implicarea profesională obiectivă a bibliotecarului, cât și prin participarea lui empatică, altfel spus prin implicarea sa interactivă și nu numai ca obligație - din fișa postului. Firește, o asemenea schemă relațională în comunicarea informației este ideală, presupunând selectarea și prelucrarea informației fără hiatus-uri. În ultimă instanță, prin această comunicare firească de interdependență se realizează procesul instructiv de documentare sau de proiectare.

Încă o dată, din perspectiva temei noastre, se relevă importanța participării stimulative a bibliotecarului care, prin deschidere empatică, poate contribui la modelarea creatoare a intelectului tânărului specialist. Bibliotecarul este conștient că trebuie să fie deschis mesajelor intelectualului în formare și să îi ofere selecții, ordonări, documentații prin care studentul să fie apt de prelucrări, conexiuni și dezvoltări creative. Situat între solicitările studentului și exigențele profesorului, bibliotecarul este factorul de stabilitate, deținând „cheia”

fondului infodocumentar, adică circumscriind mai exact câmpul referențial reprezentat de conținutul documentelor tradiționale sau electronice din colecțiile bibliotecii. Indiferent de natura bazelor de date, în prezent rolul său este întărit prin participarea la comunicare, domeniu în care empatia își evidențiază aportul. Pe lângă o cunoaștere obiectivă a bazelor de date, specialistul din filiala universitară se implică direct în trei etape importante:

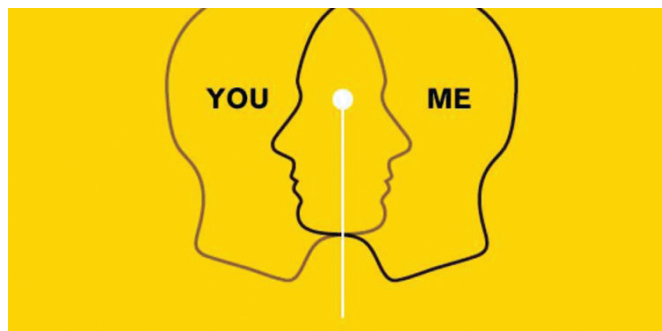
- **interogarea** studentului asupra informațiilor căutate;
- **orientarea** studentului în modalitățile de căutare a surselor bibliografice;
- **asistarea** studentului în folosirea tehnologiei informaționale.

Din cele expuse rezultă că, pe lângă dimensiunea executivă a muncii de comunicare în bibliotecă, se manifestă și caracterul creativ al acestei activități. Cu alte cuvinte, pe lângă cerințele generale invocate față de munca bibliotecarului, vizând operativitatea, celeritatea, precizia există și aptitudini care țin de domeniul inteligenței emoționale. Considerăm că din sfera acestora fac parte capacitatea de a aborda meticolos cererea beneficiarului și spiritul de inițiativă în prospectarea bibliografică. De aici decurg alte abilități privind acuratețea abordării unei cereri, memoria în relație cu studentul sau profesorul și cu titlurile bibliografiei indicate de acesta din urmă. Din această perspectivă, tot de domeniul empatiei subsecvente inteligenței emoționale țin alte două aptitudini ale bibliotecarului care sunt activate în relația cu utilizatorul:

- **discernământul**, capacitatea de analiză a cererii studentului, ca dimensiune, precizie, aplicație;
- **siguranța informațională**, ca o valență de sprijin în relația cu beneficiarul, derivând din cultura generală a bibliotecarului.

Prin asemenea calități din sfera inteligenței emoționale, care se răsfrâng în modul de a dialoga, în tonul și conținutul explicațiilor, în siguranța răspunsurilor, în general în acel know-how al evoluției bibliotecarului în propriul său mediu, se conturează o tensiune de apropiere sau de îndepărtare a utilizatorilor studenți față de biblioteca filială. Altfel spus, acestea sunt imponderabilele care creează atmosfera cea mai eficientă și agreabilă care asigură frecventarea fidelă a unei bibliotecii. Pentru că, cititorul are, desigur, o motivație obiectivă (exigențele curriculare), dar personalitatea sa distinctă răspunde și unor elemente subiective, afective sau emoționale care îi determină comportamentul, atașamentul față de bibliotecă. Cu aceste elemente subiective din atitudinea utilizatorului rezonează valențele comunicative din deschiderea empatică oferită de inteligența emoțională a bibliotecarului. Desigur, aceasta în măsura în care profilul bibliotecarului de vocație se apropie de definiția actuală a unui rezonator ideal: „Oamenii cu un nivel ridicat al inteligenței emoționale reușesc să înțeleagă și să gestioneze nu numai propriile emoții, ci și emoțiile celorlalți. Sunt buni comunicatori, ascultă, știu ce să spună și ce nu, când să spună și cum s-o facă. În general, oamenii inteligenți din punct de vedere emoțional sunt plini de tact și pozitivi, iar asta îi ajută să simtă nevoile emoționale ale celorlalți. A fi empatic înseamnă să dorești să înțelegi situația celuiilalt, punctul său de vedere, gândurile și sentimentele lui. Manifesti interes față de situația celuiilalt și ești pregătit să răspunzi la nevoile și sentimentele lui fără să le respingi sau să le judeci”.⁶ Din perspectiva celor menționate în discuția de mai sus, putem decela trei tipuri fundamentale ale comunicării în bibliotecă.

A. Comunicarea directă (empatică)

Sursa : <https://www.raftulcuidei.ro/cum-sa-ne-cultivam-si-de-ce-sa-invatom-sa-practicam-empatia/>

Comunicarea directă subînțelege o relaționare nemediată între bibliotecar și utilizator. În această dimensiune relațională situarea empatică a bibliotecarului este cea mai evidentă, manifestându-se în diferite servicii instituționale directe, pe care încercăm să le relevăm în rândurile de mai jos:

1. Formarea utilizatorului

Activitatea de cititor al unei biblioteci școlare/universitare impune o pregătire atentă sub supravegherea personalului. Într-o asemenea unitate, instruirea cititorului se poate realiza sub următoarele forme:

1.1 Inițierea, organizată la începutul anului școlar, se realizează prin convocări/invitații atent susținute organizatoric, oferta bibliotecii fiind corelată cu aportul profesorilor - mentori sau cu inițiativa organizației studențești. La acest nivel de pregătire se urmărește o familiarizare cât mai apropiată cu unitatea infodocumentară, cunoașterea colecției și a programului bibliotecii. Cu această ocazie studenții din primul an de studiu vor afla și condițiile de acces la documente, aspectele esențiale de funcționare a bibliotecii, organizarea colecțiilor sau modul de folosire a cataloagelor. În acest moment de început, cititorii noi vor percepe biblioteca sub aspectul ei instituțional, prin ghiduri publicate anterior, afișe, plachete și diverse alte materiale. Este un moment important al activității de pe toată durata studiilor, întrucât de maniera prezentării depinde, într-un mare grad, atașamentul studentului-cititor. În această primă etapă impactul emoțional este prezent în mare măsură. De aceea bibliotecarul care îndeplinește acest demers instructiv dispune de valențele empatică cele mai evidente.

1.2 Pregătirea pe parcurs se efectuează tot prin comunicare directă și periodică, în momentele definitorii din frecventarea bibliotecii. Personalul acesteia relaționează direct cu utilizatorul în căutarea unui titlu de carte, la întocmirea fișei de împrumut sau în etapa restituirii. Este o comunicare periodică, de mare importanță în păstrarea unor relații bune între student și bibliotecă. În astfel de momente, tocmai prin ceea ce transgresează rutina profesională apare mai pronunțată comunicarea empatică.

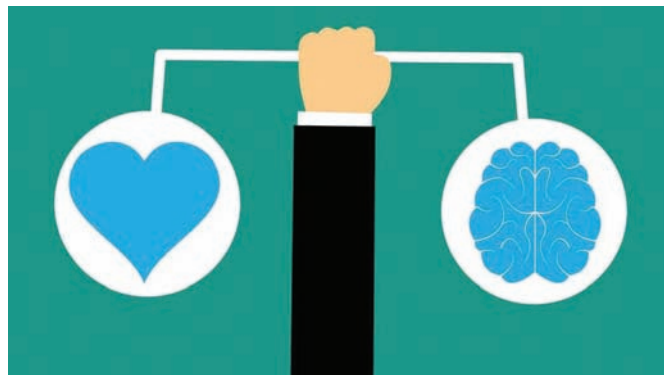
2. **Comunicarea bibliotecarului de referințe** nu presupune o neglijabilă solicitare a inteligenței emoționale. Indiferent dacă utilizatorii sunt tineri studenți sau sunt cercetători, bibliotecarul de referințe are abilitatea de a surprinde țintit preferințele, interesele, orientarea acestora. El poate răspunde cererilor formulate de utilizator, dacă se pliază cât mai comprehensiv la nevoile de lectură, la gustul sau la nivelul de educație ale acestuia. Mai mult, el poate

veni în întâmpinarea acestor deschideri informaționale prin răspândirea unor materiale promoționale, pliante, ghiduri sau prin afișe ori anunțuri de manifestări ale unor activități de profil. Semnificativ, specialiștii care au definit profilul și atribuțiile bibliotecarului de referințe vizează insistent un feed-back structurant al domeniului. Frecvent invocată, definiția lapidară a lui William Katz, conform căreia „un serviciu de referințe este cel care răspunde la întrebări”, se regăsește în esența sa până în zilele noastre. De exemplu, pentru M. Regneală un serviciu de informare este acela „care are drept scop satisfacerea cererilor de informare ale utilizatorilor săi specifici prin stocare, acces, prelucrare și livrare de informații”.⁷ Este definitorie orientarea către comunicarea cu utilizatorul în toate activitățile unui serviciu de referințe: formularea de răspunsuri la întrebări/cereri, instruirea utilizatorilor pentru a regăsi informațiile, căutarea unor asemenea informații în numele și spre folosul utilizatorilor, direcționarea acestora către resursele info-documentare, asistența acordată de bibliotecar în procesul de triere și evaluare a informațiilor etc. Asemenea servicii presupun o instruire directă a utilizatorului, atunci când bibliotecarul comunică nemijlocit cu utilizatorul prin diferite canale, dar este posibilă și o instruire indirectă, prin intermediul unor instrumente cum ar fi ghidurile, tutorialele ș.a. Indiferent însă de locația comunicării (în sediul bibliotecii sau la distanță prin mijloace analogice sau digitale), activitatea de acordare a referințelor presupune o subsidiară participare de emoție intelectuală, interactivă, cu utilizatorii prezenți fizic sau aflați la distanță.

3. **Comunicarea bibliografului** presupune, desigur, un nivel al inteligenței reflexive mai pronunțat. Totuși, este de observat că nici în acest moment informațional implicarea empatică nu poate lipsi. Bibliotecarul experimentat și cu vocație se presupune că va recunoaște pe studentul solicitant. Recunoscându-l pe acesta, în calitate de cititor mai asiduu ori mai puțin tenace, bibliotecarul poate întocmi o listă bibliografică adecvată, una standard sau una mai dezvoltată, o listă de titluri matrice sau o bibliografie cu trimiteri subsidiare mai interesante. În orice caz, dincolo de principiul structurant al bibliografiei, acela de ordonare și dominare a cunoașterii, în activitatea bibliografului se manifestă și implicarea inteligenței emoționale. Chiar în interpretările moderne, care includ bibliografia în știința informării, se percepe inevitabil relaționarea cu un utilizator-solicitant. Aceasta, întrucât bibliografia „elaborează stocuri ordonate, fie de referințe despre documente, fie informații utilizabile direct și le restituie, disponibile și accesibile, utilizatorilor”.⁸

În acest context însă, considerăm că trebuie citată, pentru expresivitatea sa, mărturia unui cititor împătimit, inginerul Traian Heroiu, dintr-un articol publicat în 1942: „Bibliograful culege, ordonează și evidențiază documentul scris, făcând lumină într-un labirint enorm și confuz de scrieri. Este **truda** sa. Bibliograful caută, până la epuizare, un anumit domeniu, spre a găsi absolut tot ce s-a scris. Este **conștiinciozitatea** sa. Bibliograful nu scapă, de aceea, vreo scriere referitoare la o problemă dată. El nu se grăbește. El caută meticulos, cu pasiune și stăruință, cunoscând că orice omisiune îi slăbește opera. Este **răbdarea** sa. Bibliograful, în sfârșit, este conștient că truda sa folosește incomparabil mai mult altora decât lui, că el pune deci rodul muncii sale la dispoziția unui anonim consumator, întotdeauna însă unui cercetător și, probabil, unui creator. El culege, încheagă și oferă dezinteresat. Exact ca o albină. Este **noblețea** sa”.⁹ Nu se putea o definiție mai sugestivă, cu atât

mai mult, cu cât vine din partea unui utilizator, a dedicației empatică care dă substanță umană muncii bibliografului.

Sursa: <https://getleverage.ro/empatia-in-negociere/>

B. Comunicarea indirectă (simpatetică)

Comunicarea indirectă este proprie activității de pregătire, organizare și prezentare a colecțiilor de documente dintr-o unitate info-documentară. Deși opinia generală este aceea că indexarea și catalogarea sunt acțiuni de tehnică biblioteconomică, noi considerăm că, dincolo de ecranul tehnologic, se manifestă și o tensiune din interior spre utilizator. Altfel spus, pe lângă inteligența rațională, acționează în acest domeniu și inteligența emoțională. Doar că, nu mai vorbim de relația empatică, precum în comunicarea directă, ci despre o **relație simpatetică**. Adică această comunicare bibliotecar-utilizator nu mai este biunivocă, ci se manifestă univoc, într-un singur sens, de la bibliotecar spre utilizator.

• În acest sens, de la cele 91 de reguli fundamentale de **catalogare** formulate de Antonio Panizzi încă din 1841 și până la cele mai recente congrese ale catalogatorilor, se observă că mobilurile cercetării se axează pe personalitatea utilizatorului. Seturile de reguli formulate tehnicist, ca ISBD(CM), ISBD(NBM), ISBD(CF), ISBD(CR) etc., urmăresc tocmai apropierea de cerințele, capacitățile, disponibilitățile utilizatorilor. Chiar dacă aceștia din urmă, în căutarea unei surse de informare/documentare nu se gândesc la travaliul catalogatorului, sensul de a fi al bibliotecarului catalogator este acela simpatetic de înțelegere, de comprehensiune față de un potențial cititor ideal: „Din ce în ce mai mult, descrierea bibliografică este studiată din punctul de vedere al răspunsurilor pe care le poate oferi utilizatorilor, dacă anumite elemente bibliografice sunt pertinente pentru utilizator. Modelele catalografice se schimbă, orientându-se către utilizator”.¹⁰ De altfel, **Principiile Internaționale de Catalogare** care converg spre formatul Unimarc sunt cunoscute ca vizând, cu toate, personalitatea utilizatorului: Satisfacerea cerințelor utilizatorului; Uzanța limbii; Reprezentarea; Acuratețea; Univocitatea și Necesitatea; Semnificația; Economia; Coerența și Standardizarea; Integrarea.

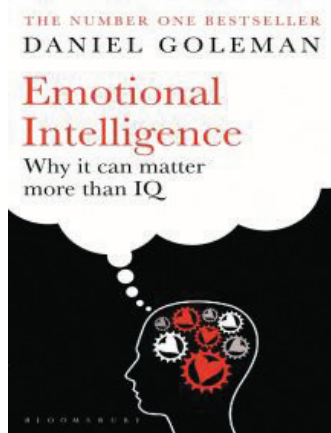
• **Indexarea** reprezintă, de asemenea, o activitate cu aceeași tensiune structurantă ca și Catalogarea, relaționarea simpatetică față de utilizatorul ideal. În acest sens, analiza conținutului unui document, relevarea conceptelor și noțiunilor cheie, caracteristice pentru document, procese care constituie substanța indexării, nu urmăresc decât trecerea într-un limbaj specific care să fie înțeles de viitorul cititor. Este un feed-back susținut subsecvent de comunicarea simpatetică. Sub tensiunea acestui tip de relaționare se desfășoară cele trei

etape ale indexării care dezvăluie, fiecare în parte, aceeași țintă, comunicarea cu utilizatorul: analiza de subiect; rezumarea conținutului; transpunerea acestuia în limbajul de indexare necesar cititorului. Indexatorul analizează documentul și încearcă să-i stabilească semnificația care să răspundă căutării întreprinse de utilizator. Ideal, această activitate se relaționează cu un utilizator potențial care caută informația într-un moment plasat în viitor. Înțelegând sub unghiul inteligenței emoționale și această activitate riguroasă, chiar tehnicistă, cum o consideră unii bibliotecari, indexarea este percepută de către unii autori, nu întâmplător, drept comunicare-conclucrare: „Conclucrarea dintre bibliotecari și informaticieni având ca punct de plecare comportamentul utilizatorului trebuie să aibă ca rezultat o interfață a catalogului online care să nu genereze frustrare, ci să atragă utilizatorii spre bibliotecă. Metadatele, atât formale cât și de subiect, trebuie integrate în catalogul online în modalități cât se poate de inteligente și armonioase. Mesajele de ajutor, instrucțiunile și modul în care este afișată informația trebuie să fie clare și explicite, să nu producă sub nicio formă confuzie. Aceste amănunte, aparent ne semnificative, au un impact puternic asupra utilizatorului care, fără să realizeze, parcurge distanța dintre spațiul de informare propriu și ciber spațiu”.¹¹ În același sens, un reputat bibliolog conchide că „arta indexării atribuite pretinde participarea simpatetică, adică abilitatea indexatorului de a anticipa nevoia de informare a utilizatorului potențial, meticulozitate, consecvență, cunoștințe generale și răbdare”.¹²

C. Comunicarea interdepartamentală (intropatică)

Comunicarea interdepartamentală, între serviciile instituției, stă sub semnul **intropatiei**, termen pe care l-am invocat mai sus, propus de esteticianul W.Worringer și apropiat de noțiunea de “Einführung”. În esență, e vorba de o situație empatică a bibliotecarului sub semnul unei dinamici interne organizaționale a unității info-documentare. Situat în angrenajul bibliotecii ca instituție, bibliotecarul dintr-un anumit serviciu are valențe libere pentru relaționarea cu celelalte servicii sau departamente. Cu alte cuvinte, relația intropatică obligă la autoevaluare, la cunoașterea de sine prin raportare la alteritate; recunoscându-se pe sine prin regăsirea într-o constelație de parteneri, insul conștientizează mai exact propria valoare. În fond, liantul intern motivațional al intropatiei în bibliotecă este același „principium movens” al tipurilor anterioare de comunicare (direct și indirect), pe care le-am dezvoltat mai sus, anume o raportare permanentă la nevoile, solicitările, orientarea și nivelul utilizatorului. Incontestabil, în orice departament ar activa și oricare ar fi afinitățile sau asperitățile care însoțesc activitatea cotidiană a bibliotecarului, dinamica internă a bibliotecii ca instituție îl determină pe acesta la conclucrare colegială. Este vorba de orientarea comună instituțională către exigențele, cerințele, interesele utilizatorului. Bunăoară, activitatea departamentului de dezvoltare a colecțiilor impune în activitatea bibliotecarului de achiziții o situație într-o relație de comunicare plurală cu alte servicii. La fel, și în activitatea bibliotecarului de achiziții se manifestă subsecvent inteligența emoțională. Aceasta însoțește relaționarea achiziției, a selecției sau a deselecției cu raportarea necesară la departamentul Conservării Colecțiilor, serviciu care deține indicatorii importanți ai naturii, ai lipsurilor sau ai dimensiunilor tezaurului documentar. Deopotrivă însă, achizitorul găsește o justificare relațională cu serviciul de Împrumut, care deține indicatorii cei mai sensibili ai cererii

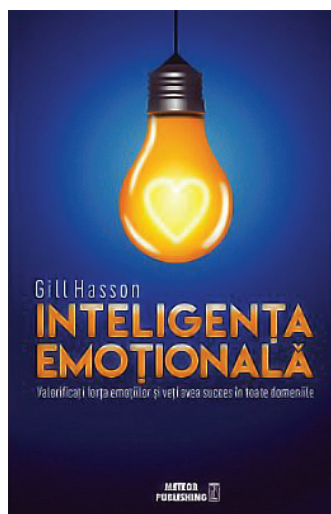
de lectură. De aceeași substanță comunicantă țin și relațiile serviciului de Dezvoltare a Colecțiilor cu bibliotecarii de referințe sau cu bibliografii din instituție. Invers, deopotrivă, bibliotecarul de la departamentul de Conservare a Colecțiilor primește informații de orientare și valori ale parametrilor de la serviciul Comunicarea documentelor, pentru a le prelucra în vederea selecției și deselecției. Pe lângă valoarea intrinsecă a intropatiei, ca impuls dinamic al situării unui serviciu în plan organizațional, această componentă a inteligenței emoționale stă, volens-nolens, în atenția staff-ului managerial al bibliotecii.

Sursa: <https://www.scribd.com/book/250024274/Emotional-Intelligence-Why-It-Can-Matter-More-Than-IQ>

Sursa: https://www.libriadelfin.ro/carte/psihologie-cum-sa-te-intelegi-pe-tine-insuti-si-pe-ceilalti-louise-deacon--i31888?gclid=EAIaIQobChMIjNG12Mmh8QIVWxkGAB3NgwDIEAQYAiABEgIYs_D_BwE

Sursa: https://www.libriadelfin.ro/carte/inteligența-emotională-gill-hasson--i17679?gclid=EAIaIQobChMIsf_2ocmh8QIV1PhRCh0P_gazEAQYAyABEgJDnfD_BwE

Note:

1. Wilhelm Worringer. *Abstracție și intropatie*. București: Editura Univers, 1970, p. 23
2. Daniel Goleman. *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche, 2001, p. 29
3. Louise Deacon. *Psihologie. Cum să te înțelegi pe tine însuși și pe ceilalți*. București: Meteor Publishing, 2017, p. 34
4. Daniel Goleman. *Op. cit.*, p. 124-125
5. Mircea Regneală, Cristina Popescu. Comunicarea colecțiilor. În: *Tratat de Biblioteconomie: vol.2, partea a II-a*. București: ABR, 2016, p. 403

6. Gill Hasson. *Inteligența emoțională*. București: Meteor Publishing, 2016, p. 99
7. Regneală, Mircea. *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării: vol. 2*. București: FABR, 2001, p. 226
8. Marie-Helene PrevotEAU, Jean-Claude Utard. *Manuel de bibliographie générale*. Paris: Éditions du Cercle de la Librairie, 1995, p. 16
9. Traian Heroiu. Bibliograful: misiune, pregătire, încadrare. *Apud* Barbu Teodorescu. *Istoria bibliografiei române*. București: Ed. Enciclopedică, 1972, p. 151
10. Constanța Dumitrășconiu. Catalogare. În: *Tratat de Biblioteconomie: vol. 2, partea I*. București: Ed. ABR, 2014, p. 385
11. Frâncu Victoria. Profesia de bibliotecar la granița dintre spațiul bibliotecii și ciber spațiu. În: *Hermeneutica Bibliothecaria-Antologie philobiblon (IV)*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2009, p.55
12. Michael Middleton. *Controlled vocabularies*. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.powershow.com/view/1213b0>

Bibliografie:

1. DEACON, Louise *Psihologie. Cum să te înțelegi pe tine însuși și pe ceilalți*. București: Meteor Publishing, 2017.
2. DUMITRĂSCONIU, Constanța. Catalogare. În: *Tratat de Biblioteconomie: vol.2, Partea I*. București: ABR, 2014
3. FRÂNCU, Victoria. Profesia de bibliotecar la granița dintre spațiul bibliotecii și ciber spațiu. În: *Hermeneutica Bibliothecaria-Antologie philobiblon (IV)*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2009
4. GOLEMAN, Daniel. *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche, 2001
5. HASSON, Gill. *Inteligența emoțională*. București: Meteor Publishing, 2016
6. HEROIU, Traian. Bibliograful: misiune, pregătire, încadrare. *Apud* Barbu Teodorescu. *Istoria bibliografiei române*. București: Editura. Enciclopedică, 1972
7. MIDDLETON, Michael. *Controlled Vocabularies*. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.powershow.com/view/1213b0>
8. PREVOTEAU, Marie-Hélène; Utard, Jean-Claude. *Manuel de Bibliographie générale*. Paris: Éditions du Cercle de la Librairie, 1995
9. REGNEALĂ, Mircea. *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării: vol.2*. București: FABR, 2001
10. REGNEALĂ Mircea (coord.). *Tratat de Biblioteconomie: vol.1, vol.2*. București: ABR, 2014-2016
11. WORRINGER, Wilhelm. *Abstracție și intropatie*. București: Editura Univers, 1970

Personalitatea marcantă a ilustrului om politic Armand Călinescu (22 mai 1893-21 septembrie 1939)

Drd. Cristina Baciu
Universitatea din București. Școala Doctorală de Litere
Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș
Compartimentul Evidența Documentelor și Statistică de Bibliotecă
e-mail: bcm19701@yahoo.com

„Plâns de nație, omul care s-a știut jertfit la datorie,
se restituie azi pământului natal, Argeșului în care i-au
surâs zorii celei dintâi dimineți”

(Romus Dima)

Armand Călinescu, pasionatul om politic, dar și un om de omenie, așa cum l-a văzut savantul Nicolae Iorga, s-a născut pe plaiuri argeșene, la Pitești, în ziua de 22 mai 1893, tatăl său fiind distinsul colonel doctor Mihai Călinescu, iar mama, Ecaterina, din familia Gherman. Tot la Pitești a crescut și a urmat anii de școală la Liceul *Ion C. Brătianu*, premiat în toți cei 12 ani, făcând parte din elita școlii.

După terminarea școlii primare și a liceului în orașul natal, din 1912 urmează cursurile Facultății de drept și filozofie din București. Susține doctoratul în drept la București, iar un al doilea doctorat la Paris, în științe economice.

Posesorul unei culturi solide și înzestrat cu o nebanuită putere de muncă, în anul 1921, când se întoarce de la Paris, se avântă în politică, alături de mișcarea țărănistă condusă de Ion Mihalache și devine șeful organizației Partidului țărănesc din județul Argeș.

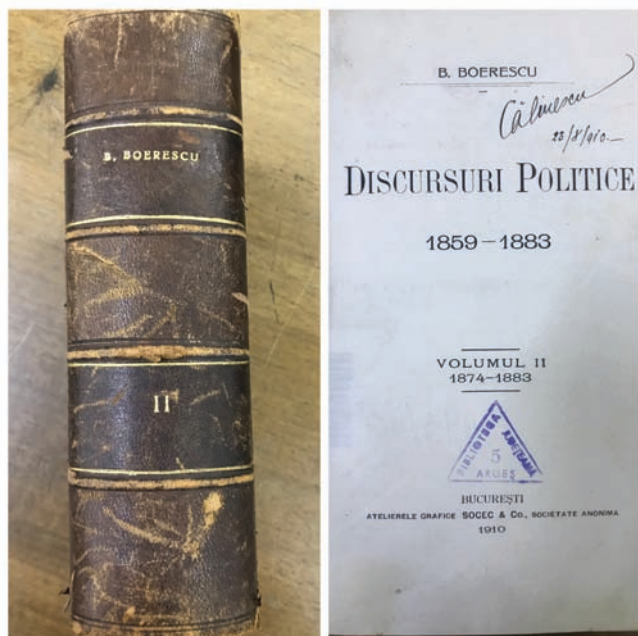
Din anul 1926 va fi deputat și unanim apreciat în parlament pentru marele său talent oratoric. În guvern va intra de-abia în 1930, în calitate de subsecretar de stat la Ministerul de Interne. Până la această dată a fost judecător la Tribunalul de Argeș, prefect al județului Argeș (1928), secretar general la Ministerul de Agricultură și Domenii (1929). În vremuri grele, la cererea regelui Carol al II-lea, fără să stea prea mult pe gânduri, a acceptat și a condus cu competență toate compartimentele încredințate, pe rând sau concomitent: Internele și Învățământul, Sănătatea și Ocrotirile Sociale, Apărarea Națională și Guvernul.

Are o contribuție importantă la dizolvarea Gărzii de Fier, din ianuarie 1931. După căderea guvernului său, Garda de Fier e reînființată și ocupă chiar locuri în parlament.

Așa cum îl aprecia istoricul Constantin C. Giurescu, Armand Călinescu a fost „unul dintre aceia care nu se nasc adesea în viața națiunilor, care după o pregătire îndelungată și multilaterală, a reușit să cunoască în întregime și în amănunțime, enormul mecanism al statului modern. Știa care sunt condițiile funcționării acestui mecanism, de aceea era Omul Ordinei, al Disciplinei, al Ierarhiei”.

Armand Călinescu a fost unul dintre cei mai străluciți oratori ai timpului, reprezentând cu cinste Partidul Național Țărănesc în furtunoasele lupte de partid în Parlamentul României, fiind cel mai combativ dintre toți deputații. Poziția sa în momentele de cumpănă l-a apropiat de o anumită grupare din partidul său, de profesorii Nicolae Iorga și Virgil Madgearu, care aveau să împărtășească aceeași soartă cu el, și de Nicolae Titulescu, care avertizase omenirea de pericolul fascist și care avea să se stingă din viață, departe de țară, la scurt timp după ei.

La 1 februarie 1939, prin remanierea guvernului Miron Cristea, Armand Călinescu va deveni vicepreședinte al Consiliului de miniștri, ministru de interne și ministru ad-interim la război. La 7 martie 1939, regele Carol al II-lea îl numește în funcția de prim-ministru al României, în locul patriarhului Miron Cristea, care încetase din viață. În această calitate, Armand Călinescu a continuat politica externă tradițională, apropiată de Franța și Marea Britanie. În septembrie 1939, a permis refugiul prin România al guvernului polonez după invadarea și ocuparea Poloniei de către Germania nazistă, precum și evacuarea prin România a tezaurului polonez. În astfel de momente, a dat dovadă de foarte multă abilitate, fără a renunța la felul lui de a fi însăși, foarte hotărât.

Ca șef al guvernului, Armand Călinescu a făcut eforturi deosebite pentru asigurarea integrității, independenței și suveranității de stat a României, într-o Europă aflată la răscrucea celui de-al doilea război mondial, fiind convins de faptul că țările fasciste vor declanșa războiul, dar îl vor pierde până la urmă. Pe bună dreptate, el devine „omul de oțel”.

La 21 septembrie 1939, în mijlocul zilei, în plină stradă, Armand Călinescu a fost asasinat de un grup de legionari. Astfel, i-a urmat soarta lui I.G. Duca și a precedat-o pe cea a generalului Gheorghe Argeșanu, care a fost numit prim-ministru în locul său. A fost înmormântat la Curtea de Argeș, în cavoul familiei.

Jurnalistul Nicolae Carandino a scris cuvinte răsculitoare despre momentul foarte greu al despărțirii de Armand Călinescu: „S-a oprit pe veci pasul lui întreprind. S-a stins privirea lui în uitare și cenușe... Martori ai măreției, să vorbim urmașilor despre acest servitor al statului și să învățăm generațiile noi în cultul adevăratelor valori morale. Armand Călinescu a intrat în istoria țării fără voia lui; așa cum intră eroii - din datorie”.

În mai 1939, Petre Petrescu, primarul orașului Pitești, îi acorda lui Armand Călinescu cetățenia de onoare „pentru merite deosebite în toată viața publică, pentru marea cinste ce face orașului natal și pentru serviciul de cea mai mare importanță aduse comunei urbane Pitești”. Printre meritele deosebite în viața publică i se remarcă calitatea de „prim sfetnic al Tronului și în această supremă demnitate, însuși Majestatea Sa Regele Carol al II-lea i-a recunoscut ținuta înalt patriotică”.

Ziarul *Timpul*, al cărui director era Grigore Gafencu, aducea în fața opiniei publice alte nestemate ale personalității titanice a lui Armand Călinescu: „N-a fost în istoria României, de mai bine de un veac de la uciderea lui Tudor Vladimirescu, un asasinat politic mai grozav și un fapt de trădare mai primejdios ca acesta”. Asasinatul „izbește de-a dreptul în siguranța și liniștea statului, lipsindu-l, totodată, de un genial cărmuitor politic și militar. Acesta a fost Armand Călinescu, fiul de român din Argeș”.

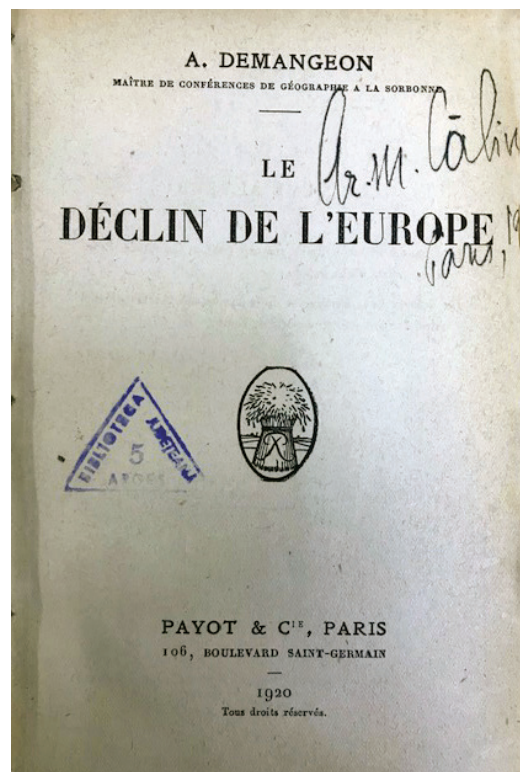
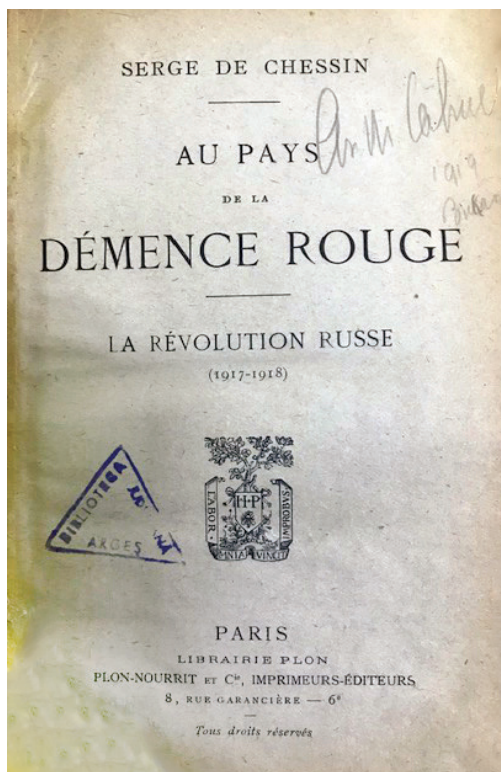
Biblioteca Județeană *Dinicu Golescu* Argeș și-a îmbogățit colecțiile cu *donăția Armand Călinescu*, care a fost dăruită în anul 1972 de către Adela, soția lui Armand Călinescu, fiind de față și Barbu Călinescu, fiul lor, domiciliat la Londra.

Donăția cuprinde 229 de volume, care s-au aflat în conacul lor din satul Ciupa, comuna Rătești, județul Argeș. Majoritatea cărților sunt scrise în limba franceză, apoi în limba română, cele mai multe din domeniul istoriei și dreptului, și puține din domeniile economiei, finanțelor, literaturii și psihologiei.

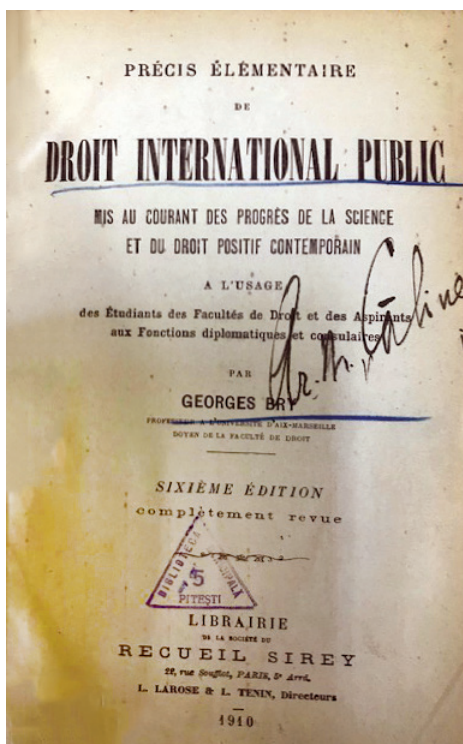
Dintre lucrările în limba română, care se regăsesc în donăția Armand Călinescu amintim: Constantin Hamangiu, *Codul general al României*, 19 volume (București, Editura Universala Alcala, s.a.); *România. Legi și decrete. Legi uzuale. Constituțiunea. Legea administrativă. Legile financiare*, 2 volume (București, s.n., s.a.); Nicolae Filipescu, *Discursuri politice (1888-1907)*, 2 volume (București, Editura Minerva, 1912-1915); Alexandru Marghiloman, *Note politice: 1916-1917*, 3 volume (București, Editura Institutului de Arte Grafice Eminescu, 1927); *Codul justiției militare Carol al II-lea* (București, Imprimeria Centrală, 1939).

Unele cărți conțin autografele autorilor, iar altele semnătura lui Armand Călinescu, în calitate de proprietar. Toate volumele sunt legate în piele, după un model unic, purtând marca Legătoriei de cărți *Jakob Feins Fiul*, furnizor al Curții Regale Române, iar pe cotorul fiecăruia este scris cu auriu Armand Călinescu.

Autograful piteșteanului Armand Călinescu, proeminentă personalitate politică românească, conferă acestor volume o autentică valoare bibliofilă. Dintre acestea menționăm: *B. Boerescu. Discursuri politice*, volumul II (1874-1883), București, Atelierele Grafice Socec, 1910; *Georges Bry. Précis élémentaire de droit international public. Mis au courant des progrès de la science et du droit positif contemporain a l'usage des Etudiants des Facultés de Droit et des Aspirants aux Fonctions diplomatiques et consulaires*, Paris, Librairie de la Societe du Recueil J.B.Sirey, 1910; *Léon Duguît, Traité de droit constitutionnel – La Théorie générale de*

l'Etat, volumul I, Paris, Fontemoing et C-ie, 1911; *Serge de Chessin, Au pays de la Démence Rouge: la révolution russe 1917-1918*, Paris, Plon, 1919; *A. Demangeon, Le déclin de l' Europe*, Paris, Payot, 1920; *A. Esmein, Eléments de droit constitutionnel français et comparé*, volumul II, Paris, Librairie de la Société du Recueil J.B. Sirey, 1921.

Cursul de drept penal din 1912, și *Cursul de procedură penală română* din 1913 pe care le avem, ale cunoscutului academician român **Ion Tanoviceanu**, au pe lângă semnătura autorului și pe cea a fostului prim ministru Armand Călinescu, a cărui bibliotecă se află astăzi în colecțiile Bibliotecii Județene Argeș.

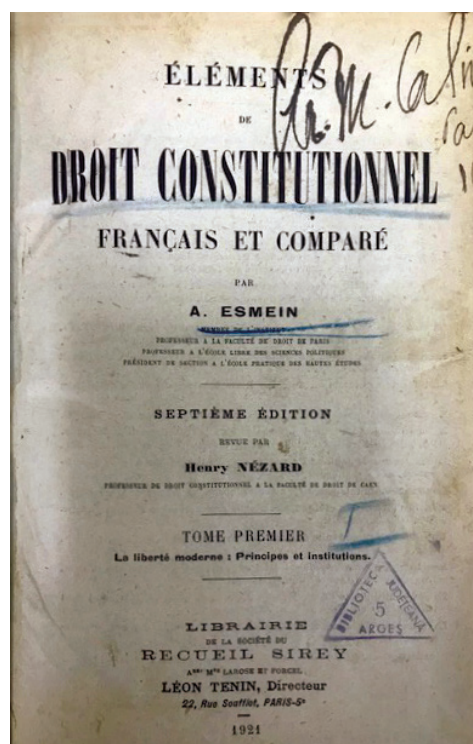
În anul 1993, Fundația Culturală *Magazin Istoric* a reeditat cele două volume *Discursuri parlamentare* ale lui Armand Călinescu, totalizând peste 800 de pagini, în semn de omagiu la aniversarea centenarului nașterii marelui om de stat.

Volumul al II-lea al acestei ediții se încheie cu o postfață scrisă de istoricul Cristian Popișteanu, din care vom cita un fragment: „După numeroasele documente, adunate de peste un sfert de secol în paginile revistei *Magazin Istoric*, după volumul de *Însemnări politice, 1916-1939*, îngrijit de regretatul istoric colonel doctor Al. Gh. Savu și apărut în Editura Humanitas, în deschiderea colecției *Memorii/ Jurnale...*, după volumul *Cine a fost Armand Călinescu – mărturii*, apărut (prin pioasa grijă a domnului arhitect Barbu Călinescu, unicul fiu al neînfricatului om de stat) în Editura Presa Națională și sub egida Fundației Culturale *Magazin Istoric*, iată acum - sub auspiciile aceleiași Fundații – cele două volume de *Discursuri parlamentare 1926-1937*, reapărând la Editura Quadrimpex SRL, într-o ediție anastatică după originalul tipărit de Imprimeria Națională în 1938”.

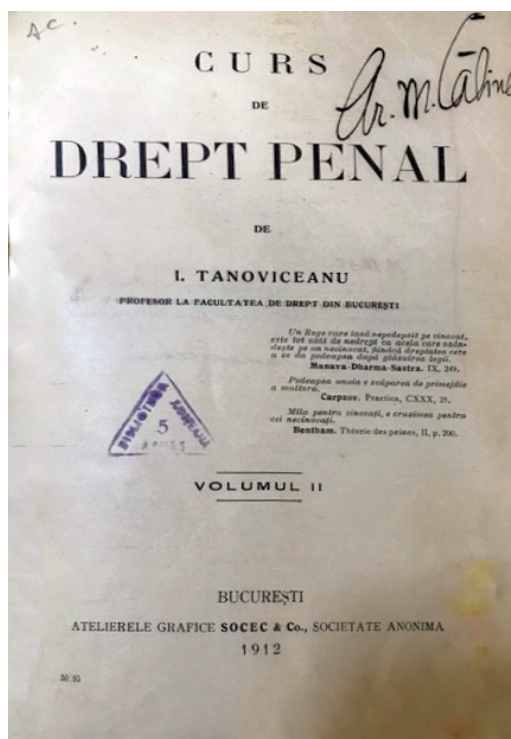
În luna iunie 1993, Muzeul Județean Argeș a organizat o amplă manifestare dedicată centenarului Armand Călinescu, ocazie cu care a scos o medalie de bronz cu chipul celui sărbătorit. Invitatul de onoare al acestei manifestări a fost arhitectul Barbu Călinescu care trăiește în Anglia, și care a venit în România pentru lansarea volumului de *Discursuri parlamentare* ale ilustrului său părinte.

Bibliografie:

1. CHIVULESCU, Nicolae. *Armand Călinescu: om de stat și conducător de țară*. București: Editura Lucman, 2005.
2. DIMA, Romus. *Armand Călinescu*. București: Editura Mavios-Clio, 2001.

3. VOINESCU, Silvestru D. *Argeșeni în spiritualitatea românească*. Vol. I. Pitești: [Biblioteca Județeană Argeș], 1980.
4. VOINESCU, Silvestru D. *O viață printre cărți*. Vol. II. Pitești: Editura Paralela 45, 2001.

Sursa imaginilor: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș

Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera” 2020 - posibile reevaluări și orizonturi: studiu de caz

drd. Simona Teodora Ienache (Adamovici)

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Școala doctorală de științe socio-umane. Domeniul: istorie.

Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera” Suceava, secția „Fond Bucovina”

email: simoanta@yahoo.com

Transformată într-un adevărat centru cultural, gazdă a unor evenimente cu adevărat remarcabile, coordonatoarea activității a peste 50 biblioteci din județul Suceava, Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera” a anulat toate activitățile propuse într-un „calendar” bogat, așteptat și important din punct de vedere cultural. Cum nimeni nu s-a așteptat la evoluția rapidă a unei situații noi și brusc apărută în viața individuală și comunitară, a trebuit să facem față noilor impuneri prin argumentări à la long, pentru a depăși un moment destul de inoportun pentru această instituție.

Sigur că o perioadă care a părut nesfârșită în prima etapă, mai cu seamă dacă ne amintim evoluția de la Suceava-oraș devenit exemplu de practici negative, a fost urâtă, pustie, plină de vești alarmante și antagonice, de *fake-news*. Cu un an înainte, dr. Hermina Anghelescu¹, premonitoriu așa zice, ne-a explicat cum să deosebim știrile reale de cele false și impactul acestor fake news asupra comunității. Și tocmai acest fenomen se întâmpla, se derula. Ca instituție publică ce deservește comunitatea am realizat atunci cât sunt de importanți oamenii și informarea lor corectă, dialogul, vecinătatea, întrebându-ne obstinent cum putem depăși situația, cum ne putem readapta, cum s-ar putea reorienta serviciile bibliotecii ca o condiție sine qua non pentru funcționarea ei echilibrată și continuă, cum putem să atragem în continuare utilizatorii de toate vârstele, care, speriați de context, au evitat o perioadă să ne viziteze. Evident că lucrurile nu se situau așa cum ne obișnuiserăm. Percepeam realitatea dintr-un unghi deformat din care nu prea întrezăream o ieșire fericită ci mai curând una dizarmonică, prin instalarea panicii generale. Înălăturarea știrilor de tip *fake-news* a fost o problemă cu care ne-am confruntat cu toții și pe care am învățat din mers să o gestionăm.

Este evident faptul că în ultimii ani, definirea unei biblioteci prin împrumutul de carte este incompletă și chiar greșită, menținându-se impresia unei infrastructuri prăfuite, dar în ultimii ani s-au deschis noi porți spre informare, noi servicii care vin în ajutorul tinerilor și adulților sub forma unor centre de învățare continuă iar în timpul pandemiei, bibliotecile de pretutindeni au fost ca un colac de salvare și un refugiu, în special pentru studenți și copii. Și asta pentru că s-a ajuns la locul în care cauți și găsești cam orice ai nevoie prin

intermediul calculatorului. Mai exact mediul online, pe care și eu un timp îndelungat l-am evitat din considerente lesne de intuit, mai cu seamă că, profesional, recomand lectura și cartea la modul fizic, clasic. Așa cum bine știm, dezvoltarea tehnologiei, inovarea accentuată în acest domeniu, generează noi modalități de compensare și înlocuire a serviciilor clasice și poate conduce către apariția și dezvoltarea de noi servicii.

Odată cu impunerea mediului online în sectoarele vieții, care s-a realizat forțat de împrejurări în 2020, așa zice agresiv dar categoric, unele servicii clasice de bibliotecă s-au orientat spre facilitarea informației pe această cale. Acest lucru se pare că a avut un impact pozitiv de ambele părți, bibliotecar și utilizator căutând

împreună cele mai facile modalități privind căile de difuzare, rezolvând în acest fel problemele ce țin de timp dar și cele sanitare. Spre exemplificare, dacă în anii din urmă cataloagele electronice puteau fi consultate online dar materialele dorite puteau fi împrumutate doar de la sediul instituției, în plin sezon pandemic, cererea a fost rezolvată atât fizic cât și online. Utilizând echipamente moderne (scanner, imprimante) și folosindu-ne de adresele electronice, am reușit să furnizăm în acest mod informațiile cerute. Este mai simplu pentru utilizatori însă puțin mai greu pentru bibliotecar. Scanarea unor publicații este un procedeu nu neapărat dificil dar consumator de timp, mai cu seamă pentru o calitate superioară a copiilor produse.

De asemenea am oferit și continuăm să o facem, referințe prin telefon sau prin poșta electronică, răspunzând în timp util celor care ne-au adresat cereri de acest tip. Prin aceste cereri ne punem serios problema digitizării unor categorii de documente, care în viitorul apropiat vor constitui o ofertă necesară și căutată. Stocurile fizice nu au fost și nu sunt completate sau cel puțin echilibrate de cele digitale. Noi, ca bibliotecă județeană, cu resurse de patrimoniu și colecții inedite, suntem restanți la acest capitol și a devenit evidentă reconsiderarea acestor aspecte.

Împrumutul fizic al publicațiilor s-a desășurat în continuare, cu respectarea măsurilor de protecție impuse. Termenele de restituire a publicațiilor au fost prelungite, cu toate acestea, utilizatorii au înțeles să-și îndeplinească clauzele contractuale și nu s-au înregistrat probleme deosebite (în sensul întârzierii restituirii). Se constată totuși o scădere a numărului de utilizatori. Această scădere este motivată, printre altele, și de închiderea unor

Sursa: <https://www.libraryjournal.com/?detailStory=Pandemic-Caused-Austerity-Drives-Widespread-Furloughs-Layoffs-of-Library-Workers>

secții, temporar sperăm, cu adresabilitate către vârsta adolescenței. Una dintre cele mai vizitate și apreciate secții ale Bibliotecii Bucovinei, Secția pentru Adolescenți, un spațiu multimedia dotat cu calculatoare, internet și resurse conexe, acel spațiu de co-working pe care foarte mulți tineri și-l doreau pentru activitățile de după școală, pentru învățarea în grup, lectură, destindere dar și un loc în care se desfășurau diverse ateliere, a trebuit închis. Este căutat și solicitat în continuare și este probabil locul cel mai căutat de liceeni dar și de adulți care doreau utilizarea unui calculator pentru un timp limitat, cu sprijinul unui bibliotecar, care de multe ori facilita scurte lecții introductive pentru manevrarea aparaturii și pentru utilizarea computerului.

În linii mari, în scurta perioadă în care biblioteca a funcționat la capacitate redusă de personal și servicii (aproximativ 3 luni), datorită măsurilor de protecție luate la nivel local, s-a pus accentul pe rezolvarea unor aspecte ce țin de evidența colecțiilor, introducerea publicațiilor în catalogul online al instituției, demararea și desfășurarea inventarelor la termene prestabilite, lucrările de întreținere și reparații care au încheiat procesul de modernizare și salubritate a unuia din cele două corpuri.

Pandemia a adus în prim plan și necesitatea accesului extins la resursele academice, problemă care nu va dispărea odată cu situația impusă de prezența virusului Covid-19 în comunitate. Închiderea pentru public a bibliotecilor specializate, fondurilor memoriale, bibliotecilor muzeale este o problemă care ar trebui să determine luarea în calcul a unor resurse financiare destinate convertirii digitale a unor documente atât de necesare studiului. De asemenea, mai aduce în discuție utilizarea acestor resurse de către adulții activi, care nu au timpul necesar pentru a efectua vizite la bibliotecă în timpul programului de funcționare. Prin urmare, tehnologia rămâne accesibilă și indispensabilă, însă serviciile de bibliotecă trebuie actualizate.

În acest fel Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera”, care oricum este una dintre cele mai credibile instituții civice sucevene, încearcă un “update” pentru serviciile sale și o reconfigurare traseului educațional pe care se situează cu succes de cel puțin două decenii.

Mai rămâne în discuție o problemă: cea a acțiunilor și manifestărilor culturale, fără de care Biblioteca Bucovinei ar fi păgubită substanțial de notorietatea câștigată în ultimii ani dar și de materializarea unor activități, de transpunerea în practică a unor idei care au luat naștere în urma unor asemenea manifestări. În primul rând orașul, comunitatea are de suferit, un calendar al acțiunilor care nu au mai avut loc aruncând în derizoriu efortul unor oameni de a participa pentru a-și expune convingerile, pentru a comemora, pentru a-și prezenta munca creativă culturală dar și a bibliotecarilor care aveau în derulare programe și proiecte. Manifestări culturale, de genul lansărilor de carte sau conferințe, s-au ținut online în această perioadă dar nu au avut succesul scontat și nu s-au bucurat de credibilitate ca atunci când evenimentele se desfășurau onsite, când oamenii erau împreună și își susțineau comunicările, creațiile, ideile, întrebările într-o atmosferă prietenoasă, oferită în ambientul deosebit de plăcut al spațiului cu această destinație și atât de bine cunoscut al Sălii *Elena Grecalesi*. Biblioteca devenită un real centru cultural, un adevărat *Hub* și-a închis brusc porțile și stă în așteptarea unor vremuri mai bune pentru scriitori, pictori, creatori de momente artistice dar și

pentru copiii care frecventau cercurile de limbi străine, literare, de pictură, origami etc. ori pentru adolescenții care își consumau în mod util și plăcut timpul liber dar și pentru studiu.

Pe mine personal, perspectiva unei biblioteci complet virtuale nu mă sperie neapărat dar mă face să am (cel puțin în acest moment) o reacție de reținere. Obișnuită cu utilizatorul-persoană fizică, noile provocări încep să construiască un zid în calea comunicării directe față în față, care mărturisesc că în ultimii ani au avut și menirea de a lega parteneriate instituționale, de a furniza idei, de a ajuta persoane aflate în diverse nevoi, de a cunoaște oameni și biblioteci subordonate, care aduceau un aport cultural local de netăgăduit.

În concluzie, această nouă etapă în care ne aflăm de mai bine de un an, ne oferă pe de o parte posibilitatea de a inova și de a explora mediul online în beneficiul utilizatorilor, de lua în calcul deschiderea de noi servicii de bibliotecă dar, pe de altă parte, ne limitează în mod dramatic contactul cu creatorii de momente culturale, care din diverse motive nu reușesc să se mențină pe o așa zisă platformă online, nu pot, nu au cunoștințe de utilizare sau nu posedă aparatura necesară pentru a fi prezenți în mediul online. Și atunci mă întreb de partea cui se va înclina balanța, de partea tehnologiei sau omului? Bibliotecile de peste tot în lume încearcă să facă față noilor tendințe destul de dure, suportând restricții ca alegere la a fi închise, în funcție de curente globale

în curs de manifestare. În orice caz se are în vedere munca de acasă, serviciile furnizate digital, limitarea adunărilor publice și, ceea ce este cu adevărat trist, împrumutul și returnarea publicațiilor la un ghișeu unde prezența umană devine aleatorie precum și implementarea unor măsuri pentru a oferi servicii la distanță, de exemplu eLending, eLearning sau asistență pentru predarea la distanță.

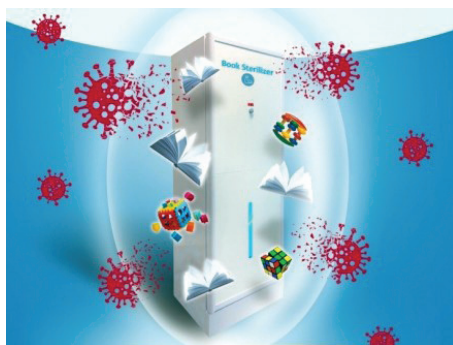
Note:

1. Dr. Hermina Anghelescu este profesor la Facultatea de Științele Informării la Wayne State University, Detroit,

Michigan, USA. În 20 mai 2019, a susținut la sediul Bibliotecii Bucovinei „I.G. Sbiera” Suceava, o expunere privind fenomenul fake news, la care au participat bibliotecari din județul Suceava.

Referințe bibliografice:

1. ANBPR. Precizari-ale-ministerului-culturii-privind-aplicarea-masurilor-de-relaxare-in-bibliotecile-publice. Disponibil pe internet la adresa: /<https://anbpr.org.ro>
2. Elena Tîrziman: Bibliotecile contemporane. Bibliotecile în societatea contemporană - provocări, mutații, perspective într-un context digital. Disponibil pe internet la adresa: <https://core.ac.uk/download/pdf/25570327.pdf>
3. IFLA Newsroom. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.ifla.org/news/all>
4. State of America's Libraries 2020. New report shows libraries on the front lines. Disponibil pe internet la adresa: <https://americanlibrariesmagazine.org/blogs/the-scoop/state-of-americas-libraries-2020/>
5. Bibliothèques en temps de pandémie. Réinventer le lien avec les publics. Disponibil pe internet la adresa: <https://publications-prairial.fr/arabesques/index.php?id=2512>

Sursa: <https://www.ifla.org/news/iran-public-libraries-services-during-covid-19-pandemic/>

Legile din vechime în Țara Românească

Gabriela Tomescu

Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Secția Colecții Speciale
email: gabitomescu74@gmail.com

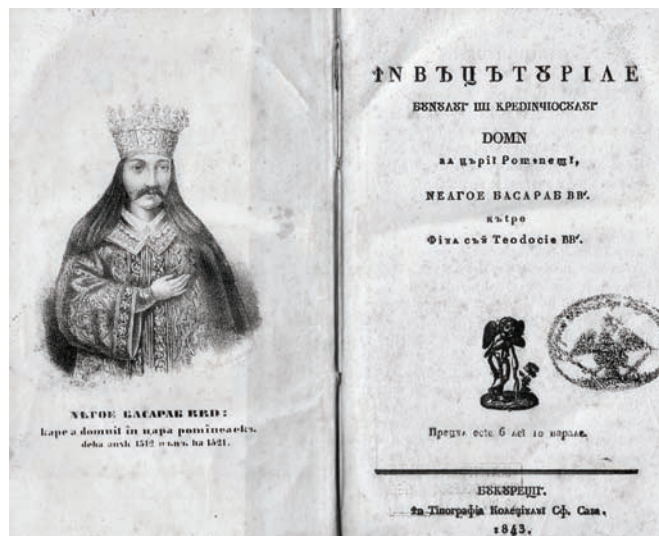

Inițiată de Ziua Bibliotecarului, Ziua Cărții, dar și a Drepturilor de Autor (23 aprilie), expoziția „Legile din vechime în Țara Românească” prezintă publicului piteștean și nu numai, o parte din cărțile valoroase din punct de vedere istoric, juridic, dar și bibliofil, aparținând fondului de documente al Secției Colecții Speciale, din cadrul Bibliotecii „Dinicu Golescu” Argeș.

Realizată de subsemnata, expoziția a urmărit evoluția în timp a principalelor documente din Țara Românească, începând cu secolul al XVI-lea până în secolul al XX-lea: pravile, legiuri, acte juridice (testament, acte de vânzare-cumpărare, privilegiu domnesc), dar și opere cu caracter juridic sau coduri de legi.

Expoziția începe cu epoca lui Neogoe Basarab, în care sunt prezentate două momente semnificative: scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung și „Învățăturile lui Neogoe Basarab către fiul său Teodosie”.

Preluată din lucrarea preotului Ioan Răuțescu, intitulată „Câmpulung Muscel. Monografie istorică” (Tipografia Gh. Gh. Vlădescu, Câmpulung Muscel, 1943, p.12), Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung (din 1521) este cel mai vechi document păstrat, în limba română, scris cu caractere chirilice, având o certă valoare juridică, dar și istorică.

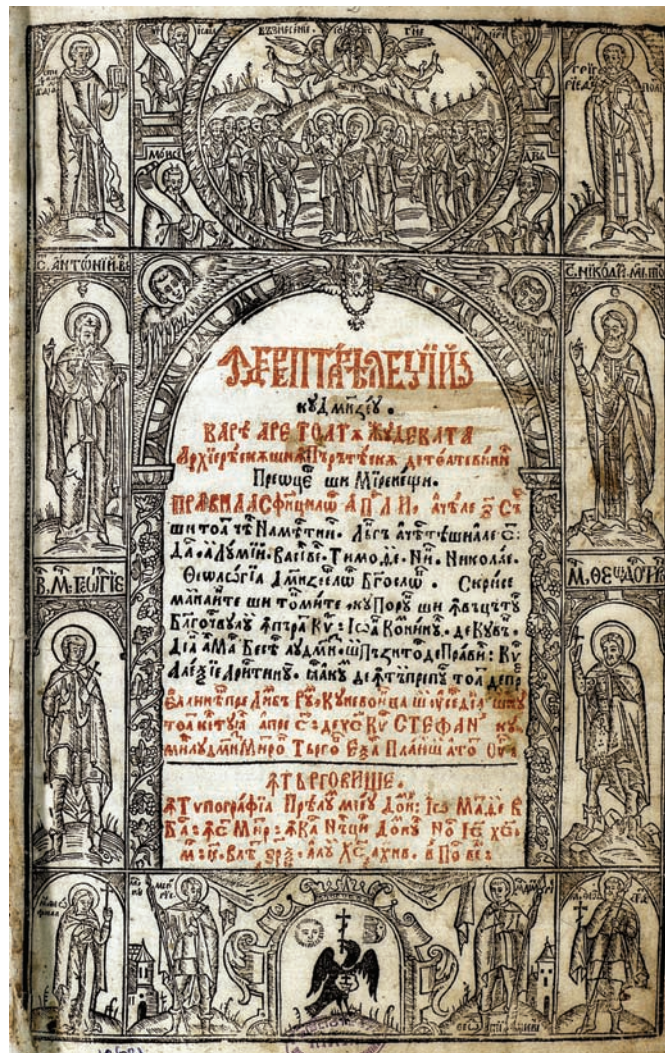
Redactate în limba slavonă, de domnitorul-cărturar, între 1518 și 1521, „Învățăturile lui Neogoe Basarab către fiul său Teodosie” reprezintă cea mai însemnată operă a literaturii române vechi, având un puternic caracter moral, filozofic și juridic, o lucrare de diplomație și de drept internațional, în contextul realităților politice est-europene ale sec. al XVI-lea.

Veritabilă enciclopedie a identității românești, opera lui Neogoe Basarab intitulată „Învățăturile lui Neogoe Basarab către fiul său Teodosie” a fost considerată de marele filosof, Constantin Noica, drept „întâia mare carte a culturii române”.

Urmând exemplul înaintașului său, Matei Basarab (1632-1654), un alt domn luminat al Țării Românești, redactează în timpul domniei sale, două lucrări impresionante de drept canonic, în care normele de drept juridic se împletesc armonios cu normele bisericești: „Pravila de la Govora” (1640) și „Îndreptarea Legii” (1652). Aflate în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, ele sunt redactate în limba română, cu caractere chirilice. Dacă prima este o compilație (culegere) de texte traduse din dreptul bizantin, din „pravilele împărătești”, dar și din obiceiul pământului, cea de-a doua -, „Îndreptarea Legii” - este o creație originală de drept românesc, adaptată perfect realității social-economice românești de la jumătatea secolului al XVII-lea. „Îndreptarea Legii” este o lucrare în care normele juridice (civile, penale, dar și de dreptul familiei) sunt preponderente,

în raport cu cele bisericești, fiind numită pe drept cuvânt „Pravila cea Mare a românilor”, ea circulând liber pe tot teritoriul locuit de români.

Prima parte a lucrării „Îndreptarea Legii” conține legiferarea situației iobagilor în raporturile lor cu marii boieri, iar cea de-a doua cuprinde texte de drept canonic, dar

și mențiuni despre alfabetul chirilic și definiția gramaticii, nomenclatorul dregătorilor și atribuțiile lor, și deosebit de valoros, un tratat de epistografie - un fel de manual cu modele de corespondență protocolară, între aristocrația clericală și cea laică. Potrivit istoricului lect. univ. dr. George Coandă, membru al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe din SUA, într-un articol publicat în „Almanah bisericesc”, an IX, nr. 101-102, septembrie-octombrie 2002, intitulat „Îndreptarea Legii. Marea pravilă a unității de neam. Târgoviște, 1652”: „Îndreptarea Legii este un veritabil Codex Valachorum, un adevărat monument de cultură românească, integrându-se perfect în revoluția Renașterii și recomandându-ne în Europa prin ceea ce, spiritual, eram noi atunci”.

Mergând pe firul istoriei, ajungem în timpul domniilor fanariote. Sub influența iluminismului, dar și a curentelor de înnoire juridică, Alexandru Ipsilanti realizează, în 1780, „Pravilniceasca condică a lui Alexandru Ipsilanti”, ceea ce va constitui un preambul pentru remarcabila lucrare juridică - „Legiuirea Caragea”, tipărită la București, în 1818. La o așa lucrare de mare anvergură și de importanță socială, Ioan Caragea i-a chemat pe cei mai învățați slujitori ai săi: juriștii

Athanasios Hristopoulos și Nestor Craiovescu, dar și pe secretarul său, erudit și cunoscător al mai multor limbi străine - Dionisie Fotino. Aceștia au reușit într-un timp relativ scurt - un an și opt luni (2 octombrie 1816-9 iunie 1818) să dea forma finală acestei „Legiuiiri”, ce a fost trimisă pentru a fi tipărită, atât „în limba grecească, cât și [...] în limba rumînească”.

Împărțită în șase părți (primele patru cuprind dispoziții de drept civil și de drept comercial, partea a cincea este un „mic cod penal”, iar partea a șasea se constituie într-un cod de procedură penală și civilă), „Legiuirea Caragea” este tipărită pe hârtie filigran, în limba română cu caractere chirilice; cartea este legată în piele de culoare verde, imprimată cu chenar dublu și motive florale aurite, având pe coperta I un medalion central aurit („Sfânta cruce”), iar pe coperta a II-a „Sfântul potir” (aurit). Forzațul cărții este marmorat, dar ceea ce atrage atenția în mod special este ilustrația (de pe verso-ul foii de titlu) ce prezintă stema Țării Românești (9 x 9 cm), înconjurată de stemele județelor, dar și însemnarea: „Io Ioan Caragea VV cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Rumânească. 1812”.

Boier iluminist, patron spiritual al Bibliotecii Județene Argeș, Dinicu Golescu a fost preocupat de luminarea poporului prin învățatură, dar și de desăvârșirea educației morale a semenilor săi, traducând din limba greacă, lucrarea: „Adunare de tractaturile ce s-au urmat/între preaputernica

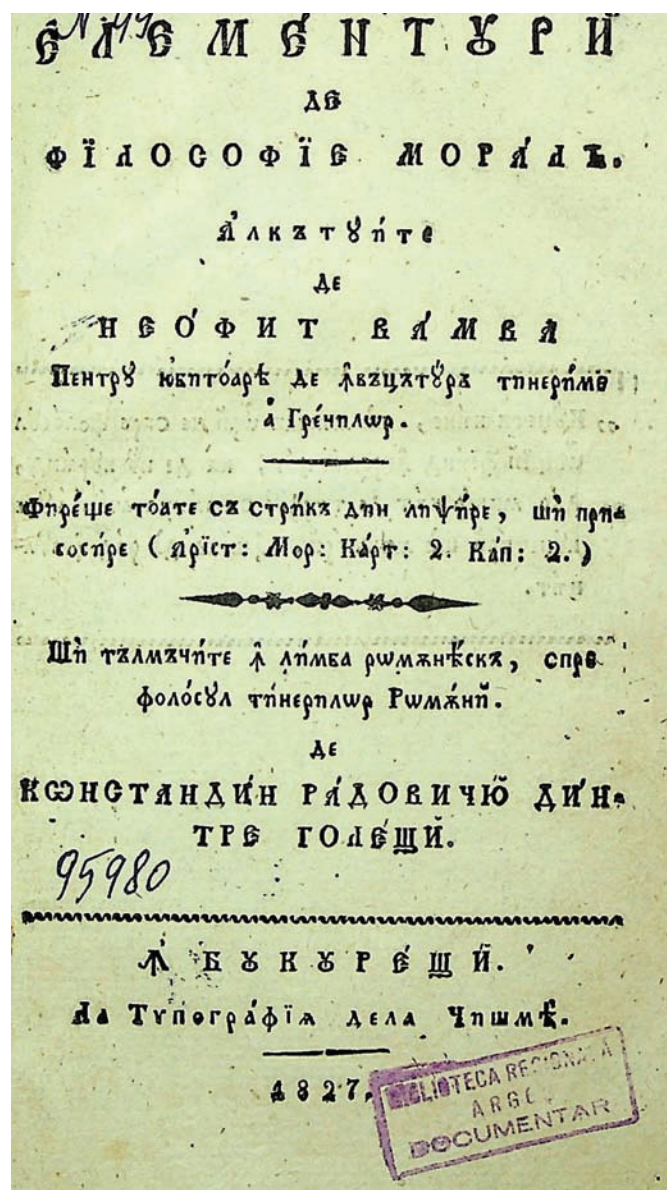
împărăție a Rusiei și Nalta Poartă://însă acelea numai care sunt pe seama Prințipaturilor Valahiei și Moldaviei// Începute de la pacea ce s-au săvârșit la Kainargik (în anul 1774)// și până la cea de acum de la Akerman (1826)". Lucrarea, tipărită la Buda, în 1827, este o lucrare de drept internațional public și de drept diplomatic, cuprinzând, așa cum menționează și titlul, prevederi ale tratatelor internaționale, încheiate între Rusia și Poarta Otomană, dar numai cele care vizează în mod direct situația politică și juridică a Principatelor Române. Tot pentru uzul didactic, în ideea de a fi folosită ca manual de filozofie la Școala Slobodă Obștească de la Golești, a fost tradusă din limba greacă și publicată lucrarea „Elementuri de filosofie morală. Pentru iubitoarea de învățătură tinerime a grecilor, tâlmăcite de Constantin Radoviciu din Golești” (București, 1827), după un text al profesorului grec, Neofit Vamva.

Alte momente de cotitură în evoluția dreptului românesc sunt reprezentate de adoptarea în 1831 a Regulamentului Organic în Țara Românească; de Unirea Principatelor Române (24 ianuarie 1859), urmată de marile reforme realizate de Cuza, împreună cu Mihail Kogălniceanu (reforma agrară, legea secularizării averilor mănăstirești, legea instrucțiunii publice, Codul Penal, adoptat în 1864 și Codul Civil, în 1865); dar și de momentul istoric deosebit de important al venirii în țară a Principelui Carol I și adoptarea Constituției din 1866 -

una dintre cele mai democratice legi fundamentale din Europa acelor timpuri, inspirată din Constituția Belgiei, toate aceste trei momente, reflectându-se în expoziția realizată în holul Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș.

Expoziția se încheie cu o colecție de lucrări juridice originale, cu certă valoare juridică, dar și bibliofilă, dintre care amintim: „Kondika kriminală și procedura ei”, întocmită de Barbu Dimitrie Știrbei (București, Tipografia lui Iosef Koiamir, 1851), „Codul Duelului”, de Horia C.A. Rosetti, cu prefața realizată de Principele George Bibescu (București, 1931), „Protokoalele Conferințelor de Viena, relative la kvestia Orientului. Korespondența diplomatikă sekkretă a Lordului J. Russel. Akte importante atingătoare de Principatele Dunărene, publicate de T. Kodrescu” (Iași, Tip. Buciumului Român, 1855), „Privilegiile în Dreptul Român. Teză pentru licență, susținută de Alexandru Valescu” (Mușătești-Argeș, 1900, Tipografia Al. Valescu & Moiescu), „D L'Esprit des Lois” de Montesquieu (Paris, 1816), „Procedură penală românească” de Ioan Tanoviceanu (București, 1913, Atelierele Grafice Socec), „La Sociologie Criminelle” par Enrico Ferri, (Paris, Félix Alcan, Éditeur, 1905).

Sursa fotografiilor: Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. Colecții Speciale

Kosmos - noua bibliotecă pe roți a bibliotecii din Tampere

Dr. Raluca MAN
Biblioteca Națională a României. Biroul Editorial
e-mail: raluca.man@bibnat.ro

Noua bibliotecă mobilă din Tampere (Finlanda), *Kosmos*, și-a început traseele în ianuarie 2021. Biblioteca mobilă are caracteristici structurale speciale, deoarece nu este construită pe un cadru de autobuz, la fel ca majoritatea bibliotecilor pe roți, ci pe un cadru de camion. Specificațiile tehnice ale docului de încărcare ale bibliotecii principale din Tampere, cunoscută și sub numele de Metso¹ au fost unul dintre motivele acestei soluții neobișnuite. Mașinile anterioare ale bibliotecii din Tampere au fost construite pe o platformă de autobuz iar acum baza noii biblioteci mobile este o platformă de camion, cu următoarele caracteristici:

- ◆ șasiu: DAF XF 450 FA;
- ◆ lungime: 12 metri;
- ◆ înălțime: 3,5 metri;
- ◆ lățime: 2,53 metri.

Datorită faptului că docul de încărcare este relativ ridicat, cadrul camionului a oferit o soluție mai facilă din punct de vedere logistic: cărțile și alte materiale se încarcă direct prin spatele vehiculului, lucru imposibil de realizat la noile autobuze cu propulsie care nu ar fi avut în spate o ușă de încărcare. Rafturile sunt mobile pentru a facilita versatilitatea și schimbul de materiale. Ghidurile și proiecțiile de filme pot fi aranjate cu proiectorul și ecranul. Interiorul mașinii este spațios, fiind totodată echipat cu un lift pentru scaune cu rotile. În plus, există un distribuitor automat de produse utile, afișaj electronic, proiector și ecran, iluminare color LED.

Biblioteca Publică din Tampere

Sursa: [Tampere Central Library Metso: https://en.wikipedia.org/wiki/Tampere_Central_Library#/media/File:Tampere_City_Library.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Tampere_Central_Library#/media/File:Tampere_City_Library.jpg)

Noul camion de bibliotecă oferă posibilitatea unui spațiu mai extins din punct de vedere al afișării, fapt care îi atrage pe oameni să împrumute cărți cu și mai multă nerăbdare decât înainte. S-a dorit o abordare nouă și anume detașarea de la clasicul „depozit de cărți” complet împachetat, cum

este biblioteca mobilă (autobuz), pentru un afișaj mai atractiv al colecției. Interiorul *Kosmos* este ușor modificabil, iar rafturile pot fi îndepărtate aproape complet, dacă este necesar. Versatilitatea noului vehicul poate fi utilizată în mod corespunzător: deoarece toate rafturile, cu excepția rafturilor pentru reviste, pot fi îndepărtate, spațiul interior poate fi folosit ca spațiu didactic pentru ghidurile bibliotecii pentru elevii de clasa întâi, de exemplu, sau se pot organiza chiar și proiecții de film. Proiectorul de pe acoperiș și ecranul facilitează rapid orientarea ofertei mașinii pentru a se potrivi fiecărei rute de pe traseu. De altfel, informații despre Biblioteca mobilă din Tampere, orarul și stațiile de pe traseu ale celor două unități mobile sunt disponibile atât pe site-ul bibliotecii dar pot fi și descărcate, ca aplicație, pe dispozitive mobile (telefon, tabletă).²

Numele *Kosmos* a fost dat ca urmare a unui concurs lansat în acest sens, fiind trimise 237 de sugestii de nume: *Kosmos* sau *Kosmo* au avut cele mai multe nominalizări și, în cele din urmă, juriul a optat pentru *Kosmos*, considerat a fi cel mai potrivit pentru o mașină spațială. Desenele din exteriorul vehiculului sunt realizate de designerul grafic, ilustratorul și autorul cărților pentru copii, Nora Surojegin. Ville-Pekka Nummi, responsabilul acestui nou serviciu oferit de biblioteca din Tampere justifică alegerea astfel: „*Kosmos* este un nume ușor de utilizat și simpatic care se potrivește bine cu celălalt autoturism al nostru de bibliotecă, *Kustaa*, achiziționat în 2009. În plus, *Kosmos*, un univers organizat, are o semnificație aparte pentru numele unei mașini ilustrate în funcție de tema spațială”.

Kosmos

Sursa: <https://yle.fi/uutiset/3-11859016>

Kustaa

Sursa: <https://www.tampere.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kirjastot/aukiolot-ja-yhteystiedot/kirjastoautot.html>

Cărțile care se află în *Kustaa* și *Kosmos* sunt afișate în catalogul online PIKI³ atunci când lucrările sunt disponibile, iar materialele pot fi rezervate. Mașinile bibliotecii, *Kosmos* sau *Kustaa*, pot fi alese ca opțiune de preluare pentru rezervări, inclusiv în cazul rezervărilor din întreaga regiune Tampere. O nouă a acestor servicii intermediare de cele două mașini se referă la împrumut și restituire. Astfel, materialele împrumutate de la oricare dintre cele două mașini ale bibliotecii pot fi returnate, gratuit, în alte filiale ale bibliotecii orașului Tampere iar materialele împrumutate de la alte filiale ale bibliotecii pot fi, de asemenea, returnate gratuit la *Kustaa* sau *Kosmos*.

Sursa: <https://yle.fi/uutiset/3-11876270>

De obicei, o bibliotecă mobilă tip autobuz poate transporta aproximativ 4.000 de volume, dar rafturile unei astfel de mașini noi ocupă mult loc. *Kosmos* nu transmite impresia unei librării din cosmos întrucât spațiul din interior are rafturi complet convertibile care pot fi îndepărtate, în funcție de necesități. Din ianuarie până în prezent, s-a constatat că familiile cu copii și copiii - în general - constituie publicul-țintă al acestui tip de serviciu oferit de Metso. *Kustaa* și *Kosmos* deservește 29 de școli și 50 de grădinițe din Tampere. Din cauza restricțiilor din pandemia generată de Covid-19 vizitele școlare au fost abandonate în primăvară dar cele două mașini au staționat în parcurile grădinițelor și colecțiile de cărți actualizate regulat de bibliotecari au putut fi accesate și în acest mod. Chiar dacă

traseele școlare au fost anulate în primăvara anului 2021, celor dornici să facă un tur al camionului *Kosmos* pentru a răsfoi paginile cărților propuse spre consultare și împrumut, li s-a permis accesul doar respectând integral condițiile de siguranță sanitară impuse: măști faciale, mănuși, păstrarea distanței de siguranță.

Sursa: <https://yle.fi/uutiset/3-11876270>

Prețul de achiziție al camionului și al accesoriilor sale a fost de aproximativ 430.000 euro, fiind considerat un proiect esențial și important pentru autoritățile din Tampere. Sistemul de bibliotecii din Finlanda este unul fără egal. Bibliotecile finlandeze reprezintă o parte importantă a culturii civice și sunt al doilea serviciu public cel mai bine cotat din țară după apa potabilă. Finlandezii sunt printre cei mai avizi utilizatori de bibliotecii din lume, atât de mult încât bibliotecile sunt denumite „camere de zi ale cetățenilor”. În 1994, biblioteca orașului Helsinki a devenit prima bibliotecă publică din lume care a fost conectată la internet. De atunci, bibliotecile din toată Finlanda au investit în noi tehnologii pentru a se asigura că bibliotecile rămân relevante pentru cetățenii finlandezi. Guvernul Finlandei consideră că serviciile de bibliotecă reprezintă o investiție în oameni. Dezvoltându-și oamenii, finlandezii își pregătesc societatea pentru era viitoare, în care cunoașterea, ideile și cultura sunt mărfurile pe care un oraș de succes le va comercializa cu lumea. Principiul conform căruia cunoașterea este pentru toată lumea este o componentă de lungă durată a succesului societății finlandeze și o bază esențială a unui oraș construit pe încrederea dintre guvern și cetățeni. Legea bibliotecilor din Finlanda - care face ca toate serviciile de bibliotecă să fie gratuite și deschise tuturor - încearcă să promoveze accesul egal la civilizație și cultură, învățarea pe tot parcursul vieții, precum și cetățenia activă și democrația. Drept urmare, țara, în ansamblu, are un loc destul de favorabil pentru bibliotecii și în 2016 a fost clasată drept cea mai alfabetizată națiune din lume.

Note:

1. Biblioteca Centrală din Tampere (finlandeză: Tampereen kaupungin pääkirjasto) este principala bibliotecă municipală din oraș, fiind, de asemenea, cunoscută sub numele de Metso (cocoș de munte), datorită asemănării sale cu o pasăre, dacă este privită de sus. Biblioteca a fost proiectată de arhitecții

Reima și Raili Pietilä în stilul arhitecturii organice. Concursul de design a avut loc în 1978, cu propunerea lui Pietiläs Soidinmenot („Lek mating”), câștigătoare prin decizie unanımă. Inspirat de vizita arhitecților în Irlanda în faza ideilor inițiale, limbajul lor de proiectare a fost influențat de tiparele celtice, formele de animale și formațiunile glaciare. Exteriorul clădirii este realizat din granit, wiborgit, cupru și sticlă. Construcția a început în 1983, iar biblioteca a fost deschisă publicului în august 1986. În perioada 2015-2017 s-a realizat o renovare extinsă, la un cost de peste 11 milioane euro, pentru a reamenaja instalațiile în conformitate cu cerințele moderne.

2. Kustaa & Kosmos. The Tampere Mobile Library Route and Time table application. Disponibil pe internet la adresa: <https://kirjastoauto.tampere.fi/index.php?lang=en>; <https://kirjastoauto.tampere.fi/info.php>

3. A new PIKI online has been opened on an experimental basis. Disponibil pe internet la adresa: https://www.tampere.fi/en/city-of-tampere/info/current-issues/2021/06/04062021_1.html; <https://piki.verkkokirjasto.fi/web/arena>

Referințe bibliografice:

1. Augusta Riddy. Finland's new library speaks volumes about the world's most literate nation. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.newstatesman.com/spotlight/skills/2019/03/finland-s-new-library-speaks-volumes-about-world-s-most-literate-nation>

2. Antti Sauli. Tampere City Library's New Library on Wheels. Disponibil pe internet la adresa: https://www.libraries.fi/news/tampere-city-librarys-new-library-on-wheels?language_content_entity=en&fbclid=IwAR0p3PowEQSutMemc93FVte95YascXHryjTezlqxuLWpJImpXgdBUdGTBgI

3. Saammeko esitellä - uusi kirjastoautomme Kosmos! Disponibil pe internet la adresa: https://www.youtube.com/watch?v=qSjJwg_0y5c

4. Finnish Public Libraries Act (2016). Disponibil pe internet la adresa: <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2016/en20161492.pdf>

Sursa: <https://yle.fi/uutiset/3-11876270>

Sursa: <https://yle.fi/uutiset/3-11876270>

Sursa: <https://yle.fi/uutiset/3-11876270>

Sursa: <https://yle.fi/uutiset/3-11876270>

Principii pentru creșterea rațională a educatorilor în secolul XIX reflectate în „Cărticica Furnicilor” de Cristian G. Salzmann (în traducerea profesorului Petru Garboviceanu)

Elisaveta Drăghici
Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila
e-mail: draghicie.1@gmail.com

Introducere

Prezenta lucrare are ca referință ediția din 1897¹ urmărind: o analiză a locului ocupat în literatura pedagogică a secolului XIX, o prezentare a conceptelor susținute de Cristian G. Salzmann și investigarea prezenței acestei cărți în bibliotecile județene din zilele noastre (prin consultarea catalogului online).

Cartea, indiferent când a fost scrisă, își îndeplinește nestingherită menirea de a educa pe cel care are curiozitatea de a o deschide și a-i citi rândurile. Din perspectivă pedagogică cartea este un instrument folosit (de profesor sau de un autodidact) în procesul de educare. Educația, prin chiar conținutul semantic al cuvântului de origine latină, presupune „educarea, cultivarea, formarea”² și implică educarea copiilor (exersarea capacităților motrice, stăpânirea corectă a limbajului, acumularea informațiilor din diferite domenii etc.) sau educarea adulților (proces care se află în continuarea celui început în copilărie și care nu încetează niciodată). Un cadru particular îl reprezintă formarea profesională - acumularea cunoștințelor și formarea deprinderilor necesare pentru practicarea unei profesii.

Ocupațiile de educator, învățător, profesor (toate incluse în clasa învățământ) cer calități psiho-pedagogice dar și un set consistent de informații. Preocuparea de a oferi un act de educație cât mai bun se concretizează în existența a multor lucrări dedicate educației. Un exemplu este lucrarea germanului Cristian G. Salzmann, *Cărticica furnicilor sau metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*.

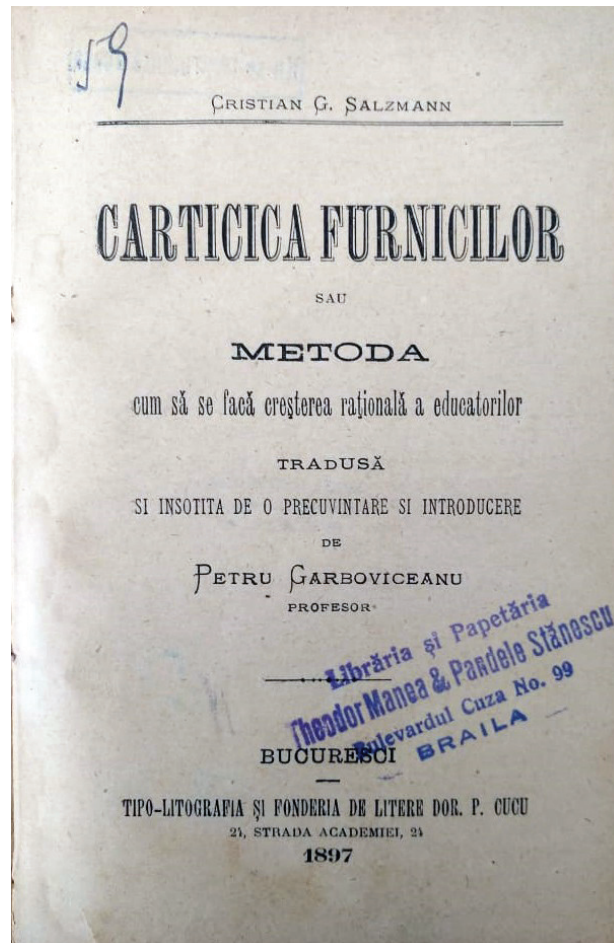
Studiul prezent urmărește relevarea importanței existenței unei literaturi dedicate celor ce doresc să devină educatori,

să ofere o incursiune în principiile educației și să evidențieze într-o manieră relativă prezența în timp a lucrărilor destinate pedagogiei, un exemplu particular fiind *Cărticica furnicilor*, ce a circulat în secolul XIX.

O aplecare asupra studierii cărților de pedagogie publicate de-a lungul timpului ne relevă evoluții ale pedagogiei ca știință, din perspectivă istorică și bibliofilă. Cartea destinată pedagogiei are propria istorie, permițând transmiterea informațiilor legate de evoluția învățământului și metodică pedagogică. *Cărticica furnicilor* este o carte ce a stat la baza formării a generații de educatori. Ea se regăsește în România într-un număr relativ mic de exemplare și corespunde perioadei de început a definirii pedagogiei ca disciplină.

Biblioteca Județeană Panait Istrati Brăila deține un exemplar al cărții menționate, inclusă în fondul Colecțiilor speciale. Titlul complet este: *CARTICICA FURNICILOR sau METODA cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*; are dimensiunile: 18x12cm. Responsabilitatea primară: Cristian G. Salzmann iar responsabilitate secundară: tradusă și însoțită de o precuvintare și introducere de Petru Garboviceanu, profesor. A fost publicată la București, la *Tipo-Litografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu*, în anul 1897. Conținutul se desfășoară pe 142 pagini și cuprinde:

Întâia precuvintare, A doua precuvintare, Viața și activitatea lui Salzmann, *Cărticica Furnicilor sau Introducere cum se poate face în mod rațional creșterea educatorilor*, de Cristian G. Salzmann, *Symbolum, Ce este educațiunea?, Ce trebuie să învețe un educator, Planul cum trebuie să se formeze educatorii, Concluziune*.

Sursa: Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila.
Colecții Speciale

Locul ocupat în literatura pedagogică a secolului XIX de Cărticica furnicilor

Cărticica furnicilor a fost publicată în anul 1806, în Germania și reprezintă, după afirmația lui Popescu Teiușan³, cea mai de seamă dintre lucrările scrise de Cristian G. Salzman.⁴

Germania depunea eforturi de a reface școlile după încheierea războiului de treizeci de ani (1618-1648) înființând școli primare atât la orașe cât și la sate, pentru băieți și chiar pentru fete.⁵ Numărul manufacturilor fiind în creștere, societatea se dezvoltă, cultura se revigorează și se elaborează diverse proiecte de învățământ. Totuși numărul școlilor din Germania era mic în perioada sf. sec. XVIII - sec. XIX, iar fabricile și uzinele care creșteau în număr aveau nevoie de lucrători care să cunoască carte⁶, fapt ce a dus la o preocupare de a se înființa noi școli.

În aceeași perioadă cu Salzman se fac cunoscuți Jean Jacques Rousseau (1712-1778), Johann Heirich Pestalozzi (1746-1827), Johann Basedow (1724-1790) și alții. Jean Jacques Rousseau lasă omenirii lucrări de răsunet precum: *Emil sau despre educațiune* (lucrare prin care susține ideea bunătății și purității native a omului)⁷ și *Contractul social*, iar Johann Heirich Pestalozzi scrie *Leonard și Gertruda*, *Cum își învață Gertruda copiii* considerând că educația îl pregătește pe om să ducă o viață în demnitate și cu dragoste pentru oameni.⁸

Popescu Teiușan spune că înaintea apariției lucrărilor lui Selzman, în Germania au mai apărut și alte lucrări de pedagogie și anume *Apel către filantropi și oameni avuți* (1768), propunându-se organizarea învățământului și *Manual elementar de educație* (1771), ce conținea îndrumări metodologice pentru educator, ambele scrise de Johann Basedow. Sub curentul filantropismului se înființează în Germania multe școli, contribuind la pregătirea reformelor pedagogice din secolul XIX.⁹

Curentul filantropismului încuraja „educația inimii, dezvoltarea în copil a dragostei de oameni”.¹⁰ Urmând modelul institutului din Dessau înființat de Basedow, au apărut mai multe institute în Germania, printre care și cel deschis de Cristian Salzman, în apropierea satului Schnepfenthal. Acesta s-a menținut până în secolul XX.¹¹ Școala funcționează și în zilele noastre: Salzmanschule Schnepfenthal (Salzman School Schnepfenthal).

În justificarea scrierii *Cărticelei furnicilor* Salzman spune că existau la vremea sa multe alte lucrări despre educarea copiilor, lipsind însă „introduceri de a educa pe educatori”.¹² Își exprimă îngrijorarea legată de introducerea de noi teorii în educație, fără ca acestea să fi fost aplicate încă, susținând ideea „de a se cugeta asupra faptului cum să se pună în practică ceea ce cunoaștem ca adevărat și bun despre educațiune”.¹³

Raportându-se la metoda Pestalozzi¹⁴, Salzman spune că „în partea principală ne potrivim unul cu altul și că numai în expresiuni ne deosebim. Tot ce am aflat deosebit la el îl am împrumutat și îl utilizez cu recunoștință”¹⁵ ca apoi să enumere ceea ce a utilizat din metoda Pestalozzi, respectiv: „desenurile sale liniare, în exercițiurile memoriale, în metoda calculului și în vorbirea în cor a măi multor școlari de odată”.¹⁶

Referindu-ne la apariția și dezvoltarea pedagogiei în România, momentul publicării lucrării lui C. Salzman în traducerea lui Garboviceanu corespunde etapei constituirii pedagogiei ca disciplină de studiu relativ distinctă (sec. XIX)¹⁷, perioadă în care se dezvoltă literatura de pedagogie: Simion Bărnuțiu (curs de pedagogie), Constantin Dumitrescu-Iași

(profesor de pedagogie și întemeietorul *Revistei pedagogice*), Spiru Haret (profesor, ministru al învățământului)¹⁸. Fondul de carte românească destinat pedagogiei crește contribuind la dezvoltarea pedagogiei ca știință.

De-a lungul timpului *Cărticica furnicilor* tradusă în limba română a fost publicată în trei ediții: 1928, 1984, 1987, fapt ce îndreptățește aprecierea că a fost solicitată de public, afirmație întărită de spusele traducătorului în *A doua precuvântare* cu privire la epuizarea rapidă a celor 1.000 de exemplare tipărite la prima ediție. Garboviceanu spune în *Întâia precuvântare* că această carte i-a fost menționată de Dem. A. Sturdza (fost ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice) cu recomandarea de a face traducerea, „ca o lucrare care ar merita să facă parte din biblioteca noastră pedagogică”.

O dovadă a impactului acestei cărți în secolul XIX în România este faptul că, pe lângă vânzarea rapidă și retipărirea ei, s-au publicat și în reviste pedagogice fragmente din *Cărticica furnicilor*, de exemplu în *Revista Lumina pentru toți*, este publicat capitolul *Ce trebuie să învețe un educator?*¹⁹

După cum afirmă Găvănescu, Cristian G. Salzman rămâne în literatura de specialitate ca precursor al lui Basedow, un exemplu de pedagogie ce caracterizează curentul filantropic și, așa cum menționează și alți autori, ceea ce trebuie să reținem din pedagogia lui Salzman este: „când vedem lipsa unui efect și de succes a influenței noastre, să căutăm cauza mai întâi în noi, și apoi în copil”.²⁰

Conceptele pedagogice și planul de formare a educatorilor din perspectiva lui Cristian G. Salzman

Cărticica furnicilor conține constatările desprinse de autor în munca sa directă cu copiii. Deși afirmă că a citit prea puțin, reiese din lectura cărții că este bine documentat din scrierile acelei vremi, dar se limitează la a consemna ceea ce a extras din cugetările, observațiile și lucrul său.

Pornește de la credința că „în nici o clasă de oameni nu affi tu măi multă dispozițiune pentru tot ce e bun, ca la copii”²¹ arătând natura pură a sufletului și dorința copiilor de face bine. Face un portret al copiilor, asemuindu-i cu „o ceară, care ia orî și ce formă, ce vreî să-î dai”²², în opoziție cu natura adultului, care „se aseamănă unei marmore, ce trebuie lucrată cu mare atențiune și în care după o lungă și obositoare muncă adesea se izbește de o vîină, care face imposibilă orî și ce lucrare măi departe”.²³

În capitolul *Symbolum*, Selzman vorbește despre semnificația unui formular ca simbol²⁴ pe care să-l ofere celor care se hotărăsc să urmeze profesiunea educației. După cum declară autorul, „simbolul meu este scurt și sună astfel: *Educatorul trebuie să caute în sine însuși motivul tuturor greșelelor și vițiilor școlariilor săi*”.²⁵

Acest simbol exprimă pe deplin filosofia autorului pentru a forma tinerii educatori, pregătindu-i a vedea în „vițiile școlariilor” un rezultat al pedagogiei utilizate de educator, un rezultat al acțiunilor sale în relația elev-educator. Autorul invocă ca trăsături necesare unui bun educator: a) *tenacitatea* în a corecta un comportament rău; b) *tonul* cu care vorbește educatorul, căci, spune Salzman elevii „sunt înclinați de a fi conduși măi mult prin sentiment, de cât prin rațiune”²⁶, și invită educatorii să renunțe la efectele „tonului corporal”, adică la „loviți cu bastonul și cu pălmuiți”²⁷; c) *puterea exemplului* (exemplul dat de educator fiind mai puternic decât sfatul său); d) *acceptarea firii copiilor* (doritori să vorbească, dornici de joacă, etc.), a personalităților lor, „caracterul și talentele” și nu tratarea lor după

reguli de la care copii nu au voie să se abată sau așteptând de la un copil o conduită anume. Acest simbol elaborat de Salzman pentru educatori este bine venit și pentru părinții, căci Salzman recunoaște că și părinții sunt educatorii pentru copiii lor.

În procesul de definire a educației (Capitolul *Ce este educațiunea?*) nedorind să facă o comparație a opiniilor referitoare la educație de la Aristotel până la Pestalozzi, Salzman preferă să-și facă cunoscută propria părere. El definește educația astfel: „educațiunea e dezvoltarea și exersarea puterilor copilului”²⁸, considerând că la naștere suntem înzestrați cu puteri care se dezvoltă pe parcurs.

Salzman prezintă, în manieră personală, ceea ce numim azi stadiile dezvoltării umane: cucerirea independenței fizice/mobilitatea, cunoașterea mediului (a lucrurilor ce-l înconjoară) ce produc „impresii”²⁹, ulterior dezvoltându-se „facultatea de a le simți, de a-și face reprezentări despre ele”³⁰ și în consecință se dezvoltă „sensibilitatea, memoria și imaginațiunea”³¹. Ultima care se manifestă este „inteligenta prin judecățile ce le face asupra lucrurilor ce cad sub sensuri”³². În viziunea pedagogului german rațiunea se arată activă numai după ieșirea din copilărie.

Autorul consideră că educarea copilului în sensul dezvoltării treptate a abilităților implică un model de „educație rațională”. Natura este cea care stabilește ordinea în care se intervine cu ajutor pentru a dezvolta „puterile” (însușirile), conchide Salzman periplul său de definire a educației.

În capitolul *Ce trebuie să învețe un educator*, Salzman susține credința educatorilor vremii sale, aceea că educația copilului trebuie să înceapă încă de la naștere, iar rolul unui educator începe când elevii au vârsta de 5 ani. Autorul este de părere că educarea copilului, în sensul dezvoltării treptate a abilităților, implică un model de educație rațională, oferind un conținut a ceea ce trebuie să facă educatorul cu copiii.

Recomandă educatorilor să urmărească dezvoltarea fizică a copiilor și sănătatea corporală; educatorul trebuie să „priceapă cum să întrețină energia lor sau sănătatea corpului”³³. Salzman a observat că pentru „conservarea sănătății” școlarii aceștia trebuie să deprindă o viață mai aspră, să se miște zilnic în aer liber, să mănânce lucruri simple și să facă băi reci și exerciții de înotat.³⁴ Recomandă același ritm de „întărire” și educatorilor, să facă multă mișcare, să stea în aer liber alături de copiii lor, iar aceștia vor avea un model de urmat, nemaifiind nevoie să explice utilitatea acestor mișcări.

Consideră că trebuie exersate memoria, imaginația și inteligența și pune accent pe atracția copiilor față de „obiecte

intuitive”³⁵, pe lucruri care-i înconjoară precum animalele (un șoarece, un pește, o vrabie etc.) și plantele, ei nefiind preocupați de corpul lor. Salzman vorbește despre *intuire*³⁶ și prezintă două căi de a face „intuițiunea”: „mai întâi povestesc școlarii mei ce am observat eu însuși la pasăre (un canar) și al doilea stimulându-i, ca să observe ei înșiși. În cel d’ânti caz’ mi exercit ale mele puteri, iar în al doilea pe ale copiilor”³⁷. Avantajele învățării intuitive sunt: oferă copiilor atracție (așa pot exersa atenția asupra unui obiect); deprinde ochiul de a studia profund și nu superficial; se formează reprezentări juste despre lucrurile intuite; memoria devine activă; imaginația se dezvoltă prin formularea exactă a imaginii obiectului; inteligența prin dezvoltarea judecății asupra, prin căutarea asemănărilor și deosebiriilor.

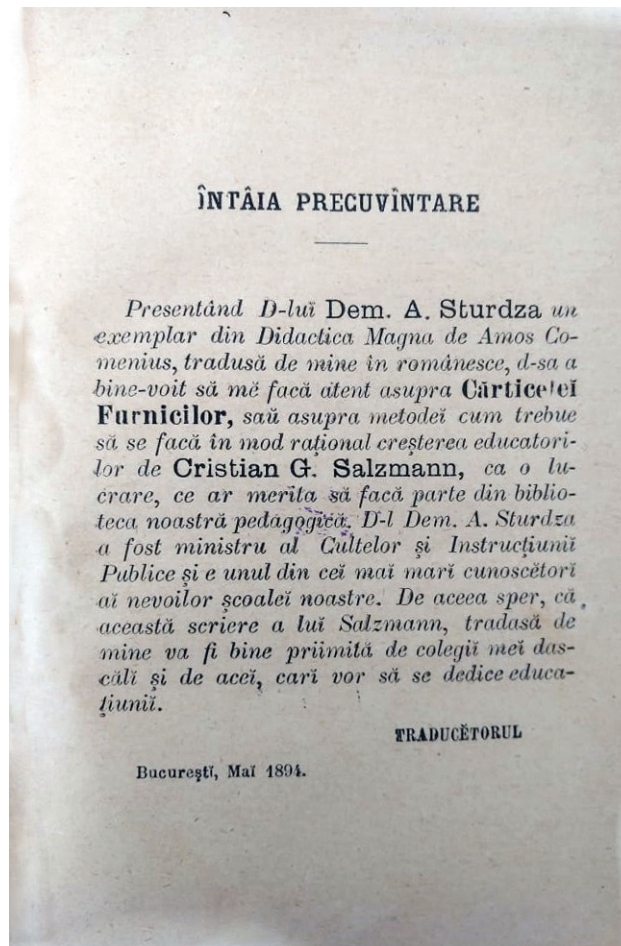
Prezintă exemple practice de lecții de botanică, zoologie, instruire a producției inteligenței umane (ex: instrumente), redând dialogul pedagog-elev, exemple pe care viitorii educatori să le poată aplica în munca lor. Afirmă că, indiferent de materiile predate (dacă îi vor fi utile sau nu în viitor) se obține dezvoltarea puterilor (facultăților) copilului: sensibilitatea, memoria, imaginația și inteligența.

Salzman consideră că în învățarea limbii nu trebuie să se înceapă cu gramatica, mai importantă fiind la început lectura, pentru a dezvolta sufletul copilului. Recomandă utilizarea metodei pestalozziene: din timp în timp să pronunțe în cor, ceea ce le-a spus educatorul, copii fiind astfel activi, încurajați să vorbească tare și memorează lecția.

Recomandă stimularea copiilor să se joace și chiar să li se ofere unelte de joacă. Educatorul ar putea să îi sfătuiască și să le arate cum să construiască singuri lucrurile dorite, la început, să construiască „felurite lucruri de joc și în urmă de instrumente și obiecte în adevăr utile, e o

ocupațiune, atât de plăcută și folositoare în cât o consider ca o trebuință indispensabilă pentru toate institutele, unde aș să se educe copiii în mod rațional”³⁸. Încurajează prezența copiilor în ateliere, să confecționeze obiecte, având convingerea că „un om care nu și-a deprins mâinile în tinerețe cu felurite lucrări (...) încontinuu depinde de alți oameni”³⁹.

Salzman susține educația morală și formarea deprinderii spre moralitate a copiilor și afirmă că în lipsa acestora educația nu-și atinge scopul. El consideră că la „porunci și interziceri” copilul reacționează prin indignare și aversiune și sfătuieste să fie lăsat copilul să descopere binele și va ajunge să-l facă de la sine, devenind bun⁴⁰, iar învățătorul să-și formeze școlarul

Sursa: Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila. Colecții Speciale

În așa fel încât să dorească singur binele. Pentru reușită educatorul trebuie să: spună copilului întotdeauna adevărul și să-i dea o justă idee despre datoriile sale; să-l ajute să înțeleagă bine adevărul: și un exemplu de lecție de morală: cheile de la dulapuri pierdute de copii (secretul reușitei lecției de orală: să-i captivezi și să atragi atenția lor, să cunoască valoarea cheii, să priceapă datoria de a păstra cheia. Pedagogul german subliniază că de mare valoare este modul de predare al învățătorului: a vorbi cu convingere și pătrundere, să argumenteze în așa fel încât să înlăture îndoiala.

Esential este planul propus de Cristian Salzmann în formarea educatorilor, cu două componente: unul referitor la instituții de formare a educatorilor, iar cel de al doilea, la planul individual al unei persoane ce caută desăvârșirea ca dascăl. (a se vedea capitolul: *Planul cum trebuie să se formeze educatorii*).

Salzmann arată că este nevoie de o școală pentru educatori, în care aceștia să învețe despre profesie, în care să predea profesori de pedagogie, „profesori de anatomie (care să aibă cadavre ca material didactic), profesor de medicină (care să ofere lecții despre boli și „mijloace de vindecare”). Recomandă să se înființeze o bibliotecă cu sală de lectură, în care să fie toate scrierile despre educație și reviste (pentru a afla ce este nou în arta educației). Dacă este posibil, să se înființeze și un teatru, pentru ca educatorii să prezinte piese (pentru că „s-ar deprinde cum să aibă mima, tonul și ținuta corpului”) și o grădină, unde să se cultive plante.⁴¹ Recunoaște că un astfel de plan costă mult dar, aduce ca argument: „educațiunea însă nu e tot ce poate fi mai însemnat pentru stat?”⁴²

Nu ignoră dificultățile care apar în realizarea unui astfel de plan: s-ar aduna cu greu sumele necesare pentru înființarea unui institut; este nevoie de timp pentru a fi realizabil; nu are convingerea că educatorii formați ar „fi în stare să educe un copil cum se cuvine”⁴³, aceștia având doar o cultură multilaterală, putând să scrie și să vorbească despre educație.

Nu detaliază acest plan, arătându-și și neîncrederea în realizarea lui. Dedică următoarele pagini unui alt plan, de educare personală, cu sloganul „Educă-te pe tine însuși!”, destinat persoanelor ce doresc să devină educatori. Planul cuprinde următorii pași:

Fii sănătos! – recomandă ca fiecare să-și fortifice organismul, să fie „cumpătat și sobru”, „să dedice ziua muncii și noaptea repausului”⁴⁴

Fii totdeauna vesel! – afirmă: „într’o oră veselă e cine-va a tot puternic între ai săi școlari”⁴⁵

Învăță cum să vorbești și să umbli cu copii – recomandă să se petreacă mult timp în compania copiilor, cărora să le povestească istorii. Salzmann prezintă mici secrete cu care să atragi copiii: cum să le vorbească un educator, oferă sfaturi pentru relatarea unei povești (însuflețirea ei), modul de alegere a poveștilor.

Învăță cum să te ocupi cu copiii – mai ales prin folosirea jocului pentru ca să se obțină dragostea copiilor, pentru a-i apropia și pentru a pătrunde în interiorul copiilor.

Silește-te să dobândești cunoștințe clare despre producțiile naturii - recomandă studiul în natură, ale lucrurilor realizate de om, a celor care sunt în jurul copiilor.

Învăță să cunoști producțiile ocupației umane – obiectele realizate de om oferă material variat pentru convorbirea instructivă cu copii.⁴⁶

Învăță cum să-ți întrebuițezi mâinile: educatorul să exerseze deprinderile și să execute el diferite lucrări care îi sunt utile în educație: pliatul hârtiei, împletitul, grădinaritul, lucrul în lemn sau mucava (presupun folosirea uneltelor, unele activități sunt curate, permit dezvoltarea mușchilor). Salzmann recomandă ca mai întâi educatorul să învețe aceste îndeletniciri, ca apoi să le poată arăta elevilor săi cum se face.

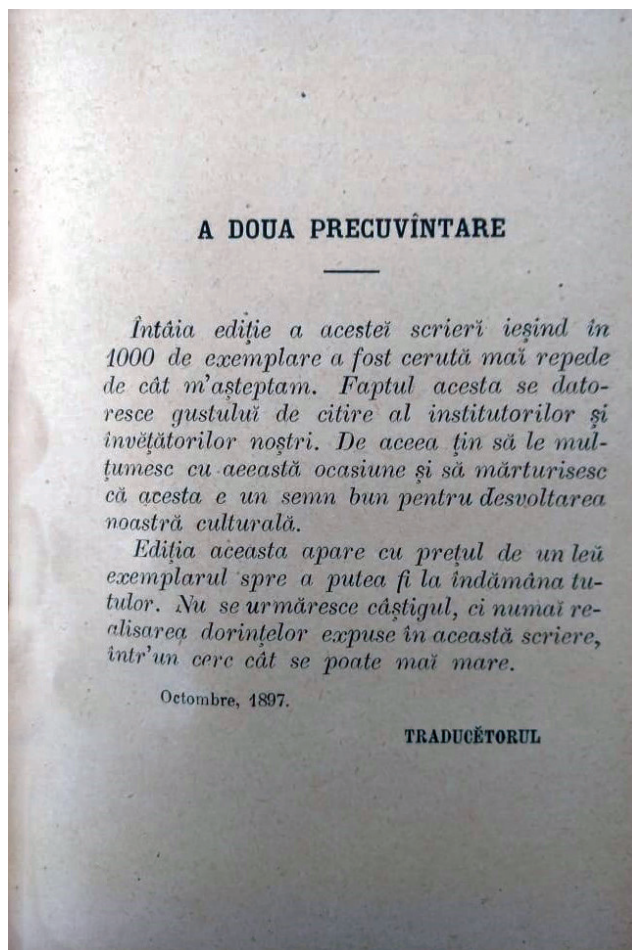
Deprinde-te de a-ți ocupa timpul cu economie: recomandă trezitul dis-de dimineață, lectura pentru a „procura mai mult material pentru cugetare”⁴⁷ (mai ales „citirea cumpătată”, urmată de cugetare și observarea naturii), frecventarea societății cu măsură, renunțarea la patima de a juca cărți) astfel încât să rămână timp pentru formarea ca educator.

Caută de a intra în relațiune cu o familie sau cu o societate de educațiune ai cărei copii sau școlari se deosebesc printr-o sănătate excelentă – a învăța cum se întreține sănătatea copiilor și crede Salzmann că un educator trebuie să cunoască trei lucruri: „ce le lipsesc, ce le-a cauzat boala și mijlocul simplu prin care se poate

înlătura desordinea din corp”⁴⁸

Caută să-ți însușești o dexteritate cu care să poți aduce pe copii la intima convingere despre ale lor datorii, căci pedagogul german susține că „de îndată ce există convingerea, atunci rezultă și deciziunea pentru îndeplinirea datoriilor”⁴⁹

Lucrează totdeauna așa, cum ai dori să lucreze ai tăi școlari căci a observat Salzmann că „fiecare copil are o înclinațiune de a lucra așa după cum vede că se lucrează și e mai aplicat de a mai imita lucrări, de cât de a urma sfaturi și prescripțiuni”⁵⁰ Educatorul este un model pentru elevii săi, ca urmare el trebuie să fie atent ce transmite, căci ei vor adopta felul de a vorbi și virtuțile.

Sursa: Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila.
Colecții Speciale

Salzmann *concluzionează* cu constatarea că nu orice persoană este construită a deveni educator, de a lucra cu copiii. Invită doritorii să urmeze recomandările din cărțile sale, de a-și testa abilitățile în relația cu copiii și de a vedea reacțiile lor dar și de a-și măsura propriile sentimente față de această muncă.

Recunoscând rolul înclinației native de a lucra cu copiii (a constructului psihologic sau ceea ce numim în limbajul comun acum *a avea tact pedagogic*), Salzmann, un reprezentant al epocii sale, invocă Providența ca hotărâtoare în alegerea acestei profesii, cu îndemnul: „ascultă de semnul Providenței și dedică-te ocupațiunii la care te simți chemat. Veți lucra cu plăcere și veți produce cu aceasta multe lucruri bune”⁵¹ recomandând ca cei care nu se simt în largul lor printre copii, să nu urmeze această ocupație. În schimb, cei ce simt bucurie atunci când lucrează cu copii, care constată din partea copiilor că se leagă sufletește, că îl urmează cu ușurință, atunci spune Salzmann „conducătorul lumii te a chemat la educațiunea lor”⁵². Răsplata muncii de educator: „vei găsi în cercul școlărilor tăi totdeauna veselie, vei vedea fructele abundente din lucrările tale”. Aceste roade au menirea a asigura „un însemnat contingent pentru prosperitatea binelui familii umane”⁵³.

Mențiuni referitoare la prezența acestei cărți în bibliotecile județene din zilele noastre

Accesul la informație este o prioritate pentru bibliotecile publice - consultarea catalogului realizându-se fie prin consultarea fișelor, fie prin consultarea electronică. Câte exemplare ale acestei cărți mai sunt în țară și ce alte cărți ale lui Salzmann se regăsesc în bibliotecile publice - iată două întrebări cărora am încercat să le aflăm un răspuns.

Consultând catalogul online al bibliotecilor județene⁵⁴ (în octombrie 2018) am constatat că se regăsește *Cärticica furnicilor* în 10 biblioteci județene (un exemplar din 1894, șapte exemplare din 1897 și cinci exemplare tipărite în 1928). Sunt biblioteci care au două ediții și chiar trei, iar o alta are patru exemplare ale ediției din 1928.

Se regăsesc și alte lucrări ale lui Cristian Salzmann (fie traduse în română, fie în germană) în 7 biblioteci, cea mai răspândită fiind *Cärticica racului* (1928).

Biblioteca Centrală Universitară deține cele trei ediții ale *Cärticelei furnicilor*, precum și alte lucrări ale lui Salzmann. Nu trebuie să uităm probabilitatea ca unele școli (licee pedagogice, facultăți, alte licee cu tradiție) să dețină acest titlu reprezentativ al cărții de pedagogie.

Concluzii

„Urmați sfatul unui bătrân educator și studiați mai mult lumea vizibilă”⁵⁵ susține Salzmann, fiind adept al educației intuitive. Pe lângă aceste cuvinte care ar trebui să producă efect asupra oricărui educator (mai ales în contextul în care învățământul se centrează pe concepte abstracte), aș putea spune că uneori este necesar să citim cărți ce au apărut cu zeci de ani în urmă, tocmai pentru a ne arăta simplitatea unor lucruri, simplitate care poate avea efecte mai puternice decât orice teorie sofisticată.

Prețuirea acestor cărți, care au rămas în număr mic pe rafturile bibliotecilor, este esențială, căci ele sunt mărturii ale evoluției unui domeniu. Promovată la momentul apariției în România (căci traduceri ale acesteia s-au publicat și în reviste ale vremii) s-a făcut posibilă cunoașterea acesteia.

Cärticica furnicilor este un profund sfătuitor pentru educator, acesta găsind aici recomandări practice pentru desfășurarea lecțiilor sale, pentru stabilirea unei bune

comunicări cu elevii și mai ales pentru a-i face pe aceștia să iubească școala și educatorul.

Ca exemplu de carte de pedagogie, *Cärticica furnicilor* se remarcă prin limbajul explicit, prin exemplele concrete descrise de autor cu privire la modalități de raportare la copii atunci când se desfășoară procesul educativ, toate având menirea de a crește abilitățile educatorilor dar și de a oferi o imagine asupra acestei profesii pentru acei tineri care doresc să se inițieze în această profesiune. Această lucrare, destinată celor care doreau să se formeze ca educatori a completat biblioteca de pedagogie în secolul XIX, astăzi reprezentând un moment în evoluția literaturii de specialitate.

Ca document de bibliotecă, *Cärticica furnicilor* este un exemplar de carte modernă, ce a circulat între țări, răspândind cunoaștere și metode raționale de învățare. Este cu atât mai prețioasă cu cât conține experiențele unui educator ce și-a dedicat viața educării copiilor, conținutul ei contribuind la dezvoltarea pedagogiei, ca domeniu fundamental.

Note:

1. Exemplarul pe baza căruia am scris acest articol face parte din fondul de carte al Bibliotecii Județene „Panait Istrati” Brăila - Compartimentul Colecții Speciale: SALZMANN, Cristian G... *Cärticica furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*. București: Tipo-litografia Dor D. Cucu, 1897. Cota: IA970
2. MACAVEI, Elena. *Pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1997, p. 12
3. POPESCU TEIUȘAN, Ilie. *Istoria pedagogiei pentru școlile normale*. Craiova: Editura „Scrisul românesc” S.A., [1942], p. 151.
4. Cristian G. Salzmann (1744-1811), cel mai de seamă filantropist, după ce predă 3 ani la școala de la Dessau, înființează în 1785, un institut într-un mediu rural, la Schnepfenthal, după modelul filantropist. (Teiușan, [1942], p. 151.
5. ROLLER, Mihai; BĂLĂNESCU, I.N.; BERCA, I.; WEIGL, E. *Istoria pedagogiei*. București: Editura de Stat, 1949, p. 135.
6. *Ibidem*, p. 155
7. MACAVEI, Elena. *Pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1997, p. 104
8. *Ibidem*, p.105
9. POPESCU TEIUȘAN, Ilie. *Istoria pedagogiei pentru școlile normale*. Craiova: Editura „Scrisul românesc” S.A., [1942], p. 149-150
10. ROLLER, Mihai; BĂLĂNESCU, I.N.; BERCA, I.; WEIGL, E. *Istoria pedagogiei*. București: Editura de Stat, 1949, p. 159.
11. *Ibidem*, p. 160
12. SALZMANN, Cristian G. *Carticica furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*. București: Tipo-Litografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, 1897, p. 10-11.
13. *Ibidem*, p. 11
14. Iohann Heinrich Pestalozzi (1746-1827), pedagog, înființează un institut particular de educație, unde învață și educă copii sărmani și dezvoltă o metodă de educație care îi poartă numele. (Popescu Teiușan, [1942], p. 173-176)
15. SALZMANN, Cristian G. *Carticica furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*. București: Tipo-Litografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, 1897, p. 14.

16. *Ibidem*, p. 14
17. Sorin Cristea, în definierea pedagogiei, prezintă 3 etape în procesul de apariție și dezvoltare a pedagogiei în România: a) etapa constituirii pedagogiei ca disciplină de studiu relativ distinctă (sec. XIX); b) etapa constituirii pedagogiei ca știință a educației (prima jumătate a sec. XX); c) etapa evoluției pedagogiei la nivelul unui discurs epistemic specific științelor pedagogice/educației (1970-1990) (Cristea, 2000, pp. 286-288).
18. CRISTEA, Sorin. *Dicționar de pedagogie*. Chișinău-București: Grupul Editorial Litera, Editura Litera Internațional, 2000, p. 286.
19. *Revista Lumina pentru toți*, Anul IX, 1-31 Mai 1894, No. 12, disponibil la: http://documente.bcuculuj.ro/web/bibdigit/periodice/luminapentrutoti/1894/BCUCLUJ_FP_279569_1894_009_012.pdf, accesat la data: 16.10.2018.
20. GĂVĂNESCU, I. *Istoria pedagogiei moderne. Teoriile și instituțiile de educație din timpurile vechi până în zilele noastre (Partea III: secolul XVIII-lea și începuturile secolului XIX-lea)*. Iași: Tipografia Națională, 1902, p. 198.
21. SALZMANN, Cristian G. *Carticica furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*. București: Tipografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, 1897, p. 4.
22. *Ibidem*, p. 4
23. *Ibidem*, p. 4
24. Asemenea formularului primit de cei care se hotărâu să se creștineze, formular ce purta numele de simbol, explică Salzmann (p. 15).
25. SALZMANN, Cristian G. *Carticica furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*. București: Tipografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, 1897, p. 16.
26. *Ibidem*, p. 21
27. *Ibidem*, p. 23
28. *Ibidem*, p. 43
29. *Ibidem*, p. 46
30. *Ibidem*, p. 46
31. *Ibidem*, p. 46
32. *Ibidem*, p. 46
33. *Ibidem*, p. 48
34. *Ibidem*, p. 51
35. *Ibidem*, p. 56
36. INTUIÍ, *intuiesc*, vb. IV. Tranz. A înțelege sau a sesiza ceva prin intuiție; a pătrunde repede în esența problemelor, a fenomenelor etc. pe baza unor cunoștințe temeinice și a experienței anterior acumulate. – Din it. intuire, lat. intueri. (<https://dexonline.ro/definitie/intui>).
37. SALZMANN, Cristian G. *Carticica furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*. București: Tipografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, 1897, p. 59.
38. *Ibidem*, p. 81
39. *Ibidem*, p. 82
40. *Ibidem*, p. 88
41. *Ibidem*, pp. 100-101
42. *Ibidem*, p. 101
43. *Ibidem*, p. 102
44. *Ibidem*, p. 103
45. *Ibidem*, p. 105
46. *Ibidem*, p. 120
47. *Ibidem*, p. 124
48. *Ibidem*, p. 131

49. *Ibidem*, p. 132
50. *Ibidem*, p. 136
51. *Ibidem*, p. 141
52. *Ibidem*, p. 142
53. *Ibidem*, p. 142
54. Trei biblioteci județene din țară nu aveau catalogul online accesibil la data 16.10.2018.
55. SALZMANN, Cristian G. *Carticica furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*. București: Tipografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, 1897, p. 76.

Bibliografie:

- CRISTEA, Sorin. *Dicționar de pedagogie*. Chișinău-București: Grupul Editorial Litera, Editura Litera Internațional, 2000.
- GĂVĂNESCU, I. *Istoria pedagogiei moderne. Teoriile și instituțiile de educație din timpurile vechi până în zilele noastre (Partea III: secolul XVIII-lea și începuturile secolului XIX-lea)*. Iași: Tipografia Națională, 1902.
- MACAVEI, Elena. *Pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1997.
- POPESCU TEIUȘAN, Ilie. *Istoria pedagogiei pentru școlile normale*. Craiova: Editura „Scrisul românesc” S.A., [1942].
- ROLLER, Mihai; BĂLĂNESCU, I.N.; BERCA, I.; WEIGL, E. *Istoria pedagogiei*. București: Editura de Stat, 1949.
- SALZMANN, Cristian G. *Carticica furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor*. București: Tipografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, 1897.
- Dicționarul explicativ al limbii române. Disponibil pe internet la adresa: <https://dexonline.ro/definitie/intui>
- Revista Lumina pentru toți*, Anul IX., 1-31 mai, No. 12, 1894. Disponibil pe internet la adresa: http://documente.bcuculuj.ro/web/bibdigit/periodice/luminapentrutoti/1894/BCUCLUJ_FP_279569_1894_009_012.pdf

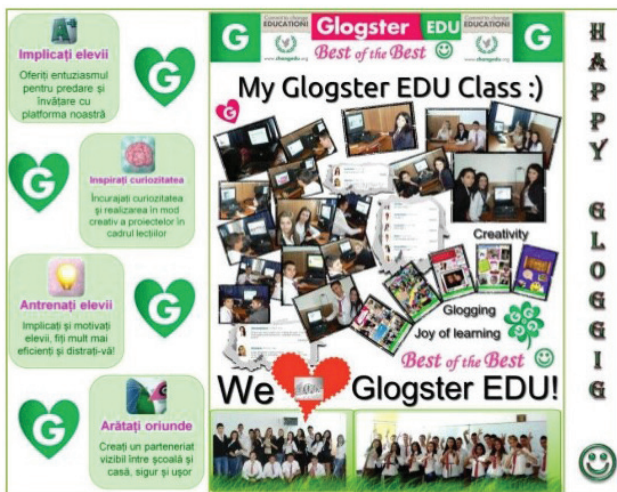
Platforme educaționale virtuale

Mihaela Cotfas, bibliotecar
Școala Gimnazială Nr. 135, București
e-mail: mihaelacotfas@yahoo.com

Chiru Paula Luiza, bibliotecar
Școala Gimnazială Nr. 142, București
e-mail: chiru_paula@yahoo.com

Disciplinele de tehnologia informației și a comunicațiilor vin în sprijinul celorlalte discipline, compartimente de serviciu, ele fiind cele care dezvoltă competențele digitale ale elevilor, competențe atât de necesare în digitalizarea procesului de învățământ, precum și în formarea personală și profesională a elevilor. În sprijinul acestei afirmații, vom prezenta câteva platforme utile în activitatea de predare - învățare - evaluare.

Sursa: <https://pt.slideshare.net/loryrous/glogster-edu-creativity-is-learning>

Un exemplu de platformă web 2.0 ce permite utilizatorilor să încarce cu ușurință fotografii, clipuri video, texte, audio, oferind posibilitatea creării unui mediu unic online, interactiv îl reprezintă platforma Glogster. Aceasta poate fi accesată la adresa: <http://edu.glogster.com/> și reprezintă:

- un mediu digital creativ pentru profesori și elevi, cu scopul de a-i ajuta pe elevi în procesul învățării și de a face acest lucru într-un mod mai distractiv;
- o interfață simplă și ușor de conceput pentru a introduce elevilor conceptele de bază;
- o serie de mecanisme de lucru în echipă pentru a permite utilizatorilor să publice și să le împărtășească altora propriile creații;
- un valoros instrument de învățare în care pot fi integrate mai multe discipline de bază, inclusiv matematică, știință, istorie, tehnologie, artă, fotografie, muzică etc.

O platformă de învățare virtuală, digitală adresată tuturor indiferent de vârstă, sex, nivel de pregătire, tip al școlii, locație etc. este Kahoot!, o platformă gratuită de învățare bazată pe joc și tehnologie educațională, accesibilă la adresa <https://kahoot.com/>. Lansată în martie 2013 în Norvegia, Kahoot! este acum

Sursa: <https://delaruecaapluma.wordpress.com/2019/01/28/aprendizaje-ludico-con-los-santos-del-carmelo-gamificacion-y-m-learning/>

folosită de peste 50 milioane de oameni din 180 de țări. A fost proiectată pentru a fi accesibilă la clasă și în alte medii de învățământ din întreaga lume. Platforma este utilă pentru a implica elevii în concursuri pe diferite teme, la orice disciplină sau pentru a consolida/evalua noțiunile dobândite la clasă. Pentru aceasta se pot folosi testele existente pe platformă sau fiecare utilizator are posibilitatea să își creeze propriile teste. Participarea elevilor se face cu ajutorul unui dispozitiv conectat la Internet: computer, telefon, tabletă etc. necesar pentru a selecta răspunsul/răspunsurile corecte. Conectarea la test se face prin introducerea de către elevi a codului PIN furnizat de profesorul care l-a propus. În stabilirea câștigătorului contează corectitudinea răspunsului și rapiditatea cu care s-a răspuns.

Expeditions - aplicația pentru excursii virtuale la clasă - este o platformă dezvoltată de Google care oferă profesorilor posibilitatea să ducă elevii și studenții în excursii virtuale în diverse locuri din lume, de la muzee, excursii subacvatice și chiar explorări în spațiu, totul prin integrarea de conținut de tip realitate virtuală în curricula existentă pentru diverse discipline (de ex. științe, istorie, artă, literatură și limbi străine și multe altele). Peste un milion de elevi și studenți din unsprezece țări folosesc Google Expeditions, în timp ce 83% dintre profesori consideră că realitatea virtuală

poate avea un efect pozitiv asupra elevilor. Aplicația pentru educație Expeditions oferă o serie de colecții de panorame de realitate virtuală 360° și imagini 3D însoțite de detalii, puncte de interes și întrebări care le fac ușor de integrat în curricula școlară. Google consideră realitatea virtuală un instrument digital care are puterea să transforme și să inoveze predarea și învățarea și de aceea lucrează împreună cu parteneri de prestigiu la crearea de conținut educațional personalizat pentru platforma Expeditions (de exemplu muzeele partenere Google Cultural Institute, inclusiv din România). Google Cultural Institute Explorează colecții de artă și cultură din peste 1000 de muzee din toată lumea, inclusiv din România; YouTube Edu Descoperă, vizionează și distribuie videoclipuri educaționale utile pentru predare; Khan Academy; una dintre cele mai cunoscute platforme de învățare digitală din lume GO-LAB Laboratoare de știință online: astronomie, fizică, geografie, biologie și matematică; Space Awareness Explorează spațiul cu resurse educative, articole, jocuri și interviuri în 11 limbi; Hour of Code Sărbătoriți Ora de programare, activități pentru elevi și resurse pentru profesori; World Education Games - Cea mai mare competiție de jocuri educaționale din lume.

Sursa: <https://educraft.tech/google-expeditions/>

Platforma educațională mykoolio.com se bazează pe o tehnică de predare modernă. Aceasta diferă foarte mult de cea clasică, fiind sub forma unor jocuri educative interactive unde consolidarea cunoștințelor constituie un rol foarte important, iar evaluarea se realizează într-o manieră atractivă și adaptată nevoilor elevilor. Prin această nouă metodă, copilul nu mai este doar simplu ascultător al lecțiilor, el poate lua parte la procesul de predare. De asemenea, are și posibilitatea de a reveni la anumite informații ori de câte ori dorește și poate selecta exact ceea ce consideră el că trebuie să aprofundeze.

Sursa: https://www.mykoolio.com/noutati/am_lansat_mykoolio_2_0.html

Sistemele de învățare în format electronic reprezintă cel mai modern mod de pregătire profesională, fiind, în același timp, mult mai deschis și mai accesibil decât toate modalitățile

clasice de predare. Mai mult decât un tip nou de educație și formare la distanță, un sistem e-learning este o soluție de business, o opțiune de succes pentru instituțiile care oferă cursuri de formare. În vederea implementării unui sistem e-learning, comparația între diverse soluții de pe piață poate fi făcută printr-o serie de indicatori definitorii:

- scală: numărul participanților implicați într-o activitate de învățare pe o durată determinată;
- percepție: calitatea tehnică a materialelor primite de participanți;
- simetrie: gradul în care se poate focaliza atenția pe fiecare participant;
- interactivitate: durata minimă în care se poate obține un răspuns într-o interacțiune;
- mijloace: avantajul de mijloace/instrumente de lucru de care dispun participanții pentru învățare și comunicare;
- control din partea subiectului: gradul în care subiectul poate fi activ, poate colabora cu alți subiecți sau cu profesori pentru atingerea obiectivelor de învățare;
- capacitatea de integrare: posibilitatea de a prezenta informații în diverse moduri și din diverse surse;
- costuri: cheltuielile unui subiect pentru atingerea unui set stabil de obiective;
- timp: posibilitatea parcurgerii conținutului în ritm propriu;
- flexibilitate: ușurința cu care se pot aduce ameliorări pe parcursul programului.

Cu ajutorul unui instrument simplu de tip grilă, prin umărirea indicatorilor prezentați anterior se poate realiza o analiză comparativă între anumite soluții de e-learning: se acordă un punctaj de la 0 la 4 (respectiv, de la 0 la 6 sau de la 0 la 10, în funcție de rigurozitatea comparației), pentru fiecare element luat în calcul, unde 0 înseamnă absența caracteristicii, iar 4 (6 sau 10) înseamnă că indicatorul satisface deplin așteptările. În funcție de importanța pe care instituția o acordă unor anumite elemente, se poate trece la o analiză pe caracteristici. Dacă flexibilitatea unui sistem este de maximă importanță, datorită cererii în continuă schimbare de pe piața de formare sau din cauza perimării rapide a informațiilor în domeniul vizat, atunci se poate chiar renunța la celelalte elemente. Soluțiile e-learning nu elimină complet modalitățile clasice de predare, dar le vor eficientiza, fiind mult mai atractive și, prin imagini, animație și filme video, cursanții pot înțelege procese pe care un profesor nu le-ar putea explica folosind doar „creta și tabla de scris”.

„Un scop formulat simplu, concis și precis este mai ușor de mentalizat și de transpus în fapte decât un scop descris stufos și inexact”. (Herbert Harris)

Bibliografie:

1. Glogster Educational Content: Disponibil pe internet la adresa: <http://edu.glogster.com/>
2. Kahoot. Disponibil pe internet la adresa: <https://kahoot.com/>
3. Resurse educaționale și programe pentru școala viitorului. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.eduapps.ro/resurse-educationale/>
4. MyKoolio 2.0-soluția completă pentru școala online. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.mykoolio.com/>
5. Pătrașcu Costela. Rolul platformelor educaționale în formarea profesională a elevilor
6. Dobre Iulia. Studiu critic al actualelor sisteme de e-learning

Victor Petrescu la 80 de ani

prof. univ. emerit Mircea Regneală
e-mail: m_regneala@yahoo.com

Domnul Victor Petrescu aparține mării familii de bibliologi români formați în primele decenii după venirea regimului comunist la putere, când se acorda o atenție specială bibliotecii și bibliotecarului, văzuți ca factori esențiali în culturalizarea maselor, cum era sloganul acelor vremuri, și când într-adevăr, în condiții economice precare, se cumpărau cărți pentru bibliotecă și se organizau cursuri de bibliotecari pentru bibliotecile orașenești și comunale. Deși avem obiceiul să detestăm tot ce s-a făcut în timpurile acelea, în privința bibliotecilor s-au făcut multe lucruri bune impuse prin Decretul 1542 din 1951, care are valoarea unei legi a bibliotecilor. Victor Petrescu face parte din generația lui Ion Stoica (București), Constantin Zamfir (Constanța), Traian Brad (Cluj-Napoca), Nedelcu Oprea (Galați), Dimitrie Poptâmaș (Tg. Mureș), toți directori de bibliotecă și excelenți profesioniști.

Am auzit, pentru prima oară, de Victor Petrescu în anul 1972, când împreună cu profesorul meu, Dan Simonescu, publica lucrarea *Târgoviște, vechi centru tipografic românesc*. Tipărirea unei lucrări din domeniul istoriei cărții, în acea vreme, era o raritate. De la apariția cărții lui Mircea Tomescu în 1968, *Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918*, nu se mai publicase nimic, pe acest subiect. Văzându-i numele pe o carte, mi-am zis ca trebuie să fie cineva remarcabil. Privilegiul de a publica era, în acei ani, o mare onoare, cel puțin așa vedeam atunci lucrurile. L-am cunoscut direct pe domul Petrescu mult mai târziu, prin 1980, în cadrul reuniunilor organizate de directorii bibliotecilor publice județene. Încă de la prima întâlnire m-a impresionat prin erudiția bibliologică pe care o etala, cu măsură și fără emfază.

Victor Petrescu, ca mulți alții, a devenit bibliotecar din întâmplare. A absolvit Facultatea de Filologie devenind profesor de limba română, apoi a lucrat ca inspector la Comitetul pentru Cultură și Artă al Județului Dâmbovița de unde a trecut la conducerea bibliotecii județene din Târgoviște, unde va rămâne până la pensionare, asemeni colegilor săi de generație, citați mai sus. Împins de destin, a ajuns în chiar locul în care s-au plămădit primele tipărituri pe teritoriul locuit de români, la Târgoviște, unde nu începuse încă studiul temeinic al vechilor imprimări. În bibliotecă este locul în care și-a descoperit vocația de bibliotecar, devenind un împătimit al cărții. Director al Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, timp de 36 de ani, poziție care i-a permis anumite mișcări, și pasionat cercetător, a fost vreme îndelungată unul dintre cei mai respectați specialiști români ai fenomenului biblioteconomic de la noi. Direcția sa de cercetare a mers,

cu predilecție, în sensul valorificării moștenirii culturale a Târgoviștei, zonă care a dat țării mari personalități. Însăși teza sa de doctorat, susținută la vârsta deplină a maturității, în anul 2002, a avut ca subiect personalități târgoviștene, *Văcăreștii - o generație poetică. O reevaluare necesară*.

Preocupat de formarea profesională a bibliotecarilor, pentru care nu exista niciun cadru instituționalizat pentru pregătirea de bază a viitorilor lucrători în bibliotecile românești în anul 1990, înființează, împreună cu alți colegi, o secție de biblioteconomie la Universitatea „Valahia” din Târgoviște, unde va preda, în calitate de conferențiar, cursuri de biblioteconomie, istoria cărții și a bibliotecilor. Activitatea sa nu se limitează numai la știința bibliotecii; în 1972, la intervenții numai de el știute, a înființat Societatea Română de Bibliofilie, după model francez, prima de acest fel din România, care a reușit - din păcate doar pentru o

perioadă restrânsă de timp - să adune mulți bibliofili români. Regimul comunist, care nu vedea cu ochi buni o astfel de asociație, care ar fi reevaluat marile colecții de carte de patrimoniu, românească și străină, confiscate, ai căror proprietari au fost închiși de regim, a desființat-o, fiind considerată un moft burghez dezavuat de regim.

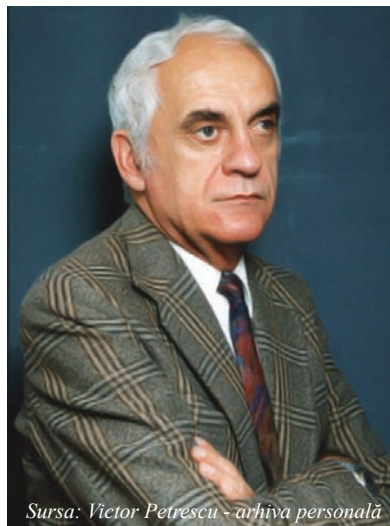
După Revoluție, în 1994, înființează sub auspiciile Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, revista de cultură și bibliologie *Curier*, care apare și astăzi, o revistă scrisă de oameni pricepuți, cu articole pline de substanță.

Victor Petrescu a scris mult. După numărătoarea pe care și-o face el însuși, a publicat de-a lungul unei cariere de o jumătate de veac, peste 700 de articole, în care bibliologia, istoria literară și jurnalismul cotidian își dau mâna. Nu este lipsit de interes să spunem că Victor Petrescu este membru în mai multe organizații culturale și publicistice: Societatea de Literatură „Ion Heliade Rădulescu”, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (care l-a distins cu Ordinul Ziariștilor, clasa I), Academia Internațională „Mihai Eminescu”, Uniunea Scriitorilor Târgovișteni (al cărei membru fondator este) și Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova.

După o asemenea activitate culturală bogată, nu este de mirare că a fost onorat, în 2007, cu titlul de *Cetățean de onoare al municipiului Târgoviște*, dar nu mai puțin important cu *Ordinul „Meritul cultural” în grad de cavalier*.

Iată, deci, extrem de sumar, câteva aspecte din viața unui om dedicat cărții, bibliotecii și culturii, un om pe care trebuie să-l onoreze atât generația mai veche, dar și generația actuală pentru care este o pildă de urmat.

LA MULȚI ANI, DOMNULE VICTOR PETRESCU!

Sursa: Victor Petrescu - arhiva personală

Mircea Regneală. Unde sunt noile generații de bibliotecari?

În România, situația educației de bibliotecă nu a fost deloc una propice dezvoltării profesiei, întrucât așa cum s-a demonstrat, cultura noastră s-a dezvoltat prin copierea modelelor occidentale. Autorul prezintă succint evoluția învățământului biblioteconomic românesc de la începuturi (1924) până în prezent, realizând o radiografie a perioadelor care au definit educația de bibliotecă, reprezentată de nume ilustre în domeniu. Începând cu anul 1990, învățământul biblioteconomic a fost recreat, mai întâi la nivel de licență de patru ani, apoi și la nivel de colegiu și mai târziu și la nivel de doctorat. Aceste trei forme de învățământ de specialitate sunt prezente numai în București. Colegii de biblioteconomie s-au înființat în mai multe orașe, dintr-o nevoie acută a bibliotecilor de a avea oameni pregătiți, dar, rând pe rând, s-au desființat din lipsă de studenți. Pentru a face o analiză asupra foștilor studenți, astăzi în câmpul muncii, care au optat din capul locului pentru profesia de bibliotecar, autorul - foarte bun cunoscător al situației învățământului biblioteconomic românesc - a luat în calcul generațiile de tineri stabilite de sociologi în categoriile X (cu vârste cuprinse între 40 și 55 de ani), Y (persoane care au astăzi între 28 și 39 de ani) și Z („nativi digitali”, cei care au acum vârsta de până la 27 ani.).

Cuvinte-cheie: învățământ biblioteconomic românesc - evoluție, știința bibliotecii - istoric - România - bibliotecari, bibliotecari români - evoluție - cariere

Diana Silivestru. Angajamentul digital al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în contextul proiectului național 2021 - declarat an al amplificării digitalizării activității bibliotecilor

Articolul reflectă inițiative de digitalizare întreprinse și aflate în curs desfășurare de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM) în contextul Proiectului Național 2021 - declarat an al amplificării digitalizării activității bibliotecilor. Articolul evidențiază principalele structuri europene și relații de parteneriat ce le unește cu BNRM, fiind menționate unele proiecte europene prin care se pune în valoare patrimoniul național cultural, aflat în posesia BNRM. În acest sens, este subliniat rolul și importanța platformei Europeana - platforma digitală a Uniunii Europene dedicată patrimoniului cultural digital. Articolul mai menționează performanța BNRM în crearea, dezvoltarea și valorificarea conținutului digital din Republica Moldova - grație proiectului intitulat *Biblioteca Națională Digitală Moldavica* - rezultat al acțiunilor și lucrărilor de cooperare și integrare efectuate de BNRM pe plan național și european. În prezent, Biblioteca Digitală Națională deține misiunea să relaționeze baze de date dispersate la nivel național și să le integreze într-un sistem național unitar, iar prioritare sunt, în această etapă, asigurarea sustenabilității proiectului *Bibliotecii Naționale Digitale Moldavica* prin dezvoltarea și extinderea acestuia pe baza parteneriatelor strategice. Lucrarea prezintă proiectul obținut sub formă de grant nerambursabil oferit de Japonia prin Agenția Japoneză de Cooperare Internațională. Grantul, oferit în cadrul proiectelor culturale susținute de Japonia, are menirea de a îmbunătăți dotarea BNRM cu echipamente de digitizare, care vor contribui la prezervarea resurselor în format virtual, asigurarea accesului virtual și păstrarea pe termen lung a valorilor culturale.

Cuvinte cheie: Biblioteca Națională a Republicii Moldova - Biblioteca Națională Digitală Moldavica - Europeana,

Programul Național „Memoria Moldovei” - Agenția Japoneză de Cooperare Internațională, Centrul Național de Digitizare - proiect cultural, Proiectul Național 2021 - digitalizare

Matei Avrămuț. Comunicarea în bibliotecă sub semnul empatiei

Analizând conceptul actual al *empatiei*, autorul a considerat potrivit să îl înscrie într-un proces psihomental des invocat astăzi prin sintagma „inteligentă emoțională”. Din acest punct de vedere, reiese că, pe lângă deschiderea intelectuală a bibliotecarului, mai funcționează și capacitatea sa emoțională (E.Q.). Sub acțiunea acesteia, mai evidentă sau subsecventă, se manifestă și comunicarea în bibliotecă, ce ia diverse forme. În acest sens, autorul evidențiază 3 (trei) tipuri esențiale de comunicare biblioteconomică: comunicarea directă (empatică), comunicarea indirectă (simpatetică) și comunicarea interdepartamentală (intropatetică). Diversitatea aspectelor sub care se produce comunicarea, nu numai în departamentul de relații publice, ci și în toate celelalte departamente ale instituției, mai mult sau mai puțin evident, supune, de asemenea, atenției bibliotecarului sarcinile care îi revin. De aceea, pentru a-și folosi competențele intelectuale îmbogățite prin instruire, el cultivă și valențele atitudinale derivate din perspectiva empatică.

Cuvinte-cheie: empatie - intropatie - inteligentă emoțională - comunicare non-verbală - comunicare subliminală - tehnicism informațional

Cristina Baci. Personalitatea marcantă a ilustrului om politic Armand Călinescu (22 mai 1893-21 septembrie 1939)

Armand Călinescu a fost un jurist, filosof, om politic și ministru român, ocupând și funcția de prim-ministru al României în perioada 7 martie 1939, până la asasinarea sa din 21 septembrie 1939. Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș și-a îmbogățit colecțiile cu donația Armand Călinescu, care a fost dăruită în anul 1972 de către Adela, soția lui Armand Călinescu. Donația cuprinde 229 de volume: majoritatea cărților sunt scrise în limba franceză, apoi în limba română, cele mai multe din domeniul istoriei și dreptului, și puține din domeniile economiei, finanțelor, literaturii și psihologiei. Unele cărți conțin autografele autorilor, iar altele semnătura lui Armand Călinescu, în calitate de proprietar. Toate volumele sunt legate în piele, după un model unic, purtând marca Legătoriei de cărți Jakob Feins Fiul, furnizor al Curții Regale Române, iar pe cotorul fiecăruia este scris cu auriu Armand Călinescu. Autograful piteșteanului Armand Călinescu, proeminentă personalitate politică românească, conferă acestor volume o autentică valoare bibliofilă.

Cuvinte-cheie: Armand Călinescu - Biblioteca Județeană Argeș - colecții speciale - donații, Armand Călinescu - personalități românești - lucrări bibliofile

Simona Teodora Ienache. Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera” 2020 - posibile reevaluări și orizonturi: studiu de caz

Traversarea unei perioade cu noi și neobișnuite provocări este o etapă de reevaluare pentru orice bibliotecă modernă. Din aceste motive se caută soluții pentru depășirea unor impedimente apărute prin utilizarea mediului online, ce presupune și introducerea unor noi servicii de bibliotecă. Dar, bibliotecă fiind o infrastructură culturală, trebuie luată în

calcul și posibilitatea continuării desfășurării unor activități „fizice” în noul context creat de criza sanitară cauzată de Covid-19. Utilizarea tehnologiei poate fi o cale sigură și ușoară pentru transmiterea informației dar și un obstacol. Digitalizarea documentelor și punerea lor în circuitul public reprezintă una dintre căile prin care o bibliotecă poate face față noilor curente și cerințe actuale dar acest proces poate fi considerat ca fiind în detrimentul relațiilor între membrii comunității, care doresc să-și exprime liber și direct ideile și produsele propriei creații. Este evident faptul că în ultimii ani, definirea unei biblioteci prin împrumutul de carte este incompletă și chiar greșită, menținându-se impresia unei infrastructuri prăfuite, dar în ultimii ani s-au deschis noi porți spre informare, noi servicii care vin în ajutorul tinerilor și adulților sub forma unor centre de învățare continuă iar în timpul pandemiei, bibliotecile de pretutindeni au fost ca un colac de salvare și un refugiu, în special pentru studenți și copii. Bibliotecile de peste tot în lume încearcă să facă față noilor tendințe destul de dure, suportând restricții ca alegere la a fi închise, în funcție de curente globale în curs de manifestare. Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera”, care oricum este una dintre cele mai credibile instituții civice sucevene, încearcă actualizarea serviciilor sale și o reconfigurare a traseului educațional pe care se situează cu succes de cel puțin două decenii.

Cuvinte cheie: Biblioteca Bucovinei - pandemie - servicii de bibliotecă, Suceava - fake-news, Biblioteca Bucovinei - servicii online - criză sanitară - digitalizare - comunicare

Gabriela Tomescu. Legile din vechime în Țara Românească

Inițiată de Ziua Bibliotecarului, Ziua Cărții, dar și a Drepturilor de Autor (23 aprilie), expoziția „Legile din vechime în Țara Românească” prezintă publicului piteștean și nu numai, o parte din cărțile valoroase din punct de vedere istoric, juridic, dar și bibliofil, aparținând fondului de documente al Secției Colecții Speciale, din cadrul Bibliotecii „Dinicu Golescu” Argeș. Prin lucrările incluse, expoziția urmărește evoluția în timp a principalelor documente din Țara Românească, scrise și tipărite începând cu secolul al XVI-lea până în secolul al XX-lea: pravile, legiuri, acte juridice (testament, acte de vânzare-cumpărare, privilegiu domnesc), dar și opere cu caracter juridic sau coduri de legi. Dintre exponate amintim: scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung (1521), „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie” (1518-1521), „Pravila de la Govora” (1640), „Îndreptarea Legii” (1652), „Legiuirea Caragea” (1818) etc. Alte momente de cotitură în evoluția dreptului românesc sunt reprezentate de adoptarea în 1831 a Regulamentului Organic în Țara Românească, de Unirea Principatelor Române (24 ianuarie 1859), marile reforme realizate de Alexandru Ioan Cuza, împreună cu Mihail Kogălniceanu (reforma agrară, legea secularizării averilor mănăstirești, legea instrucțiunii publice, Codul Penal, adoptat în 1864 și Codul Civil, în 1865), adoptarea Constituției din 1866 - una dintre cele mai democratice legi fundamentale din Europa acelor timpuri, inspirată din Constituția Belgiei. Toate momentele istorice cu impact major asupra evoluției sistemului juridic românesc sunt reflectate în expoziția realizată în holul Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș.

Cuvinte cheie: Biblioteca Județeană Argeș - expoziție - colecții speciale, Țara Românească - legi din vechime - expoziție - coduri de legi

Raluca Man. Kosmos - noua bibliotecă pe roți a bibliotecii din Tampere

Noua bibliotecă mobilă din Tampere (Finlanda), Kosmos, și-a început traseele în ianuarie 2021. Biblioteca mobilă are caracteristici structurale speciale, deoarece nu este construită pe un cadru de autobuz, la fel ca majoritatea bibliotecilor pe roți, ci pe un cadru de camion. Interiorul Kosmos este ușor modificabil, iar rafturile pot fi îndepărtate aproape complet, dacă este necesar. Versatilitatea noului vehicul poate fi utilizată în mod corespunzător: deoarece toate rafturile, cu excepția rafturilor pentru reviste, pot fi îndepărtate, spațiul interior poate fi folosit ca spațiu didactic pentru ghidurile bibliotecii pentru elevii de clasa întâi, de exemplu, sau se pot organiza chiar și proiecții de film. Din ianuarie până în prezent, s-a constatat că familiile cu copii și copiii - în general - constituie publicul-țintă al acestui tip de serviciu oferit de biblioteca din Tampere. Prețul de achiziție al camionului și al accesoriilor sale a fost de aproximativ 430.000 euro, fiind considerat un proiect esențial și important pentru autoritățile din Tampere. Guvernul Finlandei consideră că serviciile de bibliotecă reprezintă o investiție în oameni, prin urmare sistemul de bibliotecă din Finlanda este unul fără egal. Legea bibliotecilor din Finlanda - care face ca toate serviciile de bibliotecă să fie gratuite și deschise tuturor - încearcă să promoveze accesul egal la civilizație și cultură, învățarea pe tot parcursul vieții, precum și cetățenia activă și democrația.

Cuvinte-cheie: Kosmos - biblioteca Metso - Tampere, Finlanda - Tampere - bibliotecă mobilă - Kosmos, Kosmos - Kustaa - biblioteci mobile - pandemie - Covid 19 - servicii de bibliotecă

Elisaveta Drăghici. Principii pentru creșterea rațională a educatorilor în secolul XIX reflectate în „Cărticica Furnicilor” de Cristian G. Salzmann (în traducerea profesorului Petru Garboviceanu)

Apărută în Germania și îmbogățind biblioteca pedagogică a acelei perioade, *Cărticica Furnicilor* sau *Metoda* cum să se facă creșterea rațională a educatorilor era considerată de Garboviceanu „cea mai însemnată lucrare” a lui Cristian G. Salzmann. Ea conține principii ce au menirea de a dezvolta profesional educatorii. A fost tradusă în română în secolul al XIX-lea, apărând în mai multe ediții. Prima ediție (1894), apărută în 1.000 de exemplare, este epuizată rapid fapt ce determină publicarea a noi ediții. *Cărticica Furnicilor* este un adevărat manual pentru educatori sau pentru cei care vor să fie profesori, căci ea oferă învățăminte esențiale pentru practicarea acestei ocupații (profesorii fiind asemuiți furnicilor care au grijă de ouăle furnicarului). Autorul vorbește despre „educația rațională, potrivită cu natura umană”, în condițiile în care „nu există un concept pozitiv despre educațiune, care să fie de toți primit”. Prin conținutul ei, *Cărticica Furnicilor* reprezintă o lucrare de referință în pedagogie, oferind suport practic profesorilor în relația lor cu elevii. Faptul că a apărut în România în trei ediții, respectiv 1894 (la Tipografia „Lupta”, București), 1897 (la editura Tipo-Litografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, București), 1924 (la Editura Casa Școalelor, București), arată impactul pe care l-a avut.

Cuvinte cheie: educatori - educație - carte de pedagogie - bibliotecă, secolul XIX

Mihaela Cotfas, Paula Luiza Chiru. Platforme educaționale virtuale

Disciplinele de tehnologia informației și a comunicațiilor vin în sprijinul celorlalte discipline curriculare, dezvoltând competențele digitale ale elevilor, atât de necesare în digitalizarea procesului de învățământ, precum și în formarea personală și profesională a elevilor. Sunt prezentate succint mai multe platforme educaționale virtuale: Glogster, Google Expeditions, Kahoot, My Koolio pentru a sublinia utilitatea acestora în activitățile de predare, învățare și evaluare a cunoștințelor asimilate prin intermediul acestora. Sistemele de învățare în format electronic reprezintă cel mai modern mod de pregătire profesională, fiind, în același timp, mult mai deschis și mai accesibil decât toate modalitățile clasice de predare. Mai mult decât un tip nou de educație și formare la distanță, un sistem e-learning este o soluție de business, o opțiune de succes pentru instituțiile care oferă cursuri de formare. În vederea implementării unui sistem e-learning, se prezintă și o comparație între diverse soluții de pe piață care poate fi realizată printr-o serie de indicatori definitorii.

Cuvinte-cheie: învățământ - platforme virtuale - educație, e-learning - Google expeditions - Glogster - Kahoot - MyKoolio, învățământ școlar - inovație - platforme educaționale virtuale

Mircea Regneală. Victor Petrescu la 80 de ani

Domnul Victor Petrescu aparține mării familii de bibliologi români formați în primele decenii după venirea regimului comunist la putere, când se acorda o atenție specială bibliotecii și bibliotecarului, văzuți ca factori esențiali în culturalizarea maselor. Victor Petrescu, ca mulți alții, a devenit bibliotecar din întâmplare. A absolvit Facultatea de Filologie devenind profesor de limba română, apoi a lucrat ca inspector la Comitetul pentru Cultură și Artă al Județului Dâmbovița de unde a trecut la conducerea bibliotecii județene din Târgoviște, unde va rămâne până la pensionare. În bibliotecă este locul în care și-a descoperit vocația de bibliotecar, devenind un împătimit al cărții. Director al Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, timp de 36 de ani, poziție care i-a permis anumite mișcări, și pasionat cercetător, a fost vreme îndelungată unul dintre cei mai respectați specialiști români ai fenomenului biblioteconomic de la noi. După Revoluție, în 1994, înființează sub auspiciile Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, revista de cultură și bibliologie *Curier*, care apare și astăzi. Victor Petrescu a scris mult. După numărătoarea pe care și-o face el însuși, a publicat de-a lungul unei cariere de o jumătate de veac, peste 700 de articole, în care bibliologia, istoria literară și jurnalismul cotidian își dau mâna.

Cuvinte-cheie: Victor Petrescu - aniversare, Victor Petrescu - omagiu, Revista Biblioteca - personalități

Mircea Regneală. Where are the new generations of librarians?

In Romania, the situation of library education was not at all conducive to the development of the profession, because as it has been shown, our culture has developed by copying Western models. The author briefly presents the evolution of Romanian library education from the beginning (1924) to the present, making an x-ray of the periods that defined library education, represented by illustrious names in the field. Since 1990, library education has been recreated, first at the four-year bachelor's level, then at the college level and later at the doctoral level. These three forms of specialized education are present only in Bucharest. Colleges of librarianship were established in several cities, out of an acute need for libraries to have trained people, but, one by one, they were abolished due to lack of students. In order to make an analysis on former students, today in the field of work, who opted for the profession of librarian, the author - a very good connoisseur of the situation of Romanian library education - took into account the generations of young people established by sociologists in categories X (aged between 40 and 55 years), Y (people who are now between 28 and 39 years old) and Z („digital natives”, those who are now up to 27 years old.).

Keywords: Romanian library education - evolution, library science - history - Romania - librarians, Romanian librarians - evolution - careers

Diana Silvestru. Digital commitment of the National Library of the Republic of Moldova in the context of the national project 2021 - declared year of amplifying the digitalization of library activity

The article reflects digitization initiatives undertaken and ongoing by the National Library of the Republic of Moldova (BNRM) in the context of the National Project 2021 - declared year of amplifying the digitization of library activity. The article highlights the main European structures and partnership relations that unite them with the BNRM, being mentioned some European projects that highlight the national cultural heritage, owned by the BNRM. In this sense, the role and importance of the Europeana platform - the digital platform of the European Union dedicated to digital cultural heritage is underlined. The article also mentions the BNRM's performance in creating, developing and capitalizing on digital content in the Republic of Moldova - thanks to the project entitled *Moldavian National Digital Library* - the result of actions and cooperation and integration works carried out by BNRM at national and European level. Currently, the National Digital Library has the mission to link nationally dispersed databases and integrate them into a unitary national system, and priorities are, at this stage, ensuring the sustainability of the *Moldavia National Digital Library* project by developing and expanding it based on strategic partnerships. The paper presents the project obtained in the form of a non-reimbursable grant offered by Japan through the Japan International Cooperation Agency. The grant, offered within the cultural projects supported by Japan, aims to improve the endowment of the National Library of the Republic of Moldova with digitization equipment, which will contribute to preserving resources in virtual format, ensuring virtual access and long-term preservation of cultural values.

Keywords: National Library of the Republic of Moldova - National Digital Library of Moldova - Europeana, National Program "Memory of Moldova" - Japanese Agency for International Cooperation, National Digitization Center - cultural project, National Project 2021 - digitization

Matei Avrămuț. Library communication within the sign of empathy

Analyzing the current concept of *empathy*, the author considered it appropriate to include it in a psycho-mental process often invoked today by the phrase "emotional intelligence". From this point of view, it appears that, in addition to the intellectual openness of the librarian, his emotional capacity (E.Q.) also works. Under its action, more obvious or subsequent, there is also communication in the library, which takes various forms. In this sense, the author detected 3 (three) essential types of library communication: direct communication (empathic), indirect communication (sympathetic) and interdepartmental communication (intropathetic). The diversity of the aspects under which the communication takes place, not only in the public relations department, but also in all the other departments of the institution, more or less obvious, also brings to the librarian's attention the tasks incumbent on him. Therefore, in order to use his intellectual skills enriched by training, he also cultivates the attitudinal valences derived from the empathic perspective.

Keywords: empathy - intropathy - emotional intelligence - non-verbal communication - subliminal communication - informational technicality

Cristina Baci. The outstanding personality of the illustrious politician Armand Călinescu (May 22, 1893-September 21, 1939)

Armand Călinescu was a Romanian jurist, philosopher, politician and minister, also holding the position of Prime Minister of Romania between March 7, 1939, until his assassination on September 21, 1939. "Dinicu Golescu" County Library in Argeș has enriched its collections with the Armand Călinescu donation, which was donated in 1972 by Adela, Armand Călinescu's wife. The donation includes 229 volumes: most of the books are written in French, then in Romanian, most of them in the field of history and law, and a few in the fields of economics, finance, literature and psychology. Some books contain the autographs of the authors, and others the signature of Armand Călinescu, as owner. All volumes are bound in leather, according to a unique model, bearing the mark of the Bookbinding Jakob Feins Son, supplier of the Romanian Royal Court, and on the back of each is written in gold Armand Călinescu. The autograph of Armand Călinescu from Pitești, a prominent Romanian political personality, gives these volumes an authentic bibliophile value.

Keywords: Armand Călinescu - Argeș County Library - special collections - donations, Armand Călinescu - Romanian personalities - bibliophile works

Simona Teodora Ienache. Library of Bucovina "I.G. Sbiera" 2020 - possible re-evaluations and horizons: case study

Going through a period of new and unusual challenges is a stage of re-evaluation for any modern library. For these reasons, solutions are being sought to overcome some of the impediments that have arisen through the use of the online

environment, which also involves the introduction of new library services. But, as the library is a cultural infrastructure, the possibility of continuing to carry out „physical” activities in the new context created by the health crisis due to Covid-19 must also be taken into account. The use of technology can be a safe and easy way to transmit information but also an obstacle. Digitizing documents and make them accessible in the public circuit is one of the ways in which a library can cope with current trends and requirements, but this process can be considered to the detriment of relationships between community members who want to express their ideas freely and directly, the products of one's own creation. It is obvious that in recent years, the definition of a library through book lending is incomplete and even wrong, maintaining the impression of a dusty infrastructure, but in recent years new doors have opened for information, new services to help young people and adults in the form of lifelong learning centers and during the pandemic, libraries everywhere were like a lifeline and a refuge, especially for students and children. Libraries around the world are trying to cope with the new trends, with restrictions on their choice to close, depending on the current global trends. Library of Bucovina „I.G. Sbiera ”, which is anyway one of the most credible civic institutions in Suceava, is trying to update its services and a reconfiguration of the educational path on which it has been successfully located for at least two decades.

Keywords: Bucovina Library - pandemic - library services, Suceava county - fake-news, Bucovina Library - online services - health crisis - digitization - communication

Gabriela Tomescu. The ancient laws in Wallachia

Initiated by the World Book and Copyright Day (April 23), the exhibition "The ancient laws in Wallachia" presents to the public of Pitești (Argeș County), some of the most representative works belonging to the legal field, valuable for their historical, legal or bibliophile features, belonging to the Special Collections Department of "Dinicu Golescu" Library in Argeș. The works included showcase the evolution in time of the main legal documents written and printed in Wallachia, starting with the 16th century until the 20th century: rules, legislations, legal acts (wills, deeds of sale-purchase, royal privilege), but also works of a legal nature or codes of law. Among the exhibits we mention: Neacșu's letter from Câmpulung (1521), "Neagoe Basarab's teachings to his son Teodosie" (1518-1521), "Rule from Govora" (1640), "Correction of the Law" (1652), "Caragea Legislation" (1818) etc. Other turning points in the evolution of Romanian law are represented by the adoption in 1831 of the Organic Regulation in Wallachia, by the Union of Romanian Principalities (January 24, 1859), the great reforms of Alexandru Ioan Cuza, together with Mihail Kogălniceanu (agrarian reform, secularization law of the monasteries, the law of public instruction, the Criminal Code, adopted in 1864 and the Civil Code, in 1865), the adoption of the Constitution of 1866 - one of the most democratic fundamental laws in Europe at that time, inspired by the Belgian Constitution. All historical moments with major impact on the evolution of the Romanian legal system are reflected in the exhibition held in the hall of the "Dinicu Golescu" Library in Argeș.

Keywords: Argeș County Library - exhibition - special collections, Wallachia - ancient laws - exhibition - codes of laws

Raluca Man. Tampere City Library's new library on wheels

The new mobile library in Tampere (Finland), Kosmos, began its journey in January 2021. The mobile library has special structural features, as it is not built on a bus frame, like most wheeled libraries, but on a truck frame. The interior of Kosmos is easily modifiable, and the shelves can be removed almost completely, if necessary. The versatility of the new vehicle can be used properly: because all the shelves except the magazine racks can be removed, the interior can be used as a teaching space for library guides for first-year students, for example, or can even be organized film screenings. From January until now, it has been shown that families with children and children - in general - are the target audience of this type of service offered by the library in Tampere. The purchase price of the truck and its accessories was about 430,000 euros, being considered an essential and important project for the Tampere authorities. The Finnish government considers library services to be an investment in people, so Finland's library system is unparalleled. The Finnish Library Law - which makes all library services free and open to all - seeks to promote equal access to civilization and culture, lifelong learning, and active citizenship and democracy.

Keywords: Kosmos - Metso library - Tampere, Finland - Tampere - mobile library - Kosmos, Kosmos - Kustaa - mobile libraries - pandemic - Covid 19 - library services

Elisaveta Drăghici. Principles for rational growth of educators in the nineteenth century reflected in "The Book of Ants" by Cristian G. Salzmann (translated by Professor Petru Garboviceanu)

Written in Germany and enriching the pedagogical library of that period, *The Book of Ants or The Method for Rational Growth of Educators* was considered by Garboviceanu "the most important work" of Cristian G. Salzmann. It contains principles that are meant to develop professional educators. It was translated into Romanian in the nineteenth century and appeared in several editions. The first edition (1894), published in 1,000 copies, is quickly exhausted, which leads to the publication of new editions. *The Book of Ants* is a true manual for educators or for those who want to become teachers because it provides essential lessons for practicing this occupation (the teachers being like the ants who take care of the ant's eggs). The author speaks of "rational education, fit with human nature", in the conditions "that there is no positive concept of education to be welcomed". By its content, *The Book of Ants* is a reference work in pedagogy, providing practical support to teachers in their relationship with students. The fact that it appeared in Romania in three editions, namely 1894 (at Tipografia "Lupta", Bucharest), 1897 (at Tipo-Litografia and Fonderia de Lettre Dor. P. Cucu, Bucharest), 1924 (at Casa Școalelor Publishing House, Bucharest) shows the impact it had.

Keywords: educators - education - pedagogy book - library - 19th century

Mihaela Cotfas, Paula Luiza Chiru. Virtual educational platforms

The disciplines of information and communication technology support other curricular disciplines, developing students' digital skills, so necessary in digitizing the educational process, as well as in the personal and professional training of students. Several virtual educational platforms are briefly presented:

Glogster, Google Expeditions, Kahoot, My Koolio to emphasize their usefulness in teaching, learning and assessing the knowledge assimilated through them. E-learning systems represent the most modern way of professional training, being, at the same time, much more open and accessible than all the classic or traditional ways of teaching. Being more than a new type of distance education and training, an e-learning system is a business solution, a successful option for institutions offering training courses. In order to implement an e-learning system, a comparison between various solutions on the market is presented, which can be achieved through a series of defining indicators.

Keywords: education - virtual platforms - education, e-learning - Google expeditions - Glogster - Kahoot - MyKoolio, school education - innovation - virtual educational platforms

Mircea Regneală. Victor Petrescu at 80 years old

Mr. Victor Petrescu belongs to the great family of Romanian bibliologists formed in the first decades after the communist regime came to power, when special attention was paid to the library and the librarian, seen as essential factors in the culturalization of the masses. Victor Petrescu, like many others, became a librarian by chance. He graduated from the Faculty of Philology, becoming a Romanian language teacher, then he worked as an inspector at the Committee for Culture and Art of Dâmbovița County, from where he took over the management of the county library in Târgoviște, where he will remain until retirement. The library is the place where he discovered his vocation as a librarian, becoming a book enthusiast. Director of the "Ion Heliade Rădulescu" County Library, for 36 years, a position that allowed him certain moves, and passionate researcher, he was for a long time one of the most respected Romanian specialists in the library phenomenon in our country. After the Revolution, in 1994, he founded *Curier* Journal, under the auspices of the County Library "Ion Heliade Rădulescu". Victor Petrescu wrote a lot. According to his own count, he has published over 700 articles over a half-century career, in which bibliography, literary history and everyday journalism go hand in hand.

Keywords: Victor Petrescu - anniversary, Victor Petrescu - tribute, Library Magazine - personalities

SUMMARY

EDITORIAL

Where are the new generations of librarians?

Mircea Regneală.....p. 1

HIGHLIGHTS ON LIBRARIANSHIP. LIBRARY GUIDELINES

Digital commitment of the National Library of the Republic of Moldova in the context of the national project 2021 - declared year of amplifying the digitalization of library activity

Diana Silivestrup. 4

Library communication within the sign of empathy

Matei Avrămuț.....p. 11

ON ROMANIAN LIBRARIES

The outstanding personality of the illustrious politician Armand Călinescu (May 22, 1893-September 21, 1939)

Cristina Bacip. 18

Library of Bucovina "I.G.Sbiera" 2020 - possible re-evaluations and horizons: case study

Simona Teodora Ienache.....p. 21

CULTURAL HERITAGE

The ancient laws in Wallachia

Gabriela Tomescu.....p. 23

LIBRARY ABROAD

Kosmos - Tampere City Library's new library on wheels

Raluca Man.....p. 26

GUTENBERG'S GALAXY

Principles for rational growth of educators in the nineteenth century reflected in "The Book of Ants" by Cristian G. Salzmann (translated by Professor Petru Garboviceanu)

Elisaveta Drăghicip. 29

Virtual educational platforms

Mihaela Cotfas, Paula Luiza Chiru..... p. 35

Victor Petrescu at 80 years old

Mircea Regneală..... p. 37

IMPORTANT

Din anul 2019, periodicul apare doar online, pe site-ul Bibliotecii Naționale a României, în secțiunea „Revista BNR”. Pentru achiziționarea de numere deja apărute, plata se face în contul Bibliotecii Naționale a României: RO42TREZ7035009XXX014057, TREZORERIE sector 3, București, cod fiscal: 6312079 – București sau în numerar la casieria bibliotecii. Costul unui exemplar este de 12 lei. *Persoană de contact: Alexandrina Gabor (tel.: 021.3142434/1033).*

Începând cu anul editorial 2010, *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării* este indexată pe platformele online EBSCO și ProQuest.

ISSN 2668-618X
ISSN-L 1220-3386

9 771220 338686